



an 15.

SERIES
FACTI ET JURIS

CIRCA
ERECTIONEM
NOVI EPISCOPATUS FULDENSIS

ET
CONCESSIONEM
PALLII HERBIPOLENSIS

AC
LAESA
SEDIS METROPOLITICÆ MOGUNTINÆ
CELSISSIMORUM GERMANIÆ ARCHI-EPISCOPO-
RUM ET EPISCOPORUM

JURA.

SECUNDUM EXEMPLAR EXCUSUM

MOGUNTIAE,
EX TYPOGRAPHIA ELECTORALI AULICA ACADEMICA,
A. d. 10 cc llii.

992
Vol. 59. (15)

Sty

SERIES
FACTI ET JURIS

MUrmur loquor, & querimoniam Ecclesiarum. Truncari se clamitant ac demembrari. Vel nullæ, vel paucae admodum sunt, quæ plagam istam aut non doleant, aut non timeant. Queris quam? subtrahuntur Abbates Episcopis, Episcopi Archi-Episcopis, Archi-Episcopi Patriarchis, sive Primatibus. Bonæ species hæc? mirum, si excusari queat vel opus Spiritualis homo ille, qui omnia dijudicat, ut ipse à nemine dijudicetur, omne opus suum trinâ quadam consideratione præveniet. Primum quidem: an liceat? Deinde: an deceat? Postremo: an expediat? **S. BERNARDUS**, Lib. III. de Considerat. ad Eugenium Papam, Cap.

ELENCHUS RERUM.

- §. I. **M**Onachorum exemptio, & Jurisdictio in Clerum, & populum recens.
2. Fuldense Monasterium à Metropolitano Moguntino fundamentum, cum eo intimè conjunctum fuit.
3. Aded, ut hoc colore etiam Archi-Episcopi presuere voluerint Abbates Fuldensis.
4. Exemptam fuit Monasterium Fuldense quoad regularia.
5. Sed olim sub jurisdictione Ecclesiastica in Clerum & populum suæ diocesis temporalis.
6. Loca Fuldensia cis anhem Fuldam Franconiam versas olim Herbipolens, trans anhem Thuringiam versas Moguntinis Diocesi. A tempore Lutheri variis actus jurisdictionis Ecclesiasticae exerceat Fuldensis Abbates.
7. Conuenit Moguntia, & salis Appellationibus Fuldensibus ad sumum Metropoliticum consenti.
8. Sed contradictione Herbipoli.
9. Archi-Episcopus Moguntinus tanquam Metropolitanius imploratis, ad cognoscendam causam jurisdictionis Herbipolim inter & Fuldam, per Legatos Moguntinus concordiam Anno 1662. conciliat.
10. Ejus capita. Clausula salvo Jure Metropolitico Moguntino.
11. Seruatur transactio ab omnibus transigentibus plures per anno.
12. Circa annum 1688. Episcopus Herbipolensis contra transactiorem nititur, & Archi-Episcopum Moguntinum ad idem inuitat.
13. Abbas Fuldensis pariter ab Archi-Episcopo, & Capitulo Moguntino assistentiam rogat.
14. Promittit Seder Metropolitica transactiorem seruari se velle, & hinc Herbipolensi abstinet.
15. Heo lit in Curia Romana incipit, ad petitionem Episcopi transactio rescinditur, & quibus de causis.
16. Lis principalis de jurisdictione quasi Episcopali Fuldensi coram S. Rota; Fulda vincit ex sola prescriptione 40. annorum.
17. Conueniuntur Episcopi de hac ratione decidendi, ac questio remittitur ad Congregationem Cardinalium, causa Fuldensis verò ad novam audientiam.
18. Congregatio Cardinalium decidit, per prescriptionem 40. annorum prescribi non posse jurisdictionem quasi Episcopalem ex vero Sanctissimi Domini nostri BENE DICTI XI^{VI}.
19. Tentatur Amicabilis in Germania Herbipolim inter & Fuldam.
20. Anno 1722. renouatur transactio de anno 1662. inter eosdem, sed praesertim confirmatione S. P. quæ non subsequitur.
21. Nova molimina Amorum ab anno 1749.
22. Illorum Scopus Episcopatus Fuldensis, & Pallium Herbipolense.
23. Conficitur Transactio 24. Julii 1751. Metropolitano Moguntino iniuriosa.
24. Sede Metropolitica ignarâ profusa, sed vò clanculariè tractata.
25. Narrata Herbipolensium coram S. Sede.
26. Fuldensium.
27. Ad quæ suis causæ cognitione Romæ confirmatur dicta transactio, expeditur Bulla concessioni Pallii Herbipolensis, & creationis Episcopatus Fuldensis.
28. Re peractâ negotium innotescit Moguntia.
29. Conqueritur desuper Eminentissimus Archi-Episcopus Elector Moguntinus.
30. Pallium imponitur Reverendissimo Domino Episcopo Herbipolensi, & Reverendissimo Domino Abbate Fuldensi Episcopi nomen suscipit.
31. Conqueritur S. Cesarea Majestas, se Pallii Herbipolensis, & exemptionis Fuldensis ignarâ fuisse.
32. Uri & Archi-Episcopi Germaniæ omnes, & Episcopi plerique.
33. Querela Episcoporum commonei.
34. Archi-Episcoporum.
35. Et Eminentissimi Elector Moguntini propria.
 - (1.) contra Episcopatum Exemptum Fuldensem.
 - (2.) contra Pallium Herbipolense.
 - (3.) contra procedendi modum.
36. His querelis non obstat Bullas sub. & obrepente obtentæ.
37. Nec his querelis oppugari S. Sedem, sed pariter earumque narrata.
38. Assertitur Jus Metropoliticum Moguntinum in Clerum & populum Fuldensem, adeoque per exemptionem Episcopatus Fuldensis iniuste privandum non esse Moguntiam.
39. Fulda possidet Exemptionem Monasterii, & Jurisdictionem Ecclesiasticam una Insuper in subditis temporalibus, salvo jure Metropolitico Moguntino.
40. Hoc jus Metropoliticum semper possessit Moguntia, agnitionem ab Abbatibus Fuldensibus.
41. Anno 1776.

42. A. 1622. Legati Metropolitani quã tales, probant Casare, interfuit Electioni Abbas Fuldensis.
43. Anno 1630. Fuldense Capitulum contra Abbatem Metropolitanum adit, & manentur in statu Nobilitati.
44. Anno 1633. in Metropolitanum negotium Electionis compromissis, Casare probant.
45. Die autè annis 1662. appellationes à Consistorio Fuldensi Moguntiae delatæ.
46. Hac adducitur solium ad explicandam transactionem de anno 1662.
47. Probatio Juris Metropolitanici Moguntiae non incumbitur ob possessionem & Juris presumptionem, quã quidquid est in Provincia, etiam est de Provincia.
48. Titus ob Instrumenta liquida.
49. Et quia nullus adhuc Abbas, imò nec modernus usus est, Juri Metropolitanico Moguntino contradicere.
50. Hac tantum reponuntur artificiosus quorundam insinuationibus.
51. Prima objectio Fuldensem: à tempore S. Bonifacii Clerum & populum Fuldensem jam exemptum fuisse à Moguntina Metropoli.
52. Verba S. Bonifacii: ex tempore Fulda fuit Eremus, nec ibi populus, nec Clerus.
53. Verba Zacharie S. P. solum Protectorium involvunt, ne Bonifacio adimeretur Monasterium.
54. Charta Zacharie S. P.
55. Tanquam suppositicia cum reliquis rejecta ob Eccardo, evinceret solium, præter Bonifacium & Moguntinos Archi-Episcopi Jurisdictionem in Monasterio Fuldae neminem habere.
56. Decisiones S. Rotæ, quod Fulda nec ab ortu nativam, nec per Privilegia quæcumque derivam habuerit Jurisdictionem Ecclesiasticam in Clerum & populum, multo minus à Metropolitano exemptam.
57. Eadem mens S. D. N. BENEDICTI XIV. adeoque insubstans objectio.
58. Secunda objectio ex possessione Fuldensem, & acquiescentia Moguntia.
59. Tria distinguenda, (a) Monasterium Fuldense, (b) Jurisdictionem in Clerum & populum primæ Instantiæ, (c) secunda Instantiæ, & Jus Metropolitanum Moguntinum.
60. Monasterium Fuldense quoad regularia est exemptum.
61. Jurisdictionem Ecclesiasticam primæ Instantiæ quorundam locorum Franconiam versus adjudicata Fulda contra Herbipolim.
62. Quoad alia loca Thuringiam versus sine lite relicta Fulda à Diocesano Moguntino.
63. Agere tulit Moguntia, litem contra Fuldam rursus moveri ab Herbipolensibus, nec liti se immiscuit.
64. Nec contradixit renovata an. 1722. pristina de an. 1662. Concordiæ.
65. Cause silentii Moguntini: (1.) favor in Fuldam Moguntinum.
66. (2.) Zelus Religionis Catholicæ.
67. (3.) Commodum temporale pauperum subditorum Fuldensem à Moguntia indulgent, scilicet beneficium imæ Instantiæ.
68. (4.) Amor pacis.
69. (5.) Fides data, irritum servatumque sedus, & quia nil intererat Moguntia, vinceret, an vinceret Herbipolis.
70. (6.) Quia sententia Rotalis rescissoria Transactionis Moguntiam nil ardebant.
71. (7.) Quia Jus Metropolitanicum pro omni liti eventu saluum Moguntia.
72. (8.) Nec per meros tractatus A. 1722. ullatenus ereptum.
73. Moguntia plane permisit Fulda Episcopum in paribus, qui esset ab obsequiis Abbatis.
74. His omnibus Juri Metropolitanico non renuntiavit Moguntia.
75. Fulda nullum actum contra Jus Metropolitanicum Moguntinum exercuit, sed tantum actus Jurisdictionis imæ Instantiæ.
76. His præscriptis primam Instantiam contra Herbipolim, non exemptionem contra Metropolim Moguntinam.
77. Ad præscribendum contra Metropolitanum requiruntur actus positivi in materia habili cum contradictione & acquiescentia.
78. Nec unus talis ostendi potest, multo minus præscriptio contra Metropolitanum, quæ deberet esse immemorialis ex sententia S. P. BENEDICTI XIV.
79. Rursus itaque frivola est secunda objectio.
80. Tertia objectio, quod in Transactione de anno 1662. non sit nominatus Archi-Episcopus Moguntinus quã talis, & rescissa sit hæc Concordia per S. Rotam ex causis, acquiescente Moguntia.
81. Transactioni non intervenisse Archi-Episcopum Moguntinum quã talem, obreptionem esse palpabilem.
82. Falsum similiter, transactionem Moguntiam inter & Fuldam rescissam esse.
83. Transactio Herbipolensis cum Fulda super jurisdictionem imæ Instantiæ rescissa, non Moguntia cum Fulda super eadem jurisdictionem.
84. Causæ rescissionis pro Herbipoli contra Fuldam non quadrant pro Fulda contra Moguntiam.
85. Jus Metropolitanicum Moguntinum in Fuldam non fuit articulus Transactionis, adeoque rescindi non potuit.
86. Sin Archi-Episcopus Moguntinus quã talis non transigeret, per veram naturam ejus Transactio rescindi non posset.
87. Jus Metropolitanicum non erat litigiosum, ergo nec articulus Transactionis.
88. Ratio adjectæ clausulæ, salva jure Metropolitanico.
89. Frivola igitur esse objectionem tertiam.
90. Transactione licet rescissa probaretur jus Metropolitanicum Moguntinum in vim confessam.
91. Inter ipsam Herbipolim & Fuldam bodiedum viget illa Transactio, ergo & Moguntiam inter & Fuldam vigere debet.
92. Abbates Fuldenses instantes rogant, ne Archi-Episcopus Moguntinus à transactione recederet.
93. Etiam post sententiam rescissoriam Rotæ agnoscunt valorem transactionis.
94. Unè & Elector Moguntinus.
95. Judicialiter Fuldensem coram S. Sede confessio juris Metropolitanici Moguntini.
96. Igitur illam in hunc diem hujus juri vigere possessionem pro Moguntia.
97. Autè omnia manentendæ.
98. Non faciendum Fulda gratiam, & Moguntia injuriam.
99. Sed rem relinquendam in pristino statu ad formam Concordiæ de Anno 1662.
100. Transiro ad Pallium Herbipolense, jussu desuper conqueruntur Præsules Germaniæ.
101. Excusationes Pallii generales.
102. Speciales.
103. Refusantur omnes, posse S. Pontificem Canones abrogare, & vel Parochis Pallium concedere.
104. Sed de hoc non est questio.
105. Pallium est ornamentum proprium Archi-Episcoporum.
106. Omni ævo Archi-Episcopus restituisse, ne Pallium darentur Episcopis.
107. Pallium est discretio inter Archi-Episcopum & Suffraganeos ejus.
108. Jure Canonico conjungitur auctoritas & usus Pallii.
109. Pallium continet plenitudinem Pontificali officii cum Archi-Episcopalis nominis appellatione, non ergo dandum illi, qui carent Archi-Episcopi nomine.
110. Jam olim Episcopi ambierant Pallium, sed reputantur non possi.

111. Nunquam invito Metropolitanis concessum Pallium Suffraganeis.
112. Ostiensis Episcopo Cardinali datur, ut consecret summum Neo-Pontificem.
113. Siagrio Episcopo Augustodunensis Pallium datum, sed ad preces Co-Episcoporum, & quod esset Vicarius S. Sedis.
114. Nullum in Germania Pallium invito Metropolitanis.
115. Consensus Archi-Episcopi Moguntini in Pallium & Archi-Episcopatum Magdeburgensem.
116. In Pallium Bambergensis.
117. In Pallium Halberstadiense, satisfactione accepta.
118. Rationes speciales hujus Pallii & Consensus Metropolitanis. An illud ab Alexandro II. vel à Papa Schismatice concessum?
119. Judicialiter abjudicata Pallia Episcopis ab Innocentio III.
120. Nunquam sine Archi-Episcoporum consensu in Gallis concessa.
121. Egregia Fulconis Rbemensis ad Formosum Papam hac super ve peroratio, probante Baronio.
122. Falsum, quòd Metenses Episcopi Pallium gerant; olim quidam gesturunt, sed abdicare illud debuit Gallo, Episcopus Metensis, ad infantiam Bertulfi Trevirensis, & Hincmari Rbemensis.
123. Stephanus, Callisti II. nepos, Episcopus Metensis, permisso Trevirensis ad vitam retinuit.
124. Eadem Orientis Disciplina.
125. Crucis preferenda potestas non competit nisi Archi-Episcopo, ex Anselmo & Pontificali Romano.
126. Pallii usum in detrimentum Archi-Episcoporum verge, agnoscit Martinius V.
127. Pallio desistere jubetur Episcopus Frisingensis.
128. Sanctissimus Dominus Noster Benedictus XII. Indulgentiam preferenda crucis concedit Episcopo Brixiensti non aliter, nisi de Consensu Archi-Episcopi Salutarburgensis.
129. Germania Archi-Episcopus modò sentire & conqueri, sicut omnis eui & nationis Archi-Episcopus.
130. Ipsorum Herbipolensium ore nunc Episcopum per Pallium equari Archi-Episcopis.
131. Pallium Herbipolense datum inscio Casare contra Saeculorum praxim, praesertim Germaniae.
132. Querela gravissima S. Casaree Majestatis apud S. Sedem, & rationes.
133. Monet Reuerendissimus Dominus Episcopus per Legatum Casarem, ut Pallii usum differat.
134. Motu proprio quatenus concessum Pallium Herbipolense.
135. Motu proprio perque concedi dicuntur, quae plurimum amorum instantis impetrantur.
136. Pallium instantè instantius, instantissimè petendum ab Archi-Episcopis; gravamen ergo novum, si datur vel etiam Episcopo motu proprio.
137. Eminentiſſimus Elector Moguntinus nil egit, nisi remanere deliberatè & communicatè cum S. C. M. & Praesulibus Germaniae, & nil novi appetit, sed parva tueretur.
138. Nec solum ex rationibus generalibus conqueritur, sed de Pallio concessio tali modo & occasione.
139. Querelis iniunctis & extortis.
140. De damno nunquam reparabili, si fileret, adeoque iustitiam.
141. Querelis remedium non sit per reservationes in Iudicio Pallii.
142. Nec satis praecaveant futura praesudicia.
143. Canonice Herbipolensis non tenetur ad novitates, Canonice verò Moguntinus tenetur ad iura Sedis Metropolitanae secundata.
144. Licet diversa sua merita Praesulum, iura tamen permanentia, ex S. Leone M. & Hincmaro Rbemensis.
145. Easdem rationes, quae pro Herbipoli militans, etiam militare pro aliis Episcopibus Germaniae.
146. Restrictus Usus Pallii Herbipolensis nil relictus.
147. Afferunt Pacis Ecclesiasticae studium in Germania municipalium turbarum fones.
148. Majus fuisse Pacis studium Ecclesiae Moguntinae erga Fuldam, quàm Herbipolensium.
149. Si dauda compensatio Herbipoli, à Fuldensibus danda, non ex iuribus Tertii decerpenda.
150. Herbipoli & Fuldae non fuit Pacis studium, sed novorum Bellorum multò graviorum praeiura.
151. Ex utilitatis praesertim nihil innovandum, ex S. S. P. P. & ante omnia veritas asserere utilitatis inquirenda.
152. Pallium igitur Herbipolense sine in abstracto, sine in concreto negotii praesentis non excusandum.
153. Transitus ad modum procedendi, praetergresso iuris ordine.
154. Repetita verum Series.
155. Sine causae cognitione non terminanda, sed terminata tamen.
156. Quid L. L. Imperii R. G. cautum, remissive.
157. Hic solum informatum Curia Romana de negotiis partium, coramque veritate.
158. Episcopatum erectio summi momenti in Ecclesia.
159. Cum cognitione causae fieri solet & debet, praesertim ultra montes.
160. Quae consideranda circa Fuldensium Episcopatum fuisse.
161. Majoris momenti est dimembratio Ecclesiarum à Metropoli, & via iuris procedendum.
162. Ex Bulla Sixti V. quae instituit Congregationem Consultorialem, & S. S. Canonibus.
163. Non sufficiens causae, sed audienti sum insuper, quorum interest.
164. Ultra montes non est exemplum Erektionis Episcopatus tale, quale nunc Fuldensis.
165. Nec ipsa Parisiensis Cathedra exempta à Senonensi Metropoli, nisi audito Archi-Episcopo, imperato eius consensu, datà satisfactione, licet Reges Galliarum intercesserint.
166. Nullum in Germania exemplum tale.
167. Exempta à Moguntino Jure Metropolitico Magdeburgensis Ecclesia in Synodo, consensiente Archi-Episcopo Moguntino.
168. Bambergensis humiliter exorato consensu Herbipolensium.
169. Pragensis non nisi audito Metropolitico Moguntino ex decreto Innocentii Tertii, idque juxta Canonice.
170. Dum Navceji in Lotharingia erigendus Episcopatus, auditus est Archi-Episcopus Trevirensis, & res carnis effectus.
171. Dum anno 1530. Fuldenser jam appetere Episcopatum, auditus est Episcopus Herbipolensis.
172. Fuldensis Clerus, populus, & Tractus non est immediatè subiectus S. Pontifici, sed Metropoli Moguntinae.
173. Salem via iuris inquirendum fuisse, an non?
174. His non impugnetur Bulla Sanctissimi Pontificis, sed partium narrata.
175. Si mens Summi Pontificis fuisse, eximere Fuldensium populum & Clerum à Jure Metropolitico Moguntino, hoc Exemptio sub- & obreptia fore.
176. Quia via facti possessor Possessione privatus esset.
177. Canonice dicentes, quod Abbatie nullius facili possint erigi in Episcopatus, supponunt, quod Metropolitanatus nil iuris ibi habeat.
178. Etiam hoc casu tamen adhibenda causae cognitio.
179. Lii mota Archi-Episcopo Trevirensi desuper in casu Ecclesiae S. Deodati in Lotharingia, & narrata tunc partium.
180. Cognitè, tamen causam, citatus Episcopus Tullensis, & auditus

- auditus Trevirensis Metropolitanus, & res carui effectu.
181. Non adsunt tales rationes pro Fulda.
182. Consensus Archi-Episcopi Moguntini in Episcopatum Fuldensem petitus fuit A. 1529. ergo & nunc debet, & consensus Episcopi Herbipolensis nunc requisitus fuit, multo magis ergo requiri debuisset consensus Metropolitanus.
183. Moguntia audiri debuisset insuper propter transactionem Herbipolensem clancularitè in initio de Suffraganeis Ecclesiis & Canonatu Moguntinae Dioecesis.
184. Nil releat, Articulus quintus Transactionis illius à Summo Pontifice cassatus esse.
185. Sin Episcopus Fuldenfis exemptus, evidens est, quòd Episcopus Herbipolensis Juri Metropolitanico nec unam Capellam eripere poteris, & exempto Episcopatu tradere.
186. In dimembrenda Parochia sic non proceditur, sicut in dimembrenda Metropoli Moguntina procedi voluit.
187. Etiam habito consensu Caesaris nihilominus cum cognitione causae fuisse procedendum.

188. Sed Augustissimus Imperator neuiquam consensit in Episcopatum exemptum.
189. Mens Canonum & Legum hac super re.
190. Herbipoli in unica causa se à Metropolitanò eximentes, audià fuit Moguntia.
191. Rationes rei clam gestae.
192. In similibus casibus exaudite sunt Electorum Ecclesiasticorum S. R. I. querelae, etiam contra sensu S. Congregationis Cardinalium ab Urbano VIII.
193. Sin omnia narrata Fuldensem vera essent, non exdiidisset concedi gratiam.
194. Meruisset saltem audiri Moguntia ob suam dignitatem, & erga S. Sedem, & Religionem Catholicam merita, ac iacturas, quas passa fuit à Protestantibus.
195. Conclusio: Injustas querelas Metropolis Moguntina, illam redintegrandam asse omnia de plano, nihil profus innovandum.



Monachos omnes in ortu laicos, in Clerum paulo post adscitos, serò Episcopalis obedientie jugum excussisse, tardius adhuc Cleri populique regimini Hierarchico se immiscuisse, adeoque Abbarum quasi Episcopalem Jurisdictionem recentioris ævi partum esse, vel in vulgus notum est, & perspectum.

§. 2. Celeberrima Ord. S. Benedicli in Germania Fuldenfis Abbatia natales suos S. Bonifacio, Archi-Episcopo Moguntino, incrementum, & magnam latitudinem, quæ possidet, parem, ejusdem successoribus Archi-Episcopis Moguntinis debet, quibus à mille annis curas, cordique fuit, hanc Abbatiam Moguntino finitæ natam, & nutritam, amore materno fovere, ac multoties à proximo interitûs periculo liberare.

§. 3. Contigit inde, quòd ob intimam hanc cum Sede Moguntina conjunctionem Abbatès Fuldenfes privilegium prætenderint, assidendi semper in Conventibus suo Metropolitanæ Moguntino, adeoque prædium ante Germaniæ non tantum Episcopos, sed Archi-Episcopos etiam, Coloniensem, & Magdeburgensem, non sine scandalo tamen, tumultu & cæde.

LAMBERTUS SCHAFFNABURG, ad Ann. C. M. LXIII.

Vid. SCHANNAT, *Hist. Fuld.* pag. 166. 184.

§. 4. Licet verò hanc præcedentiam incassum tunc petierint Fuldenfes Abbatès; facile tamen fuit exortis exemptionum Privilegiis parem cum Monasteriis Ordinibusque aliis exemptis, quoad Regulares personas, Monasterium, & disciplinam Monasticam, exemptionem obtinere, connivente Moguntia; ita tamen, ut Moguntini Præsules non omnem Abbatie curam abjicerent; sed Pontificum, ac Imperatorum beneplacito, eandem quandòque sibi commendatam administrarent: qua de re non apud Moguntinos solum Historicos, sed apud ipsum SCHANNATUM luculenta sunt monumenta.

§. 5. At verò quantum ad Jurisdictionem quasi Episcopalem in Clerum, ac populum ditionis Fuldenfis, quibus phrasibus hodie utimur, præcis illis sæculis eandem Abbatibus defuisse, far parebit ex infra dicendis, ac id ipsum S. Rotæ Tribunal post plenariam causæ cognitionem iteratò decidit, scilicet: neququam suffragari Abbatie Fuldenfi exemptionem nativam, vel etiam dativam cum Territorio separato, ac Jurisdictione quasi Episcopali, eò quòd omnia Diplomata, & privilegia, à Fuldenfibus hunc in finem adducta, solummodo loquantur de exemptione passiva Monasterii, & Monachorum.

ROTA, in causa nullius, seu Fuldenfis, Jurisdictionis, 20. Novemb. 1705. coram MOLINES.

& coram ANSALDO, 1. Junii 1708.

de quibus pluribus infra.

§. 6. Sic itaque constitutæ fuerant res Fuldenfes usque ad turbulenta Religionis in Germania dissidia, quo tempore Archi-Episcopi Moguntini non minus, ac Herbipolenses Episcopi haud semel sedibus suis pulsî, vix domi Religionem Catholicam satam rectam conservare poterunt, minùs verò ad ea, quæ Abbatès Fuldenfes in præjudicium jurium suorum clandestinè agebant, attendere: certissimum & testimonio nunquam adhuc enervato ipsius Fuldenfium Historiographi

BROWERI, ex S. J. *Annal. Fuld.* pag. 8.

qui ex Archivio Fuldenfi, & sub Abbarum oculis scripsit, librumque Abbatì Fuldenfi dedicavit, corroboratum fuit, temporalem Fuldenfem ditionem eis annem Fuldam versus Franciam Orientalem Herbipolensî, trans annem versus Thuringiam Moguntinæ Dioceses fuisse. Sed, prout dictum, à tempore Lutheri Abbatès Fuldenfes exemptione Monasterii sui, & Monachorum passiva non contenti, varios actus jurisdictionis Episcopalis exercere ceperant, ita profus, ut plane eodem sæculo XVI. Consistorium Ecclesiasticum Fuldæ constituerent.

§. 7. Hac tempestate Moguntina Sedes, quæ philacteria sua nunquam dilatare consuevit; sed DEI gloriæ inextrema charismata meliora magis æmulari, connivebat iis, quæ Principes, & Abbas Fuldenfis utroque brachio, Ecclesiastico & Seculari pro bono Religionis & disciplinæ Ecclesiasticæ etiam in locis Moguntinæ Dioceses versus Thuringiam trans annem Fuldam agebat; neque vel ipsi noviter erecto Consistorio Fuldenfi contradicebat, sed ex eodem in Judicio Metropolitanico appellaciones recipiebat.

§. 8. At verò Herbipolenses Episcopi indignissimè hanc Fuldenfem usurpationem Juris Diocesani sui ferebant, & abolitionem Consistorii Fuldenfis vehementer urgebant, ac porro contigit, quòd Julius ab Echter, Herbipolensî Episcopus, totam ditionem Fuldenfem anno 1576. prævia renunciatione Baltharis Abbatis, quæ tamen nullius valoris declarata est, occuparet, & usque ad annum 1602. idem Fuldenfis Abbas Baltharum sine excluderetur. Experius tunc fuit idem Abbas sibi quàm benignissimum Metropolitanum suum Daniele, Archi-Episcopum Moguntinum; qui exulem in suo territorio suscepit, ac auxilio opportuno in omnibus illi adfuit, velut non ipsius tantum Baltharis, sed Summi Pontificis & Imperatorum literæ egregiè dilaudantur.

vid. SCHANNATI *Hist. Fuld.* in hoc Abbate.

§. 9. Sopito hoc diffidio, recruduit initio Sæculi XVII. Herbigolim inter & Fuldam lis super Jurisdictione quasi Episcopali, Moguntia rursus quietâ, nec parem litem de suis locis Diœcesanis Abbati movente; licet hoc quoque tempore luculenta existant documenta, quod Moguntia non omnis Juris Diœcesani in Tractu Fuldenfi se crediderit expertem. Succesit poro ab anno 1618. cruentum, ac fatale Religioni Catholicæ in Germania bellum, quo iis de rebus concertandi tempus non erat, bello verò per Westphalicos anni 1648. & Norimbergenses A. 1650. Tractatus finito, eadem lis Ecclesiastica denudò reviviscerebat, Herbigolenses ad commune cum Fuldenfi Abbate Metropolitanum tunc confugere, perentes, ut Archi - Episcopali autoritate Provinciam suam Fuldensem visitaret, & super causa Juris quasi Episco. alis cognosceret, testante Adjuncto (Nr. I.) Quibus precibus annuit Eminentissimus Metropolitanus Moguntinus, denominatis Visitatoribus Provincia, datisque mandatis, cognoscendi causam, testante Adjuncto (Nro. II.) Sed hac viâ opus non fuit, nam per Moguntinos Legatos eosdem Petrum de Walenburg, & Adolphum Volusum, ambos successivè Episcopos in Partibus, & Suffraganeos Moguntinos id effectum est: ut celebris illa, & in Curia Romana notissima Concordia anno 1662. 23. Martii inter Archi - Episcopum, & Electorem Moguntinum ex una, inter Episcopum, & Principem Herbigolensem ex altera parte, cum Principe & Abbate Fuldenfi iniretur, ac Moguntini Metropolitaniani, Herbigolensis Carbedralis, & Fuldenfis Abbatialis Capituli consensu, ac à sigillis muniretur, quæ quidem Concordia typis Romanis, sed cum variis mendis quondam impressa, ac à SCHANNATO, Fuldensium panegyrista potius, quam historiographo, ad calcem suæ *Diœcesis Fuldenf.* Nro CXC. sed mutila proflus, adæque non cum ea, quâ decussisset, fide edita hic ex authentico, Germanico idioma conscripto, in Archivio Moguntino custodito, integraliter in latinam linguam genuinè translatum apponitur in Adjuncto (Nro. III.)

§. 10. Concordiæ capita hære: 1. Relinquatur jurisdictione quasi Episcopalis, hucusque possessa, Abbatibus, & Ecclesiæ Fuldenfi, qualis Prælati inferioribus competere solet, sine ullo appellandi jure ad Episcopum Herbigolensem, adjectâ mox expressâ clausula:

Salvo tamen jure Metropolitanano & remedio appellationis ad Metropolitanum, juxta ordinem ab Ecclesiâ Catholica, cunctisque Diœcesibus hujus Provincie Moguntinae laudabiliter receptum, & in viridi observantia constitutum.

2. *Teneantur Abbates Fuldenfes, quamprimum aliquis à nobili Capitulo in locum Abbatis Principis Fuldenfis susceptus fuerit, semper Electori Moguntino ut mediatori, & absque eo Provincie Moguntinae Metropolitanano, tum etiam Episcopo Herbigolensi per literas notificare, atque insuper confirmationem rennisi Juris quasi Episcopalis, & actualem, ubi necessitas exegerit, mantententiam ab iisdem petere.*

3. *Jurisdictione quasi Episcopalis ab Archi - Episcopo & Electore Moguntino, uti & ab Episcopo Herbigolensi, Abbati concessa, non diutius, quam dum Ecclesiâ, & Principibus Abbatie Fuldenfis juxta fundationem sub Catholicorum manibus persistit, vigere, & in suo robore permanere debeat. Sin vero in alienas Catholicorum, vel Acatolicorum manus deveniet, hæc transactio neque Archi - Episcopo Moguntino, neque Episcopo Herbigolensi cedat in præjudicium, nec illi hæc teneantur, sed uterque jus suum Episcopale plenariè mantinendi & liberè exercendi possessorem habeat.*

§. 11. Concordia isthac adamumsum observata fuit, agnitus Metropolitanus Moguntinus à Fuldensibus Abbatibus, ab iisdem neo-electis Abbatibus confirmatio cæteræ jurisdictionis juxta formam in transactione præscriptam petita. Sed post obitum quatuor Episcoporum Herbigolensium, Joannis Philippi à Schönborn, Joannis Hartmanni à Rosenbach, Petri Philippi à Dernbach, Conradi Wilhelmi de Wernau, cum Joannes Godefridus de Gurtenberg in Episcopum Herbigolensem electus fuerat, concoquere non voluit amplius Herbigolensis Ecclesiæ celsam Fuldenfi Abbatiæ jurisdictionem quasi Episcopalem, citra aliud recipiendum, quam recognitionem ejuslibet novi Abbatis; inde rescindere Concordiam prædictam meditabatur.

§. 12. Eum in finem missus Moguntiam Consiliarius Herbigolensis, nomine Demerath, in Aula Moguntina vehementer institit, ut Elector Moguntinus, Anselmus Franciscus ab Ingelheim, cum Episcopo Herbigolensi causam communem susciperet, ac unâ pro rescissione Concordiæ supra dictæ apud S. Sedem ageret, nec solo jure Metropolitanico in Fuldam contentus esset, quam in rem varias rationes jussu Principis Herbigolensis exhibuit.

§. 13. Ex altera parte Princeps & Abbas Fuldenfis Placidus, literis aliquoties repetitis, ab Archi - Episcopo, & Electore Moguntino, ac dein aliis literis à Capitulo Metropolitanano Moguntino petit, ut Sedes Metropolitanica potius secum causam communem faceret, modisque omnibus Concordiam sæpe dictam, initam cum Fuldensibus, coram S. Sede manteneret.

§. 14. Eminentissimus Elector Moguntinus suas rationes habuit inferis (§. 65. seq.) enarrandas, quare hæc lite abstineret. Ac re verâ nec Fuldensibus, nec Herbigolensibus assuit, professus tamen, se velle Concordiam omnibus modis cum Fuldensibus illibatam servare.

§. 15. Interim lite super rescissione Concordiæ supradictæ coram S. Rota Romana contestata, Abbas Fuldenfis valorem Concordiæ propugnavit, sed obtinuit victicem sententiam Herbigolensis Episcopus, fuitque Concordia rescissa, ac petita restitutio in integrum *Abbati Fuldenfi* denegata per Sacram Rotam.

4. Februarii 1692. coram EMERIX.

22. Junii 1695. coram eodem.

25. Junii 1696. coram DE LA TREMOILLE.

ex duplici tamen solùm ratione, scilicet quòd dictæ Concordiæ deesset Beneplacitum Apostolicum

licum, nec videretur adfuisse causa necessitatis, vel evidentis utilitatis Ecclesiae Herbipolen- cedentis per eam Concordiam Abbatibus Fuldensibus Jurisdictionem Episcopalem.

§. 16. Hoc pacto elisa ab Herbipolensibus exceptione Transactionis, & litis finita, quae Fuldenfes hucusque nitabantur, causa principalis jurisdictionis quasi Episcopalis Fuldenfis in eadem S. Rota fuit primitus introducta, ac in i. m. a. Instantia post unam decisionem Fuldae penitus favorabilem

de 28. Junii A. 1700. coram DE LA TREMOILLE,

iterato

die 16. Febr. 1703.

et 25. April. 1705.

ac 20. Novembr. 1705. coram MOLINES,

decisum fuit, exemptionem nativam & dativam non suffragari Abbatiae Fuldenfi quoad Clerum & Populum, ac Territorium separatum, sed tantum praescriptivam, fundatam in quadragenaria cum titulo colorato. Id ipsum solum confirmatum fuit in secunda Instantia,

Decisione 1. Julii 1708. coram ANSALDO,

ac voris licet disparibus,

Decis. 2. Julii 1710. coram eodem.

nec non in tertia Instantia Rotali,

15. Julii 1711. coram CAFFARELLO,

ac tandem

15. April. 1712. coram PRIOLO.

§. 17. Verum cum plures Episcopi in, & extra Italiam, & inter eos Eminentissimus Elector Moguntinus conquefit essent apud S. Sedem :

Exemplo gravem esse hanc sententiam, ac Episcopis praesudicalem : quod per simplicem quadragenariam praescriptionem cum titulo colorato praescribi possit Territorium separatum.

causa haec Fuldenfis commissa iterum fuit S. Rotae per signaturam gratiae, praevio tamen voto S. Congregationis Concilii super dubio in abstracto : an quadragenaria cum titulo colorato sufficeret ad praescribendum Territorium separatum.

§. 18. Reapse Summus Pontifex, Clemens XI. Congregationem particularem praecipuorum S. Romanae Curiae Praelatorum deputavit ad effectum examinandi hunc Articulum, habitoque maturo & diligentissimo examine, nec non praevio doctissimo voto moderni Summi Pontificis sapientissimi tum temporis praedictae Congregationis particularis Secretarii unanimiter responsum, ac 14. Januarii 1721. a Summo Pontifice probatum fuit. :

Non posse praescribi Territorium separatum, Jurisdictionem ordinariam, et quasi Episcopalem a Praelatis inferioribus in Clerum et populum, cum ipsius Episcopi exclusione, per quadragenariam praescriptionem, una cum titulo colorato ; sed pro acquisitione Territorii separati, praedictaeque Jurisdictionis, omnino requiri aut clarum et undequaque subsistentem Apostolicum Privilegium, aut consuetudinem immemorialem cum suis omnibus requisitis rite probatam, per quam Apostolicum Privilegium praesumi valeat.

prout haec omnia, cum laudibus, Doctissimo PROSPERO DE LAMBERTINIS, nunc gloriosissimè regnanti BENEDICTO XIV. debitis, fufibus enarrat

PITONIUS. *Disceptat. Ecclesiast. 112.*

§. 19. Hoc in statu causa Herbipolensem inter Episcopum & Abbatem Fuldensem permansit Romae, in Germania vero anno 1722. visum fuit partibus litigantibus, novam viam negotio terminando inire. Siquidem jam anno 1698. Sede Herbipolensi vacante, Capitulum Cathedralis ejus Ecclesiae cum Abbate Fuldenfi vix non convenerat, quòd liti in Curia Romana caepae renuntiare, ac rem in terminis Concordiae supra dictae de A. 1662. quamvis à Rota rescissae, cum Fulda relinquere velit.

§. 20. Hisce principiis insistentes Joannes Philippus Franciscus, Episcopus Herbipolensis, & Constantinus, Abbas Fuldenfis, anno 1722. mense Decembri eandem, licet ad petitionem Herbipolensium rescissam, in Curia Romana Concordiam renovarunt, ac ejus contenta, quantum quidem Herbipolensem & Fuldensem Ecclesias spectant, serè integraliter novae transactionis exemplari inferuerunt, addito tantummodò circa finem unico articulo circa commutationem Ecclesiae Parochialis cujusdam in Schondra. Porro, quae in Concordia anni 1662. de Juribus Moguntinis expressa erant, illa in hac renovata fuerunt ommissa, ac praeservata fuit Apostolica confirmatio, sed neutiquam subsecuta.

§. 21. Tandem opportunum tempus visum fuit quibusdam rerum Consiliariis, ante quosdam annos, & prout literis Romanis serò innotuit, jam ante quadriennium novam planè scenam ludere, ac illa moliri, quae post decem saecula nescivit, & nunc miratur Germania. Ommissa sunt hic plura tantisper, quae haec de re dicenda fuissent, & omittentur adhuc ; quicquid verò narratum fuit, aut narrabitur deinceps, authenticis constat rerum monumentis, lucem visuris, sin expedire videbitur. Rei series haec fuit :

§. 22. In mentem venit Herbipolensibus & Fuldensibus rerum Consiliariis, litem summam, de Jurisdictione in quibusdam pagis, juribus tertii, & quidem Archi-Episcopi Moguntini pefundatis, dirimere, ac praevius conventibus, & in Curia Romana laboribus, ita rem componere, ut Reverendissimo D. Abbati Fuldenfi non minus, quam Reverendissimo D. Episcopo Herbipolensi, honores ac jura prorsus indebita & nova accederent. Verbo : per sub- & obrepticias preces expolitum fuit in aula Imperiali, aequum & dignum esse, ut Reverendissimus D. Abbas Fuldenfis, quod solum deesse videretur, Episcopum esset, & Fulda Episcopatus fieret ; apud S. vedrò Sedem res eò devenit, ut Fulda non erigeretur solum in Episcopatum, sed exempta putaretur à conjuris Episcopi & Archi-Episcopi jurisdictione, solumque Summo Pontifici immediatè sub-
jecta,

jecta, Episcopo porro Herbipolensi Archi-Episcopalis Dignitatis insignia concederentur, Pallium scilicet & Crux Archi-Episcopalis.

§. 23. Quam primum hæc ad vota fluere videbantur, anno ab hinc uno & dimidio, 24. Julii 1751. transactio quedam inter Reverendissimos ac Celsissimos Principes, Dominum Episcopum Herbipolensem & Dominum Abbatem Fuldensem, per Legatos Hammelburgi inita fuit, cujus basis rursus extat frequentissimè nominata Concordia de anno 1662. huic recentissimæ transactiõni una cum illa de anno 1722. quoad omnia sua contenta integraliter inserta, ommissis tantum, quæ Sedem Moguntinam Metropolitancam attinebant, articulis, quasi Moguntina Metropolis in rerum amplius natura non existeret, & adjectis quibusdam novis clausulis, ex quibus odiosissimi (verbo non nostro, sed Patroni Wurceburgenfium Romani utimur) conatus quidam, in Ecclesia & Imperio inauditi, deprehenduntur, de quibus infra.

§. 24. Quam humanum fuisset, quam decorum, & conforme Principum Catholicorum & Ecclesiasticorum vicinirati, quam conveniens illi vinculo, quo Herbipolensis Ecclesia arcto fraternitatis fœdere, imò quo Herbipolensis & Fuldenfium Ecclesiæ ambæ fundatrici suæ Moguntinæ adhæserant hucusque, si toto quadriennio, quo fabricando negotio clam dederant operam, vel literis salutassent Eminentissimum ac Celsissimum Principem Electorem Moguntinum, eumque invitassent, ut sicut Sæculo superiore, primam Concordiam, & simul quæ Diocæsanus compaciens iniverat, & quæ Archi-Episcopus Elector conciliaverat, sic & modo Concordiæ stabili, honestæ ac justæ suas quoque manus daret, quam liberer nunc suis querelis caret Metropolis Moguntina, quæ prorsus invitæ extorquerentur. Sed statutum inter Herbipolenses ac Fuldenfium Consiliarios fuerat, alienis spoliis pacem (si demum hoc nomen imponendum sit liri toties decissæ, vel facillimè decidendæ) componere, aliorum iura quasi per fortem inter se disperituri, Fuldam Metropolitanæ Jurisdictioni eripere, & in rei bene gestæ præmium Herbipolim Archi-Episcoporum Pallio tantisper exornare.

§. 25. Nec mora. Lis illa, quæ Herbipolensem inter & Fuldenfium Ecclesiam de Jurisdictione quasi Episcopali in quibusdam locis ditionis Fuldenfium intercefferat, prætexta fuit in Curia Romana tanquam Bellum atrocissimum, longissimum, Religioni Catholicæ, quin & tranquillitati Reipublicæ prorsus exitiale; pacem igitur quovis pretio redimendam, & sanctissimo huic fini consequendo conquirenda esse media, ab annis millenon visa, nec audita, scilicet Herbipolim Pallio Archi-Episcopali præmiandam.

§. 26. Ex altera parte Dignitas Fuldenfium Abbatie quasi in cælum sublata magnificentissimis verbis fuit: nil gloriæ DEI ac animarum salutis, nil Ecclesiæ bono magis conducere, quam ut nunc Fuldenfium Abbates Episcopi audirent; sed ob stare adhuc dum dicebatur Bellum illud horridum Herbipolim inter & Fuldam, & sacrificium nimii valoris esse, fin Herbipolens consentire; dandum ergo Archi-Episcopale Pallium Herbipoli ad consensum illius impetrandum, ætæmi hac in reinjuriam fieri; & contrario rem esse Germaniæ, Sacerdotio & Imperio exoptatissimam, quin imò Fuldam à Sæculis jam exemptam fuisse, nec in ullo cum Moguntina Sede nexu stetit, soli cum Clero & populo suo Summo Pontifici fuisse subiectam, alterius obedienciæ exlegem.

§. 27. Quid porro S. Sedes? inaudito Eminentissimo Electore Moguntino, Herbipolensem & Fuldenfium Metropolitanam, sine causæ cognitione, transactio recens Herbipolim inter & Fuldam de anno 1751. die 1ma Octobris anni elapsi 1752. confirmatur, die 5ta Octobris Herbipolensi Ecclesiæ Pallium assignatur, & eadem die 5ta mensis ejusdem Fulda in Episcoporum erigitur, prout nunc prætendunt, exemplum iisdem successivè diebus, ut clarius patefcat, unum omnium horum fuisse negotium. Decanus insuper ac octo Præpositi Regulares, quos vocant, Fuldenfium Insulis & Annulo decorantur.

§. 28. His omnibus Romæ jam staturis, primos, nondum tamen certos rei nuntios circa finem mensis Julii A. 1752. de Pallio Herbipolensi Metropolis Moguntina accepit, de exempto novo Episcopatu Fuldenfium nominis mense Novembri, & fin hoc incredibile videatur, mirabilibus profecto est: Reverendissimum & Celsissimum Dominum Abbatem Fuldenfium ipsissimum in primis, quæ suam Celsitudinem Electoralem Moguntinam hoc in negotio salutavit, literis, die Januarii 8 datis, & iisdem literis annexo prescripto sub dato 15 Jan. profiteri, *semetipsum adhuc nescire, quæ demum mens sit Summi Pontificis circa Fuldenfium Episcopatus erectionem.*

§. 29. Non desuit Eminentissimum ac Celsissimum Archi-Episcopus Princeps Elector Moguntinus illi, quod honor & ratio, præprimis verò, quod Juramentum Ecclesiæ & Capitulo suo præstitum exigebat, justissimè reformidans, se viventium & posterorum, se Nationis Germanicæ totius indignationem incursum, fin obmutesceret, ac novitates has inauditas à cunctis in Germania retro Sæculis turpi silentio concoqueret. Satis erit hic dixisse, instantias Celsissimo nomine suo factas locis congruis & opportunis vel suppressas, vel mutilatas, vel dilatas, vel planè vias omnes, quas Jus propitium, & evidens aperiebat ratio, vix non occlusas fuisse.

§. 30. Interim citatis cursoribus Bullæ reportantur, ipso Feste Epiphaniæ Domini Reverendissimum & Celsissimum Dominum Episcopum & Principem Herbipolensem Pallio Archi-Episcopali exornatus apparuit, qui humeris ejus id imposuit, palam proclamavit, nunc eundem Principem novum & singulare ornamentum accipere, quod *illum majoribus æquaret, ab æqualibus distingueret.* Reverendissimum Dominum Abbatem Fuldenfium Episcopalis nominis suscipere, erectique Episcopatus nuncios literas quaquæ versum mittit. Palam ulterius in vulgus spargitur, neminem his super rebus querelas movere, quam solum Principem Electorem Moguntinum.

§. 31. At verò Sacra Cæsarea Majestas non solum justissimè indignata fuit, quod tam Pallii Herbipolensis negotium, quam exemptionis præsentæ Fuldenfium à Metropolitico jure sibi occultatum fuerit; sed insuper, conformiter legibus Imperii R. G. fundamentalibus, Sanctissimo Do-

mino nostro repræsentare dignata fuit, pessimas, & Pallii Herbigopolensis, & concedendæ exemptionis Fuldenfis sequelas, verbis gravissimis, quæ de re inferius (§ 132. 188.)

§. 32. Principes Electores Ecclesiastici S. R. I. ac Archi-Episcopi Germaniæ omnes, Metropolitanarum Ecclesiarum Capitula, Episcopi, etiam Provinciæ non Moguntinæ, quibus Patria, & concordia, præprimis verò status Hierarchici, ac Religionis Catholica decus, & salus cordi est, non poterunt non hisce novitatibus turbari, iisque jam passibus progressi sunt, quos rei gravitas novitasque, simul ac debita erga S. Sedem reverentia, & Curia Romanæ melius informandæ certissima spes susceperunt. Atque hæc querelæ vel omnium sunt Episcoporum Germaniæ communes, vel Archi-Episcoporum speciales, vel Archi-Episcopi Principis Electoris Moguntini propriæ.

§. 33. Communiter conqueruntur Principes Ecclesiastici: quod cum Herbigopolensibus, & Fuldenfibus desideris satisfactum sit, in primis non ille modus observatus fuerit, qui legibus, ac systemati Germaniæ conformis esset; quod prærogativa Herbigopolensi Ecclesiæ concessa in reliquorum Episcoporum, de Ecclesia non minus, ac Imperio optimè meritorum, diminutionem vergat; quod novi exempti Episcopatus Fuldenfis insignis character amplissimos ac potentissimos Episcopatus longo post se intervallo relinquat, qui per tot Saecula Metropolitanis subiecti fuerunt, & adhuc subiecti manent, idque impetrare non poterunt, quo nunc unus Abbas quali per saltum profilit, quod aucto, & propediem augendo Episcoporum, præter necessitatem, numero, inter Germaniæ Ordines dignitas & auctoritas Episcoporum non possit non reddi contemptibilior; id quod Cardinalis PALLAVICINUS in sua *Concilio Tridentini historia* bene advertit, certumque existit, plures Archi-Episcopatus Italiæ, Status præsertim Ecclesiastici, & Regni Neapolitani, non sufficere unius Episcopi Germaniæ dignitati ex Reipublicæ forma; quod denique majores ausus Abbatiarum, sibi quoque subiectarum, vel saltem suæ Diocesi inclusarum, & cristas suas nimis jam extollentium, jurisdictionem quasi Episcopalem partim jam prætendentium, partim possidentium, quam certissimè timendi sint. Iustas has querelas ore calamitose communi cum Co-Episcopis suis promovere non poterit non Sedes Moguntina.

§. 34. Conqueruntur Archi-Episcopi: per Pallium Episcopale, & Crucem, prout publicis typis Herbigopolensibus jactitatum fuit, nunc Episcopum Archi-Episcopis *æqualem reddi*: has Archi-Episcoporum notas characterísticas diminui, ac communes reddi, sibi metuendum quam certissimò, quod Moguntino Metropolitanò accidit: suos propediem Suffraganeos, & Abbatas, iidem artibus impetraturos, quod Herbigopolis & Fulda &c.

§. 35. Quæ verò hoc loco querelæ proponuntur, licet in consequentium communes sint omnibus, nunc tamen quasi in ordine primum, non tamen ultimum futurum, concernunt Eminentissimum Archi-Episcopum Principem Electorem Moguntinum. Hic igitur tanisper indicabitur:

I. *Sedem Metropolitanam Moguntinam jure privari non posse jure Metropolitico suo in Clerum & populum Tractûs Fuldenfis.*

II. *Sedem Metropolitanam Moguntinam cum reliquis Metropolitanis jure conqueri, ob Pallium D. Episcopo Herbigopolensi noviter concessum.*

III. *Sedem eandem Metropolitanam pari jure conqueri contra modum, quo concatenatum hoc negotium, se nec auditâ, nec defensâ, gestum fuit.*

§. 36. Quod opus dum aggredimur, nemo rerum gnarus terrebatur Lireris, Bullisque Apostolicis jam expeditis, sive super transactionis anno 1751. Herbigopolim inter & Fuldam inite confirmatione, sive subsecuta Pallii concessione, ac Episcopatus Fuldenfis erectione, nec terribur attentatâ jam ab imperantibus Bullarum executione. Norissima quippe sunt utriusque Juris Principia: Concessionis quascunque per sub- vel obreptiones obtentas nullius esse valoris, supplicantem penitus carere debere impetratis, ac confirmationes in forma communi, non citatis, auditisque, quorum interest, negotio robur non addere, sed tam facile rescindi, quam facilè scribuntur, licet concessionis & confirmationes prædictæ sint ab Apostolica Sede obtentæ; intrare tunc tamen, quam vocat, Apeitionem oris contra ipsas Literas Apostolicas de praxi Romana viridissima. Verificandas, & justificandas adhuc esse Literas Apostolicas, cum naturalia, Divina ac humana Jura clament, inauditum, indeferendum per quascunque Bullas clausulas quibuscunque munitas gravissimè lædi non debere, ac de cætero notorium sit, Curiam Romanam sub- & obreptionibus partium, ex omni parte mundi longissimè diffusa Romam currentium, nimium expositam esse. Quamobrem, ut suo jam ævo in causâ simili Trevirensis Archi-Episcopi contra Abbatem S. Maximini advertit

S. BERNARDUS, *Epist. 180. ad Innocent. P.*

Hoc soles habere præcipuum Apostolica Sedes, ut non pigeat revocare, quod à se forte deprehenderit fraudè elicitum, non veritate promeritum.

§. 37. Non igitur ullaentis hic impugnatur suprema Sedis Apostolicæ Auctoritas, quod semel pro semper contestatur; sed partium adversarum, Herbigopolensis scilicet, & Fuldenfis narrata, earumque causa publicæ luci veritatis & justitiæ exponitur, eum in finem, ut vel ipsa Curia Romana sub- & obreptionibus earundem justò indignetur, jura verò terris rueti dignetur. Quidquid igitur dicitur, eum in finem proponitur, ut facta, quæ Curia Romanæ, aut occultata, aut obfuscata sunt, clariùs proponantur Urbis & Orbis judicio. Sed ad rem ipsam descendere oportet.

§. 38. Patet verò jam ex solius facti serie:

Sanctam Sedem Metropolitanam Moguntinam jure Metropolitico in Clerum & populum Tractûs Fuldenfis notoriè gaudere; proin eodem privari,

C 2

Abba-

Abbatiam verò Fuldenfem in Epifcopatum exemptum erigi non poffe.

§. 39. Quamvis enim Abbates Fuldenfes pridem poffederint exemptionem paffivam Monafterii, & perfonarum Regularium, ac eatenus hoc Monafterium diftum fuerit nullius Diocefis, & S. Sedi immediatè fubjectum: Quamvis etiam Abbas Fuldenfis à longo tempore exercuerit in locis trans amnem Fuldam, Thuringiam & Haffiam verfus, Moguntinae quondam Diocefis, ficut, & in locis fci amnem Fuldara, Franconiam verfus, Herbipolenfis quondam Diocefis, jurisdictionem Ecclefiafticam primæ Infantia: quafi Epifcopalem, illudque jurisdictionis exercitium Fuldenfibus per transactionem de Anno 1662. ftabilitum fit; certiffimum tamen eft, falvum femper maniffiffe Sedi Moguntinae in omnem ditionem Fuldenfem cis, & trans amnem Fuldam, ejusque in Clerum & populum Jus Metropolitanicum cum fecunda Infantia fori Metropolitanici & aliis omnibus annexis.

§. 40. Ab omnibus retro Sæculis Metropolitanus Moguntini jus illud in tractu Fuldenfi exercuerunt. Ab eo tempore, quo jurisdictionis quafi Epifcopalis exercitium Fuldenfes Abbates creperant, Moguntini Archi-Præfules juris illius, finè intermiffione, poffeffionem femper continuarunt, Abbates verò quàm libentiffimè, non finè fuo commodo, Metropolitanum suum Moguntinum, ejusque jurisdictionem fecundæ Infantia: in fuas ditiones Clerum & populum, agnoverunt.

§. 41. Sic, ut recentiora folum tangamus, Abbatia fuà & ditione, aliis tamen de caufis temporalibus, expulfus Balthafar, Abbas Fuldenfis, Anno 1576. Metropolitanus fui Moguntini Danielis auctoritatem & opem imploravit ac obtinuit, de quo negotio fuprà (§. 8.) & fuo tempore fortassis plura.

§. 42. Sic exorto jam tricennali bello, cum *Monachi Fuldenfes vix amplius Laicis diffimiles effent*: furta funt non noftra, fed SCHANNATI

Fuldenfis Hift. fol. 283. in Joanne Bernardo Abbate.

adeoque Archi-Epifcopus Moguntinus, Joannes Swicardus, A. 1622. muneris fui Archi-Epifcopalis ratus effe, curare, ut tam periculofis temporibus Abbatia Fuldenfi de zelo catholico Abbate provideretur, electioni Abbatis per Legatum, Anfelmum Cafimirus de Wambold, poftea Electorem Moguntinum, in qualitate Metropolitanus interfuit, quod verbis non Moguntinis, fed Piffimi Cæfari Ferdinandi II. ex ejus mandatis Cæfareo fuo pariter ad eandem electionem Legato, Joanni Jacobo Kurz à Senftenau, Ratisbonæ 26. Decembr. 1622. datis, quorum copiam hic adjicimus, (N. IV.) comprobamus, hujus tenoris: *Et cum Reverendus Joannes Swicardus, Archi-Epifcopus Moguntinus, S. R. I. per Germaniam Archi-Cancellarius, nepos Nofter chariffimus, & Elector, qua fepe diffe Ecclefie Fuldenfis Metropolitanus, priter suam Legatum Fuldam ablegavit, hinc Legatus Nofter omnia cum illo fincere communicabit. Quàm folenniter verò ille Legatus Metropolitanus Moguntinus, & quibus honoribus fufceptus, qualiter electioni Joannis Bernardi in Abbatem publicè interfuerit, Archivium Moguntinum docet.*

§. 43. Sic Decantantur Capitulares Fuldenfes, cum circa annum 1630. Fuldenfis Abbas, Joannes Bernardus, contra veteres mores, ignobili loco natis Monachis Fuldenfibus, jus vocis activæ in Abbatum electionibus indulrum vellet, ad Metropolitanum suum Moguntinum, prædictum Anselmum Cafimirus de Wambold, caufam derulerunt, ejusque opem implorarunt, & obtinuerunt.

§. 44. Sic planè Anno 1633. non folum Imperator Ferdinandus II. Metropolitanum a defe juffit electioni Fuldenfi; fed Senior & Capitulares Fuldenfes hoc negotium electionis Abbatis Fuldenfis Metropolitanano fuo, eidem Anfelmo Cafimiro, commiferunt, à quo cum aliis Compromiffariis fuit designatus Abbas Joannes Adolphus ab Hoheneck. Hæc omnia etiam Aca-tholicorum fcriptorum, confequenter impartialium verbis conftant, Metropolitanus Moguntini qualitatem hic agnofcentium.

CHRISTIANUS JOANNIS, Tom. I. *Rev. Mogunt. fol. 942. & fol. 947.*

§. 45. Sic omnes fucceffores Abbates verbis, literis, factisque reveriti funt Metropolitanos fuos Moguntinos. Sic ab eo tempore, quo recentius erectum erat Fuldæ Confiftorium Ecclefiafticum, appellations, diu ante transactionem de anno 1662. ad Moguntinam Curiam Metropolitanicam delatae, receptæ, dijudicatæ funt, quin vel Judicibus Fuldenfibus per fomnium incidere, fe foro Metropolitanico fubtrahere.

§. 46. Plena funt hifce omnibus Archivia Moguntina; abfit tamen, ut hæc probationis loco adducantur; ideò tantum afferuntur, ut fenfus verborum transactionis de anno 1662. *fulvo Jure Metropolitanico Moguntino, in viridi obfervantia conftitutum, & appellationibus ad Judicium Metropolitanicum Moguntinum &c.* clariùs eruatur. Quem in folutam Moguntinam delatarum actis appellationum quarundam Fuldenfium ante transactionem prædictam quædam documenta (Nris V. VI. VII. VIII. IX. X. XI. XII.) apponimus, ex quibus conftet, hoc jus Metropolitanicum, cum appellationibus ad Metropolitanum Moguntinum ante bellum jam tricennale Germaniæ in viridi fuiffe obfervantia conftitutum, ac poft finitum anno 1650. exauratione militum bellum, merito in ipfa folenni transactione A. 1662. agnirum, & præfervatum.

§. 47. Nam nullo penitus jure Sedi Metropolitanicæ Moguntinae onus imponi poteft, probandi jus suum Metropolitanicum, in Clerum ac populum, per ditiones temporales Fuldenfes commorantem. Tutæ femper Moguntia perpetuè juris hujus poffeffione fuit, ac infuper juris præfumptione; nam nullà fronte negari poteft: Fuldenfem Abbatiam fitam effe intra fines Provinciæ Moguntinae, cum à tribus terræ plagis Moguntinâ Diocefis, ab uno folum latere Herbipolenfi ejus Suffraganeâ, undecunque vero Provinciâ Moguntinâ circumfcriptis, adeoque etiam in vifceribus & Diocefis & Provinciæ Moguntinae fitus fit Principatus Fuldenfis; tamdiu ergo Metropolis Moguntina habet affiftentiam juris pro fe, quamdiu à Fuldenfibus non probatur

ex-

ab Episcopo, minus exemptum à Metropolitanò quasi Episcopatum. Non enim tantùm clarè decidit,

in Cap. 18. de Privilegijs INNOCENTIUS III, sed insuper Sanctissimus & Doctissimus Pontifex

BENEDICTUS XIV.

Tom. II. Bullarii, Constit. XL. fol. 346. in *Causa Spirensi Capituli Odenheimensis vel Bruchsalienfis*. formulas illas *sub B. Petri, & Apostolica Sedis Protectione* ne quidem exemptionem à jurisdictione Episcopi passivam importare. Nil igitur in fœdus & Successorum suorum Moguntinorum Præjudicium petiit S. Bonifacius, vel obtinuit, nequidem exemptionem passivam.

§. 54. Sed arulerunt tamen Fuldenfes chartam Zachariæ P. in hæc verba:

Omnen cuiuslibet Ecclesie Sacerdotem in presuto Monasterio ditionem quamlibet habere, aut auctoritatem, præter Sedem Apostolicam, prohibemus, ita, ut, nisi ab Abbate ad Monasterium fuerit invitatus, nec Missarum ibidem solemnitatem quispiam presumat omnino celebrare.

§. 55. Chartam hanc, sicut & alias eò se referentes Pipini, R. Francorum &c. speciali tractatu critico

in SCHANNATI *Dioecesis Fuld.*

suppositionis arguit scriptor par, si non superior SCHANNATO, JO. GEORGIUS AB ECKHARD; hanc ipsam chartam à SCHANNATO editam recentioris ævi stylium sapere, agnoscit eruditus compilator novi *Bullarii Romani*.

CAROLUS COCQUELINES, in *notis ad Bullam P. Zachariæ Papæ, Tom. I. Edit. Rom. 1739.* nec assensu aliorum impartialium caret ECCARDUS.

vid. JOA. HENRICI à FALCKENSTEIN *Chronicon Thuring. Lib. 2. fol. 179.*

Litem dirimendam iudicio virorum criticis peritorum nos submittimus; sed profecto, si res judicialiter terminanda foret, inquirendum esset in argumenta, quæ Rota in veteri Lire Fuldenfi nondum vidit, ab ECKHARDO aliisque prolata. Tunc quoque consideranda forent illa rerum experti

PETRI BLESENSIS, *Epist. 63. à S. D. N. Tom. II. Bullarii, Constit. XL. pag. 340.*

laudata verba: *Falsariorum præstigiola malitia ita in Episcoporum contumeliam se armavit, ut falsitas in omnium serè Monasteriorum exemptione prævaleat, nisi in decisionibus & examinationibus faciendis Juxta veritatis exactiõnem districtissimus intercedat.* Id saltem incredibile profors viridetur: S. Bonifacium in ipsum etiam Monasterium tunc jurisdictionem suam, & Successorum Archi-Episcoporum Moguntinorum abdicasse, ita, ut S. Bonifacius ejusque Successores licentiam petere deberent, Fuldæ vel Missam celebrandi ab Abbatibus; verba igitur: *Omnen cuiuslibet Ecclesie Sacerdotem*, intelligantur, per nos licet, de quoacque extero, non tamen de Bonifacio, ejusque Successoribus: saltem sic illa verba non intellexerunt proximus S. Bonifacii Successor S. Lullus, qui fabricam Monasterii complevit, ac sine dubio ibi Missarum solemniam celebravit; alique Archi-Episcopi Moguntini, quod ipse cum convitiis in sanctos viros profors fatetur SCHANNATUS, conquerens, quod & de temporalibus Monasterii rebus disponere voluerit Archi-Episcopi Moguntini, atque hæc, ad enervandam objectionem, licet ad rem non facientem, adducere oportuit.

§. 56. Porro fatis constar ipsis sententiis S. Rotæ Romanæ: Jurisdictionem quasi Episcopalem quondam Abbatibus Fuldenfibus, sive exemptionem activam nativam non competuisse, nec stitisse bonum jus Abbatis Fuldæ in privilegijs postea concessis, sive in exemptione activa dativa:

In priviis declararunt Domini, quodd potissimum, & principale motivum, in quo fundatur bonum Jus Abbatis Fuldæ, ad effectum mantentionis, non stetit in Privilegio Papæ Zachariæ, aliisque per Successores Pontifices Abbatibus Fuldæ indultis, de quibus latè actum est in tribus causis decisionibus, cum pro comperto habuerint, eorundem privilegiorum verba, & formulas juxta rigorosam literæ importantiam, solam præ se ferre posse exemptionem passivam Monasterii Manachorum, & suorum bonorum acquiritorum, & acquirendorum, à potestate, jurisdictione ac subjectione Episcoporum, & non exemptionem activam, seu jurisdictionem in populum & Clerum, cum prerogativa Territorij separati, dum in nullo ex memoratis privilegijs legitur facta clara, & expressa mentio jurisdictionis super Clerum & populum, cum omnimoda exclusione Episcopi, proit requiritur ad effectum, ut dicatur concessa Prælati inferioribus jurisdictione ordinaria quasi Episcopalis, cum territorio separato, & qualitate nullius; ita ut, quatenus Abbas Fuldenfis nullum aliud obtinere fundamentum, nisi illud conjugens ex simplici, ac nudo tenore, literalique importantia predictorum privilegiorum, illius prætenso gaudendi exemptione activa seu jurisdictione, cum Territorio separato, Canonica ratione destituta maneret.

ROTA 20. Novemb. 1705. coram MOLINES.

& jam antea

Decis. 16. Febr. 1703, & 25. April. 1705. coram Eodem.

Quam ipsam sententiam, primæ Instantiæ definitivam confirmavit solidissimâ decisione

ROTA L. Junii 1708. coram ANSALDO.

nec ex nativa, sed ex præscriptâ exemptione fluxit, mirum variantibus licet, & consensu votis decisio

ROTA 2. Junii 1710. coram eod. ANSALDO.

qui institit rursus, nativam exemptionem rejiciens decisio

ROTA 15. Junii 1711. coram CAFFARELLO.

demum ultimò emanata decisio

ROTA 15. April. 1712. coram PRIOLO

ex sola pariter præscriptione 40 annorum profluxit, ceu legentibus vel solam ultimam definitivam Sententiam, ejusque verba: *definitivè sententiamus ad formam Decisionis, super præscriptis,*

coram *supradicto* b. m. R. P. CAFFARELLO sub die *XX. Junii* proximè præteriti emanatæ bene fuisse & esse pronunciatum &c.

§. 57. Quod plus est, post omnes has Rotaes Sententias Doctissimus P. M. BENEDICTUS XIV. in sapientissimis suis Constitutionibus fat clarè mentem suam, hæc super causa Fuldensi, Sanctitari Suae alicui notissimâ, aperuit, dum

TOM. I. BULLARII, *Constit.* LXXXV.

eruditè ac solidissimè deducit: (a) Nequidem illa verba *jurisdictionis, libertatis, exemptionis* &c. Prælati inferioribus jurisdictionem quasi Episcopalem tribuere in Clerum ac populum, sed tantum exemptionem passivam. §. 6. 7. (b) *Tempore Alexandri III.* (scilicet ab anno 1159.) *extimè Apostolicæ Auctoritate consuevisse Monasteria ab Episcoporum jurisdictione, ut Monastica quieti & tranquillitati uberiori consultum foret; nulla tamen per id temporis recenserentur exempla activæ Jurisdictionis tributa Monachis in Clerum & populum.* §. 11. Nec igitur Fuldensibus à S. Bonifacio vel Zacharia P. circa annum 750. (c) Verba: *Immediatam subjectionem sanctæ Romanæ Sedis, soli congruere exemptioni passivæ, non autem Juri activo & separationi Territorii.* §. 16. *cit. Constit. S. D. N.* Cùm igitur nec S. D. N. nec S. Rota exemptionem activam, sive nativam, sive dativam agnoscat, sed clarè asserant eum in sensum, & de jurisdictione in Clerum & populum, Fuldensium veteres Chartas accipi non posse, multo profectò minùs unquam probare poterunt Fuldenses, recentissimam suam jurisdictionem Ecclesiasticam primæ Instantiæ jam tempore S. Bonifacii Metropolitano Moguntino non fuisse subordinatam, & multò planè aliter probare debebunt, ditio-nem Fuldensem, sitam potiorè in Provinciâ Moguntina, non esse de Provinciâ.

SECUNDA OBJECTIO.

§. 58. Quam movent, in his consistit:

Fuldensem Abbatiam pluribus abbas sæculis in pacifica possessione fuisse immediatè dependendi à Sold S. Sede, agnovisse Archiepiscopos Moguntinos hanc exemptionem, se non immiscuisse liti, quæ Fuldensi fuit cum Herbipolensi Ecclesia, sed Fuldæ adhiisse potius, obtinuisse ad Concordiam jam anno 1722. Herbipolim inter & Fuldam initam, adeoque Fuldam in Episcopatum erectam retinere posse, & debere, quod jam antè habuerat, scilicet exemptionem à Metropolitano.

RESPONSIO.

§. 59. Tria hæc distinguenda sunt, toto Cælo discrepantia: 1. mo, ipsum quoad Regularia ac Regulares personas Monasterium Fuldense, ejusque disciplina Regularis. 2do, Clerum etiam secularis, populùsque ditionis temporalis Fuldensis, & jurisdictione Ecclesiastica in eundem Clerum & populum in prima Instantia. 3tio, Jurisdictione Ecclesiastica in eundem Clerum & populum tertiarum Fuldensium in secunda Instantia, ac jus Metropoliticum cum annexis.

§. 60. Quantum ad Monasterium Fuldense, quoad personas & disciplinam Regularem, verum est, illud jam à Sæculis exemptum fuisse à jurisdictione Episcoporum, & Soli Romano Pontifici subjectum, sicut alia Monasteria minorum Gentium exempta; sed ex eo nequidem sequi jurisdictionem in Clerum & populum, decidit modernus S. Pontifex (§. 57.)

§. 61. Quantum ad jurisdictionem Ecclesiasticam primæ Instantiæ in Clerum & populum, nunquam adhuc in quæstionem deductum fuit, an illa Metropolitano non sit subordinata, sed prout sæpe dictum, his solum fuit Herbipolenses inter & Fuldenses, super quædam loca ditionis Fuldensis, cis annem Fuldam Franconiam versùs: an eadem in prima Instantia vel Herbipolensi Episcopo, vel Fuldensi deberetur Abbati? Aliud objectum Litis non fuit, sicut notoriè constat, plus Juris non petit Herbipolis, plus Juris non asseruit nec defendit Fulda.

vid. ROTA 28. Junii 1700. in causa nullius seu Fuldensis, coram DE LA TREMOILLE,

§. in quam Sententiam.

Hac in lite demum finaliter, ac iteratò decisum fuit, neutiquam jurisdictionem Ecclesiasticam, vel quasi Episcopalem, composuisse monasterio Fuldensi, suo jam ab oru, nec Pontificum & Imperatorum Privilegia, aliæque Documenta quæcunque à Fuldensibus prolata, de se victoriam misera Fuldensis præbere, sed valere tantum ad colendam possessionem, (§. 56.) ex sola tandem miserabili quadraginta annorum præscriptione, (ignoscant nobis hanc vocem miserabili Fuldenses, quâ modernus S. D. BENEDICTUS XIV. tunc Consistorialis Advocatus ipsemet ultus est 29. Aug. 1714. in Exhibito quodam coram Congreg. Particul. in hac ipsâ causa deputata) ex sola, inquam, hac præscriptione jurisdictionem illam Ecclesiasticam adjudicandam Fuldæ, licet tamen non finita, nec audientia ulteriore Herbipolensibus denegatâ. Palàm verò constat Curia Romanae, sapientissima Dicasteria vix non decisionis hujus penituisse, cùm postea, ceu supra narravimus, (§. 17. 18.) definitum, statutumque sit, per solam quadraginta annorum præscriptionem neutiquam præscribi posse à Monachis, eorumque Abbatibus, talem jurisdictionem quasi Episcopalem, rei hujus motore præcipuo ipsomet Sanctissimo Domino Nostro BENEDICTO XIV. tunc alterius Congregationis particularis deputatæ Secretario; qui pariter ex Cathedra loquens, quâ supremus Conditor Canonum, idipsum constituit

TOM. I. BULLARII, *Constit.* XXXVI. §. 3.

TOM. II. *Constit.* XXXIII. pag. 276.

§. 62. Verum est ulterius, pro ea, quâ semper Fuldam dilexit, benignitate, Moguntinam Sedem nec revindicasse jus suum Dioecesanicum, & primæ Instantiæ jurisdictionem, in locis Fuldensis regionis, trans annem Fuldam Thuringiam & Hassiam versùs, sed potius reliquisse Fuldensibus Abbatibus, & noluisse Moguntiam, licet Legato missio, literisque interpellatam, assistere Herbipolensibus, & causam in Curia Romana communem contra Fuldam suscipere, sed quietam litem exitum ac finalem, quæ nec est hodie prolata, sententiam expectare voluisse.

§. 63. Verum est pariter: Moguntiam prorexisse Fuldenſes Abbates, dum temporalibus de cauſis ab Herbiſipolenſibus olim, aliſque impeterentur: imò diſpicuiſſe Moguntia, quòd Herbiſipolis tranſactionem ſolemlem de A. 1662. impugnare, & ſæpe dictam litem de juridiſtione Eccleſiaſtica primæ Inſtantiaſt inſtaurare vellet cum Fuldenſibus, & cum Abbates Fuldenſes ſuos Archi-Epiſcopos Moguntinos pariter pro aſſiſtentia iteratis vicibus tunc contra Herbiſipolim implorarent, faſiſſe Moguntinos Archi-Epiſcopos Fuldenſibus magis, quàm Herbiſipolenſibus.

§. 64. Denique verum eſt: Moguntiam ſilentio prætermiſſe voluiſſe Tractatus Herbiſipolim inter & Fuldam anno 1722. hæc ſuper re habitos, quibus renovabatur tranſactio de A. 1662. hæc, inquam, omnia vera ſunt; ſed nihil inde ad rem præſentem, ad quaſi Epiſcopatum Fuldenſem, juriſibus Metropolitanis Moguntinis eripiendum, ad Archi-Epiſcopales notas characteriſticas Herbiſipolenſi Epiſcopo concedendas: propterea proſectò bonis, juriſibusque cunctis non ceſſit Sedes Metropolitana Moguntina, aut deſeruit vel pro dereliſcò habuit, quòd non litigaret, prout litigabat tanto cum ſumptuum diſpendio Herbiſipolis.

§. 65. Sed Archivi Moguntini documentis conſtat, nil finè prudentiſſimo conſilio hiſ omnibus in rebus ac temporibus geſtum aut omiſſum fuiſſe. Ac ut ſilentio, quòd myſterioſum viſum eſt, & omnium juriſum Moguntinorum diſſipatiò nunc videtur, rationes afferamus, hæc oculis Univerſi ſubjucimus: imò. Favat perpetuis temporibus Fulda Moguntia, quòd filiam ex ſuo ſinu prognatam amaret, quòd beneficiorum memorem ſperaret.

§. 66. 2do. Hinc ſolus DEI Gloriæ ac animarum ſaluti intenta, optânſque, ut omnis populus prophetizaret, connivebat, dum à Lutheri & Calvini tempore Abbates Fuldenſes in locis Thuringiam verſus, temporali Monafterii dominio ſubjectis, Moguntia licèt Diœceſis, ea agerent, quæ pro religione Catholica pii tunc agebant Abbates. Hæc movendi ratio ruriſ Archivi monumentis conſtat.

§. 67. 3tio. Cum deinde ſenſim finè ſenſu hiſce actibus juridiſtioneſ quaſi Epiſcopalem primæ Inſtantiaſt ſtabilirent Fuldenſes, obviandum fuiſſet conatibus; ſed & tunc nimium benigna erga Fuldenſes fuiſt Moguntia, variòs juridiſtioneſ Fuldenſis actus diſſimulavit, Conſiſtorio Fuldenſi noviter erectò non contradixit, pauperibus Fuldenſibus ſubdiſtis primam Inſtantiam modicis ſumptibus ſubeundam non invidit, ac ſolis appellatiõibus inde ad ſuum Judiciũ Metropolitanicum introductis contenta fuiſt.

§. 68. 4to. Imò ut Fuldenſes poſſeſſionis ſuæ ſolidum titulum haberent, per Tranſactionem ſolemlem de anno 1662. illis eandem juridiſtioneſ quaſi Epiſcopalem reliquit amore pacis, pacem ipſam conciliando. (§. 9.)

§. 69. 5to. Tranſactione hac impletà ab omnibus contrahentibus, agnito perpetuũ à quovis Abbate Metropolitanano, ejusque Jure Metropolitanico, & ad ejus Sedem appellatiõibus falvis, cum circa A. 1688. ab Epiſcopo Principe Herbiſipolenſi incitaretur ad rumpendam concordiam Archi-Epiſcopos Moguntinus, nil magis cordi habuit, quam fidem ſcedere publico datam ſervare, & precibus juſtis iteratiſque Fuldenſis ad ſe Abbatis eatenus annuere, permittere verò Herbiſipoli, res, quas vellet, ſuas peragere. Hæc repetebat juridiſtioneſ primæ Inſtantiaſt Diœceſanam in loca quondam Diœceſana ſua. Tuebatur eandem primæ Inſtantiaſt juridiſtioneſ in eadem Fulda, falvis Metropolitanis juriſibus & appellatiõibus. Perinde fuiſt Moguntia, vinceret, an vinceretur Herbiſipolis, vel Fulda, ſalvum ſemper in illis locis Metropolitanicum jus & Moguntiam verſus appellatio erat, & quantum ad loca Fuldenſia, Diœceſi quondam Moguntinaſt ſubjecta, ceſſam juridiſtioneſ Fuldenſibus non invadebat, nanquam litis cupidã, & ſemper fidei date tenax, modò Juriſ Metropolitanici ſecura foret.

§. 70. 6to. Dum verò paucis poſt annoſ agerent Herbiſipoli tranſactio hujus ſolius Eccleſiaſt cum Fuldenſi reſcindiretur à Rota, tunc quoque ſiluiſt Archi-Epiſcopos Moguntinus, quòd reſciſſa non eſſet tranſactio Eccleſiaſt Moguntinaſt cum Fuldenſi, ceu paulò poſt apparebit quàm evidentiſſimè. (§. 83. ſeqq.)

§. 71. 7mo. Et dum porrò ſub Sæculi hujus initium conſiſtarentur prædictæ partes, ac victoriam elargiretur Rota, belli aleam eminens proſpiciebatur quietã Moguntia, tunc circum ſemper gravioriſus diſſenta negotiis, ac exercitiis Gallico Germanicòque vicina, vel planè circumcincta, rebus tamen ſuis, ut Archivia docent, hoc in tempore attentiſſima, juriſ ſui Metropolitanici certa, perinde habebat, ſive loca cis anhem Fuldam ex Herbiſipolenſi, ſive demum ex Fuldenſi Conſiſtorio Eccleſiaſtico Metropolitanam Moguntinam venerarentur.

§. 72. Et dum denique Tractatus paciſci haberentur 1722. tunc quoque quietè rem aſſpicere potiſſ Moguntia, partim quòd nihil ampliſ Fulda concederetur illo pacto, quàm quòd conceſſum fuerat per Concordiam 1662 Moguntini Archi-Epiſcopi conſenſu ac mediatiõne inſtantiaſt & ſubſiſtentem adhuc Moguntiam inter & Fuldam: nec enim proſectò Epiſcopos Herbiſipolenſis, Joannes Philippus Franciſcus à Schönborn, Electoris Moguntini nepos conſanguineus, & Metropolitanæ Moguntinaſt Eccleſiaſt Præpoſitus, Jus Metropolitanicum Moguntinum peſſum dare tum vel volebat, vel poterat, privatis de ſuo Jure Herbiſipolenſi Tractatibus habitis; partim, & potiſſimum, quòd eademmet tranſactione de anno 1722. per expreſſa verba Summi Pontificis Confirmatiò præſervaretur, ante verò ſubſecutam illam, nec in ipſorum contrahentium præjudiciũ allegari deberet, multò minùs tertii, Eccleſiarum ambarum Metropolitanis; & interim bene ſciert Moguntia, Herbiſipolenſes neutquam illis Tractatibus Anno 1722. fuiſſe contentos, ſteptibus novos exortos, adeoque confirmationem illam Pontificiam non ſubſecutam, nec ſubſecuturam, prout revera non illa, ſed ante paucos menſes nova Tranſactio 1. Oãtobr. A. 1732. confirmata fuiſt. Quid, quòd ipſemet, qui Reverendiſſimo & Ceſſiſſimo D. Epiſcopo Herbiſipolenſi Pallium impoſuit, publicã nuper allocutiõne in facie Eccleſiaſt, & dein typis notum ſecerit:

fecerit : hanc anno 1722. tentatam Concordiam *bonestam non fuisse*, sed solam illam novissimam.

§. 73. Porrò nec hoc dissimulamus : eatenus siluisse, & favisse Moguntiam Fuldenfisibus, ut dum Abbas Fuldenfis perhumaniter Eminentissimum Electorem Moguntinum conveniret, ac de novo Suffraganeo Fuldenfi constituendo, qui esset ab obsequiis Abbatis, Metropolitanam consensum expeteret, pariter in hoc consenserit Archi-Episcopus, tum ex sua in S. Sedem reverentia, tum in Fuldam benevolentia, in memoriam tantum Abbati Fuldenfi Moguntiae praesentis revocans illam praedecessoris Joannis Philippi cum Fulda concordiam, fide rursus Archivii Moguntini, ita planè, ut primum Fuldae Episcopus in partibus & Suffraganeum Ao. 1727 in Urbe sua Metropoli, ac secundum modernum Reverendissimum Dominum Abbatem Fuldensem, assistente jure Moguntino per Thuringiam Suffraganeo, consecrari pateretur. Jam tunc Moguntia vel in ipso Canonici Juris Corpore profstabant illa

S. GREGORII M. in *Epist.* 18. lib. 7.

vel PASCHALIS P. ut inscribuntur, in *Can.* 18. XVIII. q. 2.

verba: *Abbatibus, qui neque sub Episcopo, neque sub Metropolitanano . . . sunt, nullus Episcoporum Episcopalia quaelibet administraret; cum enim se nulli Episcopo omnino subesse professantur, consequens est, ut nullus Episcoporum, quae sua sunt, eis tanquam extraneis largiatur.* Et tamen Moguntia tam benigna Fuldenfisibus, non tantum, toto litis Herbipolensis tempore, hoc Episcopo etiam conquere[n]te, Pontificalia ministraverat Fuldenfisibus, sed nunc quoque, licet

TRIDENT. *Sess. XIV. cap. 2. de reform. vestitutae S. D. N. Tom. II. Bullar. pag. 304.*

prohibeat, Episcopis Titularibus consistere in locis *Nullius*, benignè in Episcopum titularum, qui esset ab obsequiis Abbatis, primò fortassis in Ecclesia exemplo, consensit, non sperans profectò, hoc in argumentum frivolum amissi juris Metropolitanici fore assumendum.

§. 74. En rationes Moguntinae in Fuldam benevolentiae; sed ex hisce omnibus nec oborto collo inferri potest: verbis ullis factisque Moguntiam renuntiasse juri suo Metropolitanano in regionem Fuldensem à mille annis retento, solennissimè, frequentissimè à Fuldenfisibus agnito. Nec profectò tantorum jurium jactatio & derelictio unquam praefumenda, & sin etiam, quod nunquam contigit, disertissimis verbis quispiam Archi-Episcopus sui iuribus contra juramentum Ecclesiae suae factum renuntiasset, hoc factum ipso jure nullum, vel innumeris saltem exceptionibus obnoxium evidenter foret. Ruit igitur objectio tota ex Moguntinorum Archi-Præfulum benignitate desumpta.

§. 75. Sed si res accuratius adhuc examinetur, nullum contra jus Metropolitanicum Moguntinum argumentum ex loca conniventia aut silentio Sedis Metropolitanicae Moguntinae desumi potest, positivi actus Fuldensem praescriptivi requirentur. Quocirca vit Fuldenfis Abbatia in sua cum Herbipoli lite, quidquid vel umbram jurisdictionis quasi Episcopalis, ab Abbatibus quondam exercita, sapiebat, sed nec minimum actum tunc atulit, vel asserere potuit, quà doceret, suam primò Instantiae jurisdictionem Ecclesiasticam melioris esse conditionis Herbipolensis, id est, Metropolitanam non subordinatam. Talis certè actus possessorem grandiuiculis literis typis impressus fuisset. Abbas omni rerum apparatus id solum obtinuit contra Herbipolim solum, ut S. Rotæ Auditores benignè faverent miserabili solitariae quadraginta annorum praescriptioni primæ Instantiae quasi Episcopalis jurisdictionis, cui colorem ex insufficientibus de se privilegiis quaesiverunt.

§. 76. Hæc verò contra Herbipolim praescriptio notoriè non tangit jura Metropolitanica; praescriptio juxta sententiam Rotæ Fuldae contra Herbipolim primam Instantiam, acquisivit itaque, quod Herbipolis habuit, successit in Herbipolensis Episcopi vices; sicut ergo hic Episcopus Metropolitanam semper agnovit, quoad omnia loca Herbipolensia, sic & indignum non reputer Fulda, Metropolitanam suam Moguntinum, prout semper, sic & nunc agnoscere, & revereri.

§. 77. Quid ad possessionem Exempti quasi Episcopatus requiratur, non est, ut hic suggeratur: scilicet non sufficere possessionem qualiscunque exercitii jurisdictionis, sed exclusivam requiri Metropolitanam, & quidem in casibus ad Metropolitanam pertinentibus, requiri contradictionem jurium Metropolitanicorum ad minimum, & acquiescentiam Metropolitanam: nunquam verò Fulda juri Metropolitanico Moguntino in hodiernum diem contradicere fuit ausa; & sin contradixisset, nunquam acquiescisset Moguntia: nihil contra Metropolitanam suam, quâ talem, possedit, nihil ergo praescripsit; quantum enim possessum, tantum praescriptum.

§. 78. Sin nec unicus actus possessorius debitis suis qualitatibus munus ostendi valeat, nec probari poterit vel decem annorum praescriptio contra jus Metropolitanicum, minus quadragenaria, quæ tamen non valeret, cum requiratur aut immemorialis, aut clarum & undequaque subsistens privilegium Apostolicum (§. 18.), quale in Archivio suo, nec SCHANNATO lucernam accendente, invenient Fuldenfes, cum omnia à Fuldenfisibus producta contra Herbipolim diplomata & privilegia à S. Rota Romana post diligentissimam causæ investigationem neutquam pro *claris* fuerint agnita, sed pro dubiis, quæ praescriptioni solius primæ Instantiae tantum colorem afferret (§. 76.); his igitur tam necessariis praescriptionis requisitis prorsus & notoriè deficientibus, superfluum esset, de præclara Fuldenfium bona fide, quam in hac praescriptione habuissent, vel verbum dicere: hauserant scilicet illam ex toto agnitionis juris Metropolitanici Moguntini antiquis ac recentibus, & in Archivio suo, & coram oculis versantibus.

§. 79. Cum itaque liti Herbipolim inter & Fuldam Moguntinam Metropolitanam non attineret, nec victoria causæ juri Metropolitanico præjudicaret, adeoque silentium hoc litis tempore Metropolitanano nocere non potuerit, multo minus Archi-Episcopi Moguntini consensus in Suffraganeum Fuldensem, qui esset ab obsequiis Abbatis, aut conniventia, tempore tractatum de A. 1722. quibus ipsæ partes non ligabantur, non subsecuta confirmatione S. Sedis, nec contentæ fuerant. Cum insuper Fulda nullum actum possessorum contra Metropolitanam quâ talem

E

allega-

allegare possit, adeoque nec contra illum in minimo praescripserit aut praescribere potuerit; hinc rursus frivola est secunda obiectio.

TERTIA OBJECTIO.

§. 80. Tertio loco obicitur:

Malè se fundare Eminentiſſimum Electorem Moguntinum in Transactione de anno 1662. in hac nominatum esse Archi-Episcopum, eo quòd simul Episcopus esset Herbipolensis; notas verò causas, ob quas rescissa sit haec Concordia, quin à 90. annis reclamaverint Archi-Episcopi Moguntini.

formalia:

Se poi volesse intendere una Concordia piu antica del 1662. in tanto l' Arcivescovo di Magonza vi si vede nominato, perche era insieme Vescovo d'Erpols, è sono noti ad ognuno i motivi, per i quali fu annullata, senza che mai li Signori Elettori di Magonza da 90. anni, in qua abbiano reclamato.

RESPONSIO.

§. 81. Hic in solum Exemplar transactionis de anno 1662. ex authentico descriptum, contendendus est vultus, ac illa verba dispositiva fugitivis tantum oculis percurrenda: *Item Nos, Abbas & Princeps Fuldenſis, . . . declaramus, quatenus jurisdictioni quasi Episcopalis, ab Archi-Episcopo & Electore Moguntino, uti etiam ab Episcopo Herbipolensi Nobis relicta . . . & constituimus, ut praedicto casu haec transactio neque Archi-Episcopo Moguntino, neque Episcopo Herbipolensi cedat in praedictum, nec illi hac renantur, sed jus suum Episcopale plenarie tunc manutendi, & liberè exercendi potestatem habeant. Quenadmodum etiam Nos, Joannes Philippus, uti Archi-Episcopus Moguntinus, & Nos, Joannes Philippus, uti Episcopus Herbipolensis, hoc sperato casu, Nobis jura Nostra & potestatem per expressum reservamus. Item Abbates Fuldenſes Neo-Electi tenentur, id ipsum semper Nobis, Electori Moguntino, ut mediatori, & absque eo Provinciae Moguntinae Metropolitanæ, tum etiam Nobis, Episcopo Herbipolensi, per literas notificare, atque insuper confirmationem remitti juris quasi Episcopalis, & actualem (ubi necessitas exigit) manutentionem ab iisdem petere. Quo facto, Nos, Archi-Episcopus Moguntinus, & Nos, Episcopus Herbipolensis, pro Nobis, Successoribus, & Diacribus Nostris, tenore praesentium constituimus, & pollicemur, quatenus vigore hujus Concordiae Nos ad ita petitam à sua Dilectione Fuldenſi confirmationem jurisdictionis quasi Episcopalis eidem concessæ, absque ullis quidem impensis, vel taxæ cujusdam pensionis impediendam, nec non ad praestandam re ipsa manutentionem casu eventiente, pariter obstricti & obligati esse debeamus & velimus. Praescribitur ulterius forma literarum Fuldenſium ad ambos, Archi-Episcopum Moguntinum, & Episcopum Herbipolensem, & responſio ab amobus ad Fuldenſem. Stipulatur porro Joannes Philippus quòd Archi-Episcopus Moguntinus pro Successoribus Moguntinis, & idem Joannes Philippus quòd Episcopus Herbipolensis pro Successoribus Herbipolensibus, & in utraque qualitate se subscribere dicat. Denique vel sola sunt aspicienda trium Capitulorum, Moguntini, Herbipolensis & Fuldenſis appensa sigilla, ut quisunque lector vel clausi oculis videat, Moguntinum Archi-Episcopum in hoc publico foedere non ideo nominatum esse, eò quòd simul esset Episcopus Herbipolensis, sed ideo pariter, eò quòd esset Archi-Episcopus Moguntinus. Cùm verò haec foederis publici verba, sigillaque tam clarè loquantur, hic planè silendum est; cohiberi tamen non possunt amara, sed justissimæ querelæ, quòd tam palpabiles falitates obrutandæ Curiae Romanae, quibus sit connivendum esset, nullus ultra montes jurium Ecclesiasticorum suorum quietus foret & securus Possessor.*

§. 82. Porro quod ad praesentem Transactionis hujus rescissionem, & acquiescentiam Moguntinorum Archi-Episcoporum per 90. annos atinet, Transactio fuit inita Anno 1662. adeoque 90. abhinc annis; non reclamavit contra Transactionem Moguntia, nec hodieum reclamavit, quia didicere fidem datam servare, nec confessionem propriam revocari, sicut in casum hodie Fuldae, vel ejus aeflae; at Transactio Herbipolensis Ecclesiae cum Fulda rescissa fuit ante annos tantum 60. scilicet anno 1692. neque reclamavit contra hanc rescissionem Moguntia, & ratione superius allata, (§. 70) quia haec rescissio nihil ad se pertinebat; ut verò rerum series, & rescissionis ratio propius innotescat, hinc ipsam Rotæ Decisionem sub Nro. XIII. apponimus.

§. 83. Indagandum porro, quis rescindi poterit, quid rescissum sit, & cur? Transegerat Herbipolis cum Fulda, sed Fulda maxime invitâ & renitente; post quatuor Episcoporum obituum rescissionem urget & impetrat Herbipolensis Episcopus. Transegerat & Moguntia (quæ pares cum Herbipoli in loca Fuldenſia, Thuringiam versùs, praetentiones formare poterat) cum Fulda, sed nec Moguntia, nec Fulda de rescissione cogitant. Econtrario Fuldenſis Abbas iteratò rogat eam servari, confirmationem de novo perit & impetrat à Moguntino. Episcopus Herbipolensis solus rescissionem obrinet transactionis cum sua Ecclesia inite, & restitutionem juris cessi petit; cesserat verò, vel reliquerat Abbati Fuldenſi jurisdictionem Dioecesanam primæ Instantiae in locis cis annem Fuldam Metropolitanam subordinatam, & plus nihil, haec rescissâ transactione, recuperare intendit.

§. 84. Causæ rescissionis in ipsa Decisione Rotæ expressæ erant duæ: quòd in praedicta transactione, tanquam jurisdictionis alienatione, defuerit beneplacitum Apostolicum, ad alienationem rerum & jurium Ecclesiasticorum necessarium; & quòd non adfuerit justa causa, sive necessitas, vel evidens utilitas Ecclesiae Herbipolensis, abdicandi omnem jurisdictionem Dioecesanam in ditionem Fuldenſem, eamque relinquendi Abbati. Fulda nihil alienaverat, sed à Sede Moguntina ac Herbipolensi alienatam jurisdictionem acquisiverat; in Fuldae
igitur

igitur commodum per rerum naturam non poterat esse rescissa transactio, nec causae rescissionis ad Fuldenses quadrant ullo modo. Quatenus verò Archi-Episcopus Moguntinus pariter transigerat cum Fuldensi Abbate, illi relinquendo loca Dioecœsanâ Moguntina trans amnem Fuldam Thuringiam versûs, eatenus nequidem transactio prædicta rescissa est. Hanc rescissionem hæc duæ partes transigentes, Moguntia & Fulda, non perierunt: non Moguntinus quâ Dioecœsanus, qui propterea nec liti Herbipolensî assistere voluit; nec Fuldenis, qui tempore durantis litis instanter instantiùs manutentionem hujus transactiõnis ab Eminentiſſimis Archi-Episcopis Moguntinis, & confirmationem etiam, post rescissam à Rora Romana eandem Concordiam, exoravit & obtinuit.

§. 87. Quantum verò ad jus Metropolitanicum Moguntinum in totum Tractum Fuldensem, sive trans, sive cis amnem Fuldam, certo certius est, circa hoc nihil omnino transactum, multò minùs quidquam rescissum esse.

§. 86. Si verum esset, quod assererat objectio, in hac Concordia non intervenisse Archi-Episcopum Moguntinum, quâ talem, per se pateret, de jure Metropolitanò nil transactum fuisse; de hoc enim in rerum natura nemo quàm solus Metropolitanus transigere poterat; sed reapse occurrit in transactiõne Archi-Episcopus Moguntinus (a) in qualitate Dioecœsanî cedentis vel relinquents quædam loca Dioecœsanâ olim Moguntina Fuldensibus; (b) in qualitate Archi-Episcopi, quâ mediatoris, Concordiam Herbipolim inter & Fuldam concilians.

§. 87. At verò transactiõnis materia non erat, quòd tunc dubium & litigiosum non erat. De Jure Metropolitanico in totum & integrum Tractum Fuldensem ab Orbe & Fulda conditis dubium nullum fuerat, & nunc primum dubium hominum mentibus post annos mille obtruditur. Jus hoc Metropolitanicum in Ecclesia Catholica, sicut in cunctis Dioecœsibus Provinciæ Moguntinæ, sic in quasi Dioecœsi Fuldensi Anno 1662. in viridi erat observantia constitutum, non igitur ullus transactiõnis materies; quòd *salvum* manebat, hoc per transactiõnem de novo non concedebatur, nec stipulationum novarum articulus erat.

§. 88. Quòd verò jurisdicção quasi Episcopalis primæ Instantiæ, quæ tum temporis sola litigiosa fuit, non relinqueretur Fuldensibus, nisi sub clauſula: *Salvo tamen Jure Metropolitanò, & remedio appellatiõnis ad Metropolitanum Moguntinum*, causa fuit, quòd prævideri jam tunc Sapientissimus Archi-Episcopus Elector Moguntinus, Joannes Philippus, quò tenderent fortassis olim Fuldenses, Jam exemptum erat illorum monasterium, & qualitate nullius coloratum, jam tunc advertabant Germaniæ Præfules, illud, quòd postea prænaviter depinxit

CARD. PETRA ad Constit. IV. Callisti III. Tom. V. Sect. 3. N. 14.

» Abbares Nullius, dein Semi-Episcopos, ac exemptos penitus oriri, in quolibet angulo licet olim in Ecclesia vix repositos, quòd nullis illi Abbares sumptibus parcerent & litibus,
» Episcopi verò & Successores illorum, vel non possent, vel non vellent semper tanto dispendio suam Jurisdicçãoem tueri, adeoque facillè evenire, ut prætensores illi & possessores de facto juris Episcopalis, dein jure se possidere dicerent.

ne igitur id eveniret Moguntia, occasione jurisdicçãois quasi Episcopalis primæ Instantiæ, à Dioecœsanis Moguntino & Herbipolensî Abbatibus Fuldensibus in pacificam possessionem anno 1662. datæ, exemptionem pariter Cleri & populi Fuldensis à Jure Metropolitanico molirentur; congruum erat & opportunum id adiciere: *salvo tamen jure Metropolitanico Moguntino & appellatiõnis &c.* & cum per transactiõnis verba præcedentia: *sem̄ ullo appellandi jure ad Nos, Episcopum Herbipolensim*, excluderentur appellatiõnes Herbipolensæ, præservari debebant appellatiõnes Moguntinæ verbis sequentibus: *Salvo tamen jure Metropolitanico & appellatiõnis &c.*

§. 89. Cum igitur de Jure Metropolitanico, nunquam vel verbo à Fuldensibus Abbatibus contradicção, transactio inita non fuerit, nec ullo penitus modo inter Metropolitanum Moguntinum, & suum quasi Dioecœsanum Fuldensem transactio rescissa sit, sine dubio salvum est, quòd objectio præ se fert.

§. 90. Sed si rescissa foret etiam illa transactio tota quanta, Moguntiam etiam inter & Fuldam, confessio tamen propria Abbatis & Capituli Fuldensis *salvi juris Metropolitanici Moguntini, in viridi observantia constituti*, validissimam hujus Juris probationem efficeret: sicut olim ipse Abbas Fuldensis in lite Romæ habita cum Episcopo Herbipolensî, puncto jurisdicçãois quasi Episcopalis, anno 1700. rescissam jam antea hanc transactiõnem allegavit pro se, non quidem amplius in vim transactiõnis validæ, sed in vim confessati, prout firmat

ROTA in causa nullius sen Fuldensi jurisdicção. 28. Junii 1700. coram DE LA TREMOILLE, §. Id agnovit.

per verba formalia:

Quamvis hæc Concordia tanquam destituta beneplacito Apostolico invalida declarata fuerit, ideoque non præjudicet Ecclesiæ, neque successorî, validissimum tamen præ se fert veritatis argumentum, ita ut attendenda veniat, donec contrarium probetur. Adauget argumentum, quòd dicta Concordia celebrata fuerit cum interventu & consensu Cleri Herbipolensî, (idem in præsentî Fuldensis); unde inverisimile prorsus est, ad aded præjudiciale actum tot insignes & Ecclesiasticas personas conspirasse.

Nunquid ergo eodem jure hodie Metropolitanus non gaudebit? nunquid iisdem verbis loqui non poterit?

§. 91. Quòd plus est, si res ipsamet inspicatur, apparebit, quòd per S. Rotam rescissa transactio de anno 1662. defecto adhuc ipsammet Herbipolim inter & Fuldam vigeat: quidquid anno 1662. hi duo contrahentes ultrò citròque pepigerunt, id vix non verbosum transactiõnem de anno 1722. & recentissimæ de anno 1751. inferuerunt postliminio. Quid ergo æquius, quàm ut id, quòd iustum est uni parti Herbipolensî transigenti, iustum quoque sit alteri cum Fulda transigenti, scilicet Archi-Episcopo Moguntino, illique factum tectum maneat, quòd transactio

de anno 1662. loquitur, & saluum semper voluerunt ambae Ecclesiae, ante, in, & post transactionem: scilicet imò, saluum jus Metropolitanum, & appellationes; 2do, recognitio cuiuslibet novi Abbatis, & confirmatio petenda à Moguntino Archi-Episcopo; 3tio, dispositio illa in casum, si Fulda deficeret à primæva Moguntinorum suorum fundatorum fundatione et intentione.

§. 92. Ut verò, quæ diximus, meliùs constent, hic (sub Numeris XIV. XV. XVI. XVII. XVIII. XIX. XX.) apponimus quasdam Abbatis Fuldenfis ad Archi-Episcopum Moguntinum & Capitulum Metropolitanum literas, quibus patet constans & perpetua Fuldæ & Moguntiae voluntas; à transactione de anno 1662. ne latum unguem decedendi.

§. 93. Addimus porro bina epistolarum in Transactione de A. 1662. stipularum exemplaria, unum Abbatis Fuldenfis Placidi de anno 1678. ad Archi-Episcopum Elect. Mog. Damianum Hartardum, ejusque responsorias (N. XXI. XXII.) ante sententiam Rotæ Herbipolensis transactionis rescissorias, alterum d. d. 2da Julii 1700. consequenter aliquot post eandem sententiam Rotaalem annis, ab Adalberto de Schleifras, Abbate Fuldenfi, ad Eminentissimum Electorem Archi-Episcopum Moguntinum, Lotharium Franciscum de Schönborn, exaratas, ubi Abbas potestatis electionis statim electionem suo Metropolitanò notificat, ac addit:

„ se attentè mente recolere, quatenus Venerabilis ejus Dominus antecessor, Abbas Joachim,
 „ in anno 1662. cum pariter Eminentissimi Electoris antecessore, Archi-Episcopo Moguntino,
 „ nec non cum Domino Episcopo Herbipolensi pacificè transegerit, & præter reliqua concordaverit, ut quilibet Princeps & Abbas Fuldenfis mox ab electione confirmationem relicte
 „ hæc transactione Abbatie Fuldenfi Jurisdictionis Ecclesiasticæ . . . petere debeat, eandem
 „ se confirmationem denudò conformiter prædictæ transactioni rogare.“

§. 94. Apponimus & Eminentissimi Electoris præfati responsorias eidem transactioni conformes de dato 8. Julii 1700. ex quibus duabus epistolis posterioribus (sub Numeris XXIII. XXIV.) post sententias rescissorias Rotaales scriptis nemo non videt, in mentem non venisse Moguntinis & Fuldenfis, eam rescissionem Fuldæ & Moguntinam attingere, quin si hoc fuisset, renovatum pactum iis in literis contineri nemo diffiteretur.

§. 95. Quod plus est, coram ipsa S. Rota Fuldenfis confessi sunt semper, se jus Metropolitanum Moguntinum agnoscerè. Sic

in Summario suo Jurium coram de la TREMOILLE Anno 1700. No. 74. fol. 56.

dum transactionem de anno 1662. pro se allegant, ad verba illa: *Salvo Jure Metropolitanò & remediò appellationis*, in margine apponunt: *Præservatio juris Metropolitanici nobis non controversi*, & idque rursus aliquot annis post sententias Rotaales transactionis cum Herbipoli rescissorias.

§. 96. Satis igitur prætenfa rescissio sæpissimè dictæ Concordiæ, omnèsque alia, quas videre licuit, objectuncula enervatæ sunt: ac evidenter ostensus, jus Metropolitanicum Moguntinum, prout à mille fuit annis, sic deinceps illibatum in Fuldensium Clerum ac populum in hunc diem Eminentissimo Archi-Episcopo Moguntino competere.

§. 97. Cùm porro illæ solennes Abbatum Fuldensium literæ, nec non judicialis in Curia Romana confessio, & solennis illa Archi-Episcoporum Moguntinorum, eorundemque Abbatum, nec non Metropolitanis & Abbatialis Capituli transactio Instrumenta sint liquida, quæ paratissimam executionem, & in notoria possessione mantentionem, ac præceptum Judicis contra quoscunque turbantes suapte naturâ propitio Jure Canonico & civili merentur, hinc Ecclesia Metropolitaniana Moguntina certâ spe nititur, fore, ut quilibet lector impartialis agnoscat, Eminentissimum Archi-Episcopum Moguntinum tanquam notorii Juris Metropolitanici in Fuldam possessorem, hac possessione de juri non potuisse, nec posse, nec ullatenus in ea turbandum, sed ante omnia mantinendum esse.

§. 98. Quantum unque enim insigne sit Monasterium Fuldense, quæcunque demum bona spiritalia optentur ex erectione talis novi Episcopatus, quam clarè nunc etiam per erectionem illam monasticus Ordo efflorescere videatur, quam solida appareat his mediis stabilita concordia, & quis demum splendor Catholice Religionis putetur accedere; ex iis tamen omnibus non sequitur, uni faciendam gratiam, alteri injuriam, extollendam Abbatiam, deprimentendam Ecclesiam Metropolitanam, illam ditandam, hanc jure suis privandam; quæ dignitate suâ meritisque suis tam erga Ecclesiam & S. Sedem, quam erga rem publicam & S. R. I. longis parafangis Fuldam antecedit.

§. 99. Igitur non poterit non res mantineri, ad formam & statum in transactione A. 1662. assertum, & à Fuldenfis Abbatibus agnitum, scilicet ut saluum sit jus Metropolitanicum Moguntinum in Clerum & populum ditionis Fuldenfis, & salvæ appellationes ad Curiam hanc Metropolitanicam, juxta ordinem in Ecclesia Catholica præscriptum, & in Provincia Moguntina in viridi observantia constitutum. Et ut jurisdictio Ecclesiastica primæ Instantiæ ab Abbate Fuldenfi non alter exerceri possit, quam juxta transactionem eandem recognitam, & hucusque observatam, ac sicut ab Herbipolensi Episcopo, ad transactionis hujus formam, sic etiam ab Eminentissimis Archi-Episcopis Moguntinis juxta eandem à quovis novo Abbate Fuldenfi confirmatio cessat Jurisdictionis Ecclesiasticæ peti debeat; *quid enim tam congruum fidei humanæ, quàm ea, quæ inter eos placuerunt, servare. L. 1. ff. de pact.*

§. 100. Ad Pallium nunc descendimus, Reverendissimo & Celsissimo Episcopo Principi Herbipolensi in compensationem præstiti consensûs pro erectione Fuldenfis Episcopatus, concessum, ac monstrabimus:

Sedem Metropolitanicam Moguntinam, ac Archi-Episcopos, imò Episcopos Germaniæ cunctos, rectè de concessione illa conqueri.

§. 101. Hoc in Pallii Würceburgensis negotio si quis auscultet narrata coram S. Sede, ac quæ causam suam in Germania tueri volunt Herbiopolenses Apologizæ, nihil innocens Herbiopolens Pallio primâ fronte videbitur. Clypeus ante omnia obtenditur sacra & suprema Summi Pontificis auctoritas qui ornamentum hujus generis Ecclesiasticum concedere possit Episcopis sibi bene visis. Novum id non esse, sed in complurium Episcoporum humeris comparere, ultra montes quoque, in Gallia & Hungaria. Neque tantum Episcopis exemptis à S. Sede concessa fuisse Pallia, sed ipsismet Suffraganeis Archi-Episcoporum, imò in ipsâ Provincia Moguntina Episcopum Halberstadiensem, Suffraganeum Moguntinum, Pallio quondam exornatum fuisse. Archi-Episcopum Trevirensen de facto habere adhuc Suffraganeum Pallio insignitum, nempe Metensem Episcopum. Archi-Episcopis per tales Palliorum concessiones præjudicium nullum inferri, his Episcopum non elevari, sed conservari tantum in primo statu, & officio, appellari ut prius Episcopum, & cum non sit variatum nomen, etiam non præsumi variatum statum. Pallia potius cedere in gloriam & decus Archi-Episcoporum, qui sic accipiant Suffraganeos hoc insigni à S. Sede honoratos. Multò minus conquiri posse Episcopos comprovinciales, aut alios. Nec Reges aut Principes, adeoque nec S. Cæsaream Majestatem desuper justam querelâ causam habere.

§. 102. In hypothesi moderna, motu proprio Pallium Reverendissimo ac Celsissimo Domino Episcopo Herbiopolensi concessum esse à Summo Pontifice, ab illo nunquam desiderandum, vel peritum, ex sola affectione erga antiquum hunc sibi novum, ac magni æstimatam Episcopatum Herbiopolitanem. In indulto Pallii S. D. N. clausulis amplissimis præservatum esse jus Metropolitanum Moguntinum, aliorumque Episcoporum jura honorifica, ipsûmque Pallii usum valdè restrictum esse; mirandum igitur, Eminentissimum Electorem Moguntinum, qui tamen adhuc actu Herbiopolens Ecclesiæ Canonicus existat, conquiri desuper velle. Accedere speciales causas tantæ benignitatis S. D. N. erga Dominum Episcopum & Principem Herbiopolitanem, scilicet præstantiam meritorum, ob plura edita erga Sanctitatem Suam, & Apostolicam Sedem fidei & observantiæ argumenta, quibus amplioribus Pontificiæ liberalitatis favoribus se dignum exhibuerit, ac præsertim ob Ecclesiasticæ pacis studium, quo plurimum contulerit ad extinctionem verum litem & controversiarum, inter Ecclesiam Herbiopolitanem ex una, & Fuldensem ex altera partibus agitatam, per honestam initam Concordiam, æquum esse, ut, quod in favorem Fuldenis Ecclesiæ Dominus Episcopus Herbiopolens egit, id alicujus indulti & beneficii concessione pensetur; hoc igitur simplex ornamentum Ecclesiasticum & Pontificiæ benevolentiam signum Ecclesiæ Herbiopolensi neutiquam esse invidendum, nec desuper ulla tentans conquirendum, &c.

§. 103. Verùm si quis profundius ipsa rei hujus penetralia scrutetur, non excusabit tantum quas cum Eminentissimo Electore Moguntino omnes Germaniæ Archi-Episcopi & plerique Episcopi movent querelas, sed justissimas illas deprehendet. Non hic imprimis in questionem vel disputationem est trahenda suprema Sedis Apostolicæ auctoritas. Merito sibi præ nationibus vicinis vendicant hanc gloriam Germaniæ Præsules omnes, ac præprimis Archi-Præsules Moguntini, quòd pro S. Sedis juri bus, à dissidiis præsertim Religionis in Germania, cum jactura etiam non semel rerum juriumque suorum, semper autem strenuè decertaverint. Merito præterit similiter Moguntia, quòd suæ in S. Sede observantiæ palmam nullus alius Germaniæ Præsul præripuerit. Neque vel ullus Germaniæ Metropolitæ hodie dum vocat in dubium, in Pallii materia, ac re mera disciplinæ, jure tantum humano inventæ, supremum conditorem Canonum, leges, ritusque novos Ecclesiæ prescribere posse, sentent, eundem supremum Ecclesiæ legislatorem, si visum sit, communem reddere posse usum Pallii quibusvis animarum Pastoribus, ut & Pallium Parochorum humeris in Parœcia gestatum eos moneat, ut se boni Pastoris imitatores exhibeant, & illius ovis recorderentur, quam Dominus aberrantem requisivit, & inventam humeris suis sustulit.

§. 104. Sed cum hic de nova rerum Ecclesiasticarum facie, vel disciplina, novisque Hierarchicæ potestatis novis non agatur, verùm de peculiari Sanctissimi Domini Nostri Gratia ad unius partis preces protinus obtenta, res planè alia sub questionem cadit, scilicet: an narrata partim impetrantis talia fuerint, quæ, à præcis & in Germania hunc in diem custoditis sacris Canonibus, ac Hierarchico Ecclesiæ systemate, cum statu publico & politico intimè connexo, recedendum esse, sapientissimum justissimisque Pontificem permovere debuerint.

§. 105. Persuatum enim sibi habent Archi-Episcopi omnes: decus & ornamentum proprium Archi-Episcopale sacrum illud Pallium esse, per omnes, qui extant, Ecclesiæ Canones, & harum rerum scriptores, scilicet in Ecclesiastica semper & civili Republica in more positum erat, dignitatis & potestatis exteriora quæpiam statui symbola, quibus uti fas non esset expertibus dignitatis, & potestatis illius, & si quandoque indebita talia ornamenta sibi attribuitur novè decoris cupidi, justum semper fuit, èstque hodie dum, hæc super re conquiri, quin imò maximo non felle piaculo ducitur, supremæ Principum potestatis insignia usurpare.

§. 106. Hæc ratione omnes omnium seculorum ab invento Pallio Archi-Episcopi conquesti semper fuerunt, exteri, & Germani, dum opportunè & importunè sacrum hoc ornamentum suis narratis impetrarunt, vel etiam solum exorârunt Episcopos. (§. 110. seq.)

§. 107. Pallium hoc, quàm olim parè, præsertim in Occidente, à Romanis Pontificibus concessum fuerit, satis deduxerunt, qui Ecclesiasticas antiquitates indagarunt, notâruntque, quòd vel ipso S. Bonifacii, Archi-Episcopi Moguntini, hortatu illud susceperint Galliarum Archi-Episcopi, ac ab eo tempore peculiare semper fuerit Archi-Episcoporum ornamentum, & nota characteristicam tam potestatis Archi-Episcopalis, quàm dignitatis. Pallium nihil aliud est, nisi discretio inter Archi-Episcopum & ejus Suffraganeos, aut

Præter ornamenta pontificalia omnibus Episcopis communia, unum illud est Metropolitanis sive Archi-Episcopis proprium Pallium, ait author recentissimus, & eruditissimus

CATALANUS Pontificali Rom. Commentar. illustrati, Tom. I. tit. XIV. N. 1. edit. Romæ 1738.

§. 108. Sin aliae probationes deessent, vel sola recentiorum Decretalium Rubrica: de auctoritate & usu Pallii, demonstret, spiritum Canonum sequiori pariter ævo fuisse, usum Pallii illis competere non debere, quibus Metropolitanis deesse auctoritas. Usque adeò sacrum Pallium semper fuit non ornamentum inane, sed fertile potestatis signum, ut in signum potestatis Oecumenicæ Summus Pontifex ubique, & semper utatur Pallio, Archi-Episcopus in sua sola Provincia, ac abusus sit & dicatur, extra Provinciam Archi-Episcopum Pallio uti, ubi Archi-Episcopus non est.

cap. 4. & 5. de auctoritate & usu Pallii.

§. 109. Vel ipsum solum nomen Archi-Episcopi, nisi Pallio suscepto, suscipi non potest; in quo Pontificali officii plenitudo cum Archi-Episcopalis nominis appellatione confertur.

cap. 3. eod. tit.

Formula Pontificali Romani tradendi Pallium est: *Tradimus tibi Pallium . . . cum Archi-Episcopalis vel Patriarchalis nominis Appellatione.* An hæc formula fuerit adhibita Heriboli, die 6ta Januarii nuper, nescimus nos; putamus tamen, novam formulam in rebus contra Canones & Pontificale novis fuisse inveniendam; nec enim in Pontificali Romano vel verbum de Pallio Episcopo dando. Hic spiritus & mens Canonum est, à quo profecto, non nisi narratis in subtilentibus & exaggeratis rerum momentis, nunc recedendum videret.

§. 110. Fatemur quidem, jam præfæcis Sæculis, uti assolent, minores majorum ambuisse decora, Abbates ævo recentiori Pontificalia conquiescent ornamenta, improbantibus id ipsum sanctissimis viris, præsertim

S. BERNARDO, Epist. XLII. ad Henricum, Senonensem Archi. Ep. circa finem:

Aperit indicant quidam horum, quid cogitent, dum multo labore ac pretio Apostolicis adeptis privilegiis, per ipsa sibi vendicant insignia Pontificalia, utentes & ipsi Pontificum more, Pontificum muræ, annulo, atque sandaliis. Sanè si attenditur rerum dignitas, hæc Monachi abhorret profectio; si ministerium, solis liquet congruere Pontificibus. Profecto esse desiderant, quod videri gestunt, meritoque non queunt esse subiecti, quibus jam ipso se comparant desiderios, quid & nomen eis conferre privilegiorum possit Auctoritas, quanto putas ævo redirent, ut appellarentur Pontifices? Quid ista, Monachi? &c.

Episcopi pariter Pallia Archi-Episcoporum perierunt, sed Summi Sanctique Pontifices repulsam talibus precibus dederunt. Cum Viennensis olim in Gallia Episcopus à S. Gregorio M. Pallium peteret, Vir Sanctus respondit:

L. 7. Ep. 116.

In tabulario Romano invenisse se nunquam, quod antecessoribus ejus collatum unquam fuerit Pallium; siquid in Viennensi charulario reperisset, ipse certiorum se faceret. Hæc verba S. Pontificis & Doctoris merito Heribolenti Ecclesiæ applicamus; & monemus, ut antiqua Pallii privilegia suis in charulariis quaerat. Imò dum Archi-Præfules Pallio utentes usum extra missarum solennia extenderent, idem S. Pontifex rescriptit Ravennateni Præsuli,

L. 2. Epist. 54.

Quædam in Ecclesia sua contra consuetudinem atque humilitatis tramitem geri, quæ sola est officii Sacerdotalis æstus; de nullo Metropolitanano in quibuslibet mundi partibus audium esse, eum extra Missarum tempus usum sibi Pallii vindicasse; aut igitur morem omnium Metropolitanorum servandum, aut prorum Romanae urbis Pontificum privilegia esse ostendenda.

§. 111. Nihilominus interim antiquis jam temporibus quibusdam Episcopis Pallia concessa sunt. Sed rursus questio non est, de iis Episcopis, qui jam exempti soli S. Sedi subsumt; vel Metropolitanorum suorum consensu, exigentibus causarum meritis illud obtrinerunt.

§. 112. Ostiensis Episcopo Cardinali immediatè S. Sedi subiecto jam antiquis Pallium datum est, quod Summum Neo-Pontificem consecraret; hæc ratio allegatur, dum ei Pallium imponitur, ut eo utaris in consecratione Summi Pontificis.

Card. PETRA ad Constitut. Apostolic. Pii II. 3. Sect. un. n. 22.

Is honos si competere Heribolenti Episcopo, Pallium illius nobis odiosum non esset.

§. 113. Siagro, Augustodunensi Episcopo, Pallium dedit S. GREGORIUS M.

L. 3. Ep. 5.

sed exigentibus causarum meritis, & non aliter, nisi aliquanti Episcopi comprovinciales id ipsum simul pro Siagro postulassent; invitit igitur Episcopis non concessurus, nec invito Metropolitanano, qualis ipse fortè Siagrius fuit, illo ævo tanquam primæ veteris Regni Burgundici civitatis Augustodunensis Episcopus, vel certò saltem fuit simul Sedis Apostolicæ Vicarius.

vid. Ep. S. Gregorii VII. apud HARDUINUM, Tom. VI. Concil. column. 1394.

§. 114. Quod ad Germaniæ spectat Episcopos, eos nunquam sine Metropolitanani consensu Pallium impetrare constat; vel enim palam exorârunt hoc decus, & sic non nisi prævio Archi-Episcoporum consensu datum est Pallium; vel clanculum impetrârunt, & sic Archi-Episcoporum consensum postea impetrare debuerunt; vel non quieverunt Archi-Episcopi, donec Episcopi alienum decus deponerent.

§. 115. Dum Otto M. Romanorum Imperator, summo studio ferretur in Archi-Episcopatum Magdeburgensem erigendum, novùmque Archi-Episcopum Archi-Episcopali Pallio exornandum, haud aliter res peracta, quàm interveniente & consentiente Hatone Archi-Episcopo Moguntino, cujus rei monumenta extant apud

LUNIGIUM, in Archivio Imp. Spicilegio Ecclesiastico, in append. Tom. I, fol. 12. feqq.

§. 116. Dum Bambergensi Episcopo Pallium concederet Leo IX. Bambergæ præfens, non aliter

aliter id contigit, quam orante Caesare, consentiente Lupoldo, Archi-Episcopo Moguntino, utriusque praesentibus.

SERRARIUS cum notis JOANNIS rerum Moguntiacarum, Tom. I. fol. 493.

§. 117. Dum verò (quod exemplum recenter nobis objicitur) Alexander II. Halberstadiensi Episcopo Burchardo Pallium dedit, non aliter id factum fuit, quam subsecuro consensu Archi-Episcopi Moguntini, & NB. satisfactione accepta. *Archi-Episcopus Moguntinus ad obscurandum sui Prioratus fastidium factum interpretatus, indignissimè tulit; sed per Archi-Episcopi Colonienfis interventum satisfactione accepta quievit indignatio ejus; ait testis suppar,*

LAMBERTUS SCHAFFNABURGENS. ad annum 1063.

§. 118. Qualis fuerit illa satisfactio accepta Moguntinae Ecclesiae, silent Scriptores, haud tamen silentio involvunt causas concessi Pallii, aliasque facti circumstantias. Alexander II. soli praecipue Burchardo Halberstadiensi Pontificiam Tiaram in acceptis referre debebat; cum enim idem Burchardus, tanquam Henrici IV. Imperatoris Legatus, seu, ut habetur in ipso hujus Pallii indulto,

apud LEUCKFELD. in antiquissimis Halberstadiens. in append. diplom. n. 50.

et apud LVNIG. in Archiv. Imp. Spici. Ecclesiast. pars. II in append. Nro. XII. Tom. XVII.

ceu Regius Advocatus, ad causam cognoscendam schismatis Honorii, alias Cadolai, Parmensis Episcopi, & Alexandri II. Romam missus fuerat;

vid. LEUCKFELD. cit. ad an. 1061, 1062.

& Burchardus pro Alexandro pronuntiaverat, & sic schisma composuerat;

vid. AVENTINUS Annal. Bojorum, L. 5. C. 10. §. 16.

in gratitudinem tanti beneficii Pallio Burchardum donabat Alexander. *Opus ministerii tui . . . ad voluntatem & justionem dilectissimi nostri filii Henrici IV. Regis, scilicet ut Ecclesiasticae pacis inquietudinem Regius Advocatus propulset, cum omni gaudio suscepisti, itaque post susceptum Legationis obsequium semper unanimis uno Spiritu, & sincera affectione pro nobis ac Romana Ecclesia, nobiscum sollicitus fuisti . . . quia S. Romana Ecclesia . . . nunquam aut varò ab aliquo gratis habere vult beneficium: competi nostro Apostolico modevaminì, aliquod honestum aut singulare donativum . . . concedi . . . itaque . . . insuper Pallio re adornare decrevimus.* Sunt verba ejusdem Indulti, apud cit. LEUCKFELD. ex quibus supplendi & corrigendi alii Historici. Qui consensum Archi-Episcopi Moguntini procuratà satisfactione elicit, Archi-Episcopus Colonienfis sanctus Anno fuit, Jojada; summo Sacerdoti, comparatus à S. Petro Damiani, & summo opere laudatus à Baronio, cujus tum in adolescentia Henrici IV. quem educavit, praecipua in Imperio Romano-Germanico fuit auctoritas, cujus etiam nepos à LEUCKFELDIO dicitur Burchardus Halberstadiensis, hujus interventu, satisfactione accepta, tandem annuit Halberstadiensi Episcopo Metropolitanus Moguntinus. An verò modò Eminentissimo Archi-Episcopo Moguntino tales suppetant consentienti, vel potius contradicenti Heribipolenti Pallio causae, facti feries ipsamet loquuntur. Jure conqueritur: loco satisfactionis suae, Metropoli adhuc eripi velle integram ditionem Fuldensis. Sic iraque satis elisam putamus illam de Pallio Halberstadiensi objectionem, suppositam, quòd Alexander II. contulisset Pallium Burchardo, prout allegata illius Bulla à

LEIBNITIO, Tom. II. Scriptur. Brunsvic. p. 126. et à LEUCKFELDIO & LVNIGIO cit.

edita loquitur. Sed & alia suppetit responsio. Non enim tam firmo ralo nititur eadem Bulla, ut in dubium vocari nequeat, vel saltem difficultatibus obnoxia non sit. Satis compertum est, & à

BARONIO ad A. C. 1061. et seq.

fusiùs narratum, Parmensem Episcopum Cadolum vel Cadolaum, Henrici IV. vel potius ejus Ministrorum auctoritate, in Pontificem electum, ait porrò idem, qui supra,

LAMBERTUS Schaffnaburg. l. cit.

Nicolaus II. obiit, in cuius locum per electionem Regis & quorundam Principum Parmensis Episcopus substitutus est, & Romam per Bucconem, (id est, Burchardum) Halberstadiensem Episcopum missus, cui redeuntì pro premio bene curatae Legationis Pallium dedit. Neque Baronius aliive vel verbo Burchardi Legationem pro Alexandro II. neque concessum ab hoc Pallium memorant. Haec si sic se habeant, à Pontifice schismatico, Cadolao Parmensi, dicto Honorio, Pallium accepit Burchardus Halberstadiensis: à Pontifice, cujus Acta rescissa sunt, & allegari nequeunt. Sentierunt hanc difficultatem Scriptores Halberstadienses LEUCKFELD, & Historia Ecclesiae Halberstad. diplomatica nuper edita, ac Burchardum ab Henrico IV. pro tuendo Parmensi Cadolao in Italiam missum, sed Regiorum mandatorum oblitum, ac ab Hildebrando S. R. E. Archi-Diacoño, postea Gregorio VII. S. P. in partes Alexandri II. perductum, utilem huic operam navasse, & propterea ab eodem Pallio praemiarum asserunt. At verò sunt, quibus haec conjectura displicet, quae nec Lambertii Schaffnab. testimonio, nec Baronii, Pagii, ac Bullarii Romani de Alexandri II. Bulla silentio cohaeret sunt, inquam, qui probabilius credunt interpolatam Cadolai Parmensis vel Honorii Bullam, Honorii nomine mutato in nomen Alexandri II. eò quòd illius Acta rescissa sunt, & interpolator tamen Ecclesiae Halberstadiensi hoc Privilegium Pallii vendicari, & factum rectum vellet, ajunt interpolationem tum ex verbis Bullae ad voluntatem & justionem Regis Henrici, tum ex ipso Chronico à Leibnitio edito, cui sine connexionè omni interitur Bulla, manifestari. Nobis perinde, sive à schismatico Papa Pallium hoc concessum sit, adeoque nulliter, sive à legitimo subsecuro Metropolitanì Moguntini consensu, & satisfactione accepta. Id solum addimus, ex

Chronico Manuì Sereni ad A. 1163. ex Riddaghusiano ad An. 1163.

constare, quòd Gero, Halberstadiensis Episcopus, à simili Papa schismatico, Victore, vel Octaviano, Pallium petierit, eo tempore, quo Conradus, Archi-Episcopus Moguntinus, teste

BARONIO ad A. C. 1163. n. 16.

maluit privari à Caesare suo Archi-Episcopatu, quam Alexandrum III. P. deserere; sed nescimus, an illa Pallii Halberstadiensis Geroni facta concessio penes ipsum, & Successores ejus substiterit; agnoscinus verò tantum ex his perpetuam Moguntiae erga S. Sedem fidelitatem. Verbo:

erectum esse, id quod rursus dicere cogimur, ne quis putet, literas, cui talis clausula inferitur, sub- & obreptionibus obnoxias nunquam esse.

§. 136. De caetero verò, quatuor de Pallio scripserunt canonum vel rerum liturgicarum interpretes, notarunt hanc regulam, quòd Pallium *instantèr, instantius, instantissimè petendum*; hoc facere debet Archi-Episcopus, multò magis Episcopus facere debuisset, novi Palli cupidus; vel maximum igitur novitque gravamen est hoc ipsum, quod contra omnes has regulas nunc Pallium Herbipolense liberaliori modo, quàm Archi-Episcopi fieri solet, concessum dicatur motu proprio.

§. 137. Quod superest, ac specialiter Eminentissimum ac Celsissimum Principem Archi-Episcopum Electorem, ac Capitulum Metrop. Mog. Sedemque Metropolitanam concernit, constat inprimis, quàm maturo consilio, re cum Capitulo suo non solum, sed omnibus Germaniæ Archi-Episcopis ac Episcopis Provinciæ Moguntinæ, præmissis verò cum S. C. M. communicatâ, proferret Moguntia, quòd Suae Cellitudini Electorali in mentem revocata sint Metropolitanis honos & præminentia, jurata Ecclesiæ fides, causæ novitas gravitasque. Quòd additum fuerit, in neminem irreverentiam committi, nemini injuriam inferri ab illo, qui non appetit aliena, sed tantum ruetur sua: Justitia igitur querelæ Moguntinæ non solum hoc ipso abundanter comprobatur, nec solum omnibus illis rationibus Moguntinæ non solum hoc ipso abundanter adductis, sed magis adhuc rerum, quæ gestæ sunt, concatenatarum qualitate ac modo.

§. 138. Non enim de solo Pallio in genere, suo Suffraganeo concessio, conquireretur Moguntia; sed de Pallio, tali occasione talique modo concessio. Ut Fuldenis dictio suo juri Metropolitanico eriperetur, ut Abbas novo honore sublimaretur, ut limitum Diocesanorum Metropoli subjectorum fines per clanculariam Concordiam turbarentur, vel ut exempto, ceti prætenditur, Præsuli subjiciantur integri districtus, juri aliis Metropolitanico subjecti: in hos, inquam, fines, Sedi Moguntinæ per se tam præjudiciosos, Pallium tanquam medium & instrumentum tantorum malorum conceditur.

§. 139. Hæc rei feries; & hæc querelarum Summa est, quas Sedes Metropolitanica Moguntina in finem sapientissimi ac justissimi Pontificis effundere, Sacræ Cæsareæ Majestati, imò orbi universo proponere, quàm maximè invita, (non enim satis hoc verbum repetere postuimus) & quasi violenter cogitur, indignum prorsus & inexcusabile coram DEo ac hominibus reputans, fin ad tot & talia tantique momenti, quæ patitur, gravamina penitus obrumesceret. Ac nulla de re magis dolens, quàm quòd, dum DEo dante pacem cum omnibus Germaniæ Præsulis & Principibus habere potest, cum Ecclesiis vicinis, quas olim fundavit, & quibus aliàs omne possibile incrementum, sed in damnum proprium non vergens, modis omnibus optat, pacem habere non possit.

§. 140. Confidit itaque à quolibet æquo rerum arbitro, solam & unicam necessariam ac extorta querelæ ac defensionis causam, in gravissimis rerum momentis, non in ornamenti Ecclesiastici invidia, querendam esse. Profectò sin ageretur de prædiis ac pecuniis, damnum silentio forsasè patiendum esset, utpote damnum reparabile, sed de jurisdictione, de eximenda fide postestati Ecclesiasticæ regione integra, de honore, de præjudiciis agitur in æternum non reparandis, si semel filicite; Laudes potius justas meretur Moguntia à quolibet juri suorum tenace Præsule & Principe, non displicentiam & indignationem, certa de caetero, nullum in orbe vigilem Prælatum taciturnum fore, si Moguntinus hac tempestate Archi-Episcopus esset.

§. 141. Sin igitur S. Sedes Moguntina rem, non verba sola inspiciat, & quamcumque Jurium Metropolitanorum reservationem, indulto Pallii insertam, insufficientem sibi, & protectionem putet factò contrariam, ignoscendus erit error. Si credat, tales clausulas in futuris Bullis & indultis omitti posse, ac formidet, facillimè omittendas ad nova narrata, sicut clausula: *salvo Jure Metropolitanico*, omissa est in nova Herbipolensium & Fuldensium clancularia transactione, præterito tertio pacifcente vetere, tunc Moguntia credit & formidat, quod fieri solet, & non semel factum est.

§. 142. Si credat, paulatim & per gradus procedi solere ad magis præjudiciosi, principis autem obtlandum, ac simul cautè præscriptionum usus obviandum esse, tunc vel communi hominum providentiâ utitur.

§. 143. Et dum Eminentissimus Archi-Episcopus Moguntinus, licet Herbipolensis Cathedralis Canonicus, querelam hanc sibi licitam putat, ideo putat, quia nunquam Herbipoli, (cui tamen Ecclesiæ decus quodcumque faver, & reciprocum congruum à Fuldenibus pro viribus procurare voluisset, si desuper interpellatus esset) quia, inquam, Herbipoli nunquam juravit, se conquirere velle, quæ sunt nova & indebita, bene verò Moguntinæ, se Metropolitanæ Sedis honores & jura modis omnibus servare velle. Omnis igitur ille hoc ignoscet Eminentissimo Archi-Episcopo Moguntino, qui Reverendissimo Domino Episcopo, Principi Herbipolensi, Moguntino Canonico & Scholastico, ignoscit, quòd contra Sedem Moguntinam innovationes, quas & Archi-Episcopus & Capitulum Moguntinum injuriæ sibi cedere putant, admittat.

§. 144. Abiit autem, ut insignia Reverendissimi ac Celsissimi Domini Episcopi, Principis Herbipolensis, merita debito honore non revereamur, sed cum in perpetua tempora Ecclesiæ Herbipolensis destinetur Pallium, hæc personalia merita rei non sunt sufficiens argumentum, & aufcultare hic oportet verba.

HINC MARI, *Epist. ad Nicolaum Papam, apud BARONIUM ad A. C. 867. n. 40.*

Usam Pallii genii Sedes Metropolitanæ esse cognosco, dicente Magno Leone Papâ: quoniam, & si diversa nonnunquam sunt merita Præsulum, tamen jura permanent Sedum, & cum multi sint sancti Episcopi, qui eodem Pallio non utuntur &c.

§. 145. Si verò reliquæ, quæ de Pallii Herbipolensis concessione narrantur, pro Herbipoli

ratio-

rationes, ab Episcopis Germaniæ putentur haud peculiare, sed Episcopis aliis communes, iisdemque suffultos se Pallium quoque pretendere posse, quod non minoris sint fidei, observantia, meriti, dignitatis, amplitudinis, bonæ cunctorum horum Episcoporum iustaque tribuendum est de semetipsis opinari; nam & aliorum Episcoporum Cathedræ jam usque ab octavo Ecclesiæ Sæculo erectæ sunt, & partim ab antiquiore tempore & illorum Episcopatus singularibus prerogativis ditati; & illi Præsules quoque amplissimis, imò amplioribus, quam sit Heribipolis, Diœcesibus jura dant: & illorum quoque Ecclesiæ egregriorum Antifurum, aliorumque ex confinio ac nonnullo Capitulo & Clero insignium virorum, virtute admodum illustratæ fuisse dignoscuntur.

§. 146. Quod ad restrictum valde Pallii Heribipolensis usum spectat, vultus non sanar; cui non permititur altioris potestatis insigne, is nullibi nec usquam illud potest gestare. Restrictiones illæ partim supervacaneæ sunt, velut illa, quod Pallium Heribipolense non debeat ab Episcopo gestari in Comitibus S. R. I. non enim ibi comparent Episcopi, sed Principes quo tales, nec ibi videntur Mitræ vel Peda, multò minùs Pallia, & vel libri liturgici docent: Pallium in sacris ministeriis, quibusdam raris diebus, non in Principum curiis & conventibus gestandum; partim docent restrictiones illæ, quantum à Canonibus Ecclesiæ recedat; partim probant, quam parùm lucrata sit Heribipolis suo Pallio, signo sine re.

§. 147. Si demum allegatur *Ecclesiastica pacis studium* Heribipolensis erga Fuldensem Ecclesiam, novus, ampliusque loquendi campus sese aperit. Pauci sunt Episcopi Germani, qui cum locupletibus Abbatibus sub seiv sua honorum augendorum sollicitis, dum interim Episcopatum pugnare oportet domi, forisque, pauci, inquam, sunt Episcopi, qui cum his Abbatibus vel invitissimi certare non debeant, & quidem omnes ferè Suffraganei Moguntinæ Provinciae, præsertim Constantiensis, Argentoratensis, Augustanus & Paderbornensis; si propterea propter quodvis pacis studium tam inaudita in Germania gratiæ sunt concedendæ, quid non sperandum, vel potius non timendum?

§. 148. Et quale demum hoc pacis studium? quis majus pacis studium semper erga Fuldam præ se tulit, an Heribipolis? an Moguntia? silemus antiquiora. Conciliata per Legatos Metropolitanos Moguntinos Anno 1662. pace, Heribipolis, disfluente Moguntia, An. 1688. pacem rumpit, Fuldensem Abbatiam lite vexat, pluribus vicibus, & ferè semper victa, bellum infestat, tandem ad eandem Concordiam de Anno 1662. cum Fuldâ redit: & pro hoc pacis studio Pallium reportat. Moguntia verò, quæ nullâ lite Fuldam divexavit, quæ quondam concordiam eandem conciliavit, & sanctissimè ab Anno 1662. in hunc diem observat, non tantùm non præmianda, sed in penam quasi pacis studii, & quod liti manus tribuere noluisset, privanda nunc videtur jure suo Metropolitico in ditionem Fuldensem, iuribusque in Concordia de Anno 1662. assertis. A sæculis nihil non pro Fulda egit Moguntia, nihil non contra Fuldam Heribipolis, modò verò destinatur in sacrificium Moguntia, Heribipolis verò laudata, præmiata recedit.

§. 149. Sed esto, quamcunque remunerationem mereatur Heribipolis, detur illa, sed non ex pena Tertii. Fiat transactio ex bonis transigentium, dato & retento, non alter. Fulda compense Heribipolim, Moguntia nihil prorsus accipiat, nequidem debitam aliquam ab Heribipoli & Fuldâ Fundatrici gratitudinem, saltem tamen filia matrem non spoliens, matri sua Decora relinquat, ac jura, quæ habuit filiabus nondum natis. Quæ demum peritio potuit unquam hæc esse iustior?

§. 150. Ut verò rursus ad tantopere deprædicatum pacis studium redeamus, an non præviderant Heribipolis & Fulda, suas, quas recentè quærebant, novitates nova bella suscituratur, graviora profectò prioribus. Lis illa, quam ruptâ transactione inceperat coram S. Rota Heribipolis cum Fulda, jurisdictionem Ecclesiasticam primæ instantiæ in quibusdam Parochiis Tractatûs Fuldenfis concernebat, lis moderna Episcopatum erectum, jura Metropolitica, insignia Hierarchica concernit: lis illa vix cognita in Germania, saltem ignota Protestantibus, nec scandalum peperit, nec alia mala; at verò lites, quæ nunc suscitantur, Augustissimo Cæsare Judice mala procreant, quorum neutiquam exitus adhuc prævideri potest. Lis illa privata, hæc publica: lis illa olim honestè iustique composita, adeoque non necessaria; hæc, quasi pugnare sit volupe, temerè non causata tantùm, sed quasi extorta fuit. Ecce præmio, talique præmio dignum pacis Ecclesiasticæ studium!

§. 151. Ponderanda hic fuissent SS. Episcoporum & Patrum dogmata. *Nihil adeò conturbat animum, etiamsi id fiat ob aliquod utile, uti innocare.*

S. CHRYSOST. in Epist. ad Cor. I. hom. 7.

Mutatio, etiamsi adjuvet utilitate, novitate perturbat.

S. AUGUSTIN. Ep. 128. C. 5.

Denique partium narratis assertæ utilitati quantæcunque credendum non fuisset; sed audiendi, qui debuissent audiri.

§. 152. Atque ex his omnibus patet, de Pallio Heribipolensi, sive consideretur in abstracto, sive prout in negotio præsentis Fuldenfis Episcopatus præmiiloco concessum est, iustissimas esse S. Cæsareæ Majestatis, Germaniæ Præsulum, præsertim verò Sedis Metropolitanicæ Moguntinæ querelas, à S. Sede merito exaudiendas, adeoque nihil hac in re penitus in Germania innovandum esse; merito exaudiendas preces, quibus petitur: *Antiqui mores & Canones observentur.*

§. 153. Hæc quoad rem ipsam. Modum tractandi Fuldense ac Heribipolense negotium quod attinet, non minùs Sedes Metropolitanica Moguntina iustissimè conqueritur:

Fuldensem Abbatiam in Episcopatum præsensè exemptum erigi, ac eâ occasione, præviâque Heribipolim inter & Fuldam transactio-

ne, Pallium Herbipolense concedi voluisse, Eminentissimo Metropolitanano nec citato, nec audito.

§. 154. Enimverò ex hucusque dictis satis patet, rerum seriem & scopum illum fuisse: ut Fuldenfis Abbatia in Episcopatum, & quidem exemptum erigeretur, ut ad id consensus D. Herbipolensis Episcopi concessio Pallio impetraretur, ut novâ transactione Diocesis Herbipolensis limites mutarentur, datis Abbatia Fuldenfis Parochiis Würceburgensibus.

§. 155. Quisquis Ecclesiasticae Politiæ parùm gnarus est, fatebitur statim: non levis esse momenti hæc negotia, adeoque cum causæ cognitione, ac auditu iis, quorum interest, expediendi fuisse. Quòd verò cuncta peracta sint, antequàm vel crederentur incipienda, ac prius in Dataria Romana expeditæ Bullæ, quàm Germaniæ Præfibus res innovetur, suprà pariter dictum est. Atque hoc solo satis ostenditur: justas esse querelas non Moguntinas tantùm, sed S. Cæsareæ Majestatis, & Germaniæ sacrae totius, imò integræ Nationis.

§. 156. Hujus loci non est, Celsissimis S. R. I. Principibus Herbipolensibus & Fuldenfis recitare, quid legibus Imperii scriptis ac non scriptis circa statûs elevationem cujusvis civis Principis-que Imperii cautum sit, quid, quando vel sola honorum ac gentilitiû scuti desiderentur insignia, quid pro S. R. I. Electorum & Archi-Episcoporum iuribus tuendis, ac nullatenus imminuendis, quid de conservando Ecclesiæ Germaniæ statu, nec convellendo per quasquæ demum informes gratias, fixum, statutum & promissum sit iisdem Legibus Imperii Fundamentalibus. Communes hæc querelas hoc loco proponere mens nostra non est. Nec hucusque placuit Eminentissimo Principi Electori Moguntino præpropere his armis se defendere, vel hanc suam justam causam Celsissimis S. R. I. sæcularibus Con-Statibus suis proponere: è contrario dum falsus rumor in Imperii Comitibus, ac Aula Cæsareâ, de quibusdam Literis Electoralibus ad Serenissimum S. R. I. Principem, D. Landgraviû Hassio-Casselanum, scriptis exortus fuisset, palam & ubique, imò etiam Romæ per Epistolam ad Eminentissimum D. Cardinalem Alexandrum Albanini exaratum (in Adj. sub N. XXV.) declarare voluit idem Eminentissimus Elector: ut hæc literas supposititias, & à malevolis inventas esse, eum in finem, ut Aula Moguntinæ præmatræ confilia Romæ præsertim imputarentur; qua de re suo tempore fortassis plura. Totum porrò & unicum, quod egit Moguntia, hoc fuit, ut S. Sedem, & S. Cæsaream Majestatem præliminiter de rerum statu certiores redderet, dum scilicet iustitia Causæ suæ femeripsâ patefiscit, confidit hucusque, ac sperat hodieum, fore, ut absque alterius Principis secularis interventu Aulæ Orbis supremæ jura Moguntina tueantur; quapropter etiam illas solum Canonicas rationes hic adducere visum fuit, quæ sub- & obreptionum in Curia Romana commissarum certiores reddent sapientissimos ejusdem Prælatos, præsertim verò Sanctissimum Dominum nostrum, ac justam Sanctitatis Sux indignationem ciebunt, sicut S. Cæsareæ Majestatis indignationem jam Provocârunt.

§. 157. Nam iteratò repetimus, causa nostra agitur contra D. Episcopum Herbipolensem & D. Abbatem Fuldensem, nunquam Sedes Apostolica pars erit nobis, quam impugnemus; verbis utimur supra citati Hincmari, Archiepiscopi Rhemenfis, de eadem Pallii materia ad Nicolaum Pontificem scribentis: *Hæc, de quibus clarissima Sanctitati, & famosissima Sapientia Vestra scripsi, non ad ullam controversiam vel contumacem resultationem, quod absit, protuli, sed animatus auctoritate divinâ sententiæ, quia veritas liberet, mendacium verò perdat, humiliter veritatis narrationem suggessi.*

apud BARONIUM, ad A. C. 867, n. 14.

Speramus porrò fore, ut detectis sub- & obreptionibus à rerum Procuratoribus commissis potiùs confundantur earum auctores, quàm lædatur Sedis Apostolicæ dignitas: prout in eadem materia asseruit olim

INNOCENTIVS III. in Cap. 3. de Auctor. & Usu Pallii.

Sed ut ad rem redeamus.

§. 158. Magni semper momenti negotium in Ecclesia habita fuit novorum Episcopatum erectio, majoris adhuc Ecclesiarum à Metropoli dismembratio, & Exemptio.

§. 159. Quamvis enim jam antiqui Practici Curia Romanæ allegârunt illum versum de Pontificia circa hanc rem potestate:

Erigit & subijci Carbedas & dividit unus.

& neminem dicere posse Summo Pontifici: *cur ita facis?* notissimum tamen est, in Episcopatum erectione, præsertim ultra montes, quàm plurimis legaliter consideratis procedi solere à S. Sede, neque talia negotia sine causæ cognitione sufficiente tractanda esse.

§. 160. Atque sic plura jam fuissent cognoscenda legaliter de Fulda. Examinandum attentius, an omnes preces veritate niterentur, an Hierarchia Fuldenfis (quâ magnifica voce Schannatus utitur) illum denique Clerum & populum, quem depingit, contineat. An non ibi collegiate Ecclesiæ & Monasteria, quorum vix rudera & nomina in rerum natura supersunt, magnis characteribus jam in ipso libri titulo numerata, ac typis impressa legantur, ad Hierarchiam hanc ampliandam. Indaganda fuisset rei utilitas vel necessitas talis, quam S. BERNARDUS inuit

L. 3. de Consid. ad Eugen. Papam c. 4.

Ubi necessitas urget, provocat utilitas communis, non propria; imò an vel propria utilitas adfit Abbatie, scilicet, an utile sit bono spirituali, ac primævæ fundationi ac ceteri convenienti, Episcopatum in Monasterio erigi, Episcopalem nunc aulam alere, ex primo Germaniæ Galliaque Abbate nunc ultimum Episcopum fieri. An Fuldenfis Abbatia, quæ mille jam annis salva stetit, consistere porrò non poterit, quin Episcopatus esset. An causæ necessitatis subsuerint, quæ aliis in his materiis ab ambientibus Episcopatum allegantur. An defuerint unquam ex Archi-Episcopatu

scopatu Moguntino, qui in Fuldensi tractu Pontificalia exerceret, Ordines & Sacramentum Confirmationis conferret, Pontifices, antequam Moguntini Metropolitanus annuere Episcopos in paribus Suffraganeis Fuldensis, qui esset ab obsequiis Abbatis, anno 1727. constitueretur, & in ipsa urbe Metropolitana Moguntina consecraretur. An non bidui tridivae itinere vel Moguntiae vel Erfordiae vel Herbipoli Ordines Sacri à Fuldensibus impetrari valeant? an unquam defuerit Sacrum Chrisma, & quae sunt similia. Subducendae demum rerum Germanicarum Hierarchicae rationes, & de omnibus illis non ex folis partium narratis constare debuissent, sed ex vicinorum Episcoporum, Metropolitanis praesertim, relationibus. Sed suo haec, quantacunque sint, loco relinquuntur.

§. 161. In casu nostro dismembrationis integræ Regionis ab Archiepiscopatu, ejusque plenariae exemptionis, quàm certissimum est, non ex mera gratia esse procedendum, sed viâ justitiae, citatis, quorum interest, cognitisque causis Canonicis, quae necessariae & urgentissimae adesse comperiantur; quodsi enim S. Pontifex non eximere solet vel Monasterium à jurisdictione Episcopi, tribuendo exemptionem passivam, sine Episcopi requisito consensu, ut testatur

S. D. N. BENEDICTUS XIV. Tom. II. Bullarum p. 344. in causa Spirensi & Cap. Bruchsal.

multò minùs integra Regio dismembrari poterit, inauditis, quorum interest.

§. 162. Hæc perpetua Canonum vox & inconcussa Sedis Apostolicae praxis: aded ut Sixtus V. S. P. illà Bullà, quâ Congregationem Consistorialem, quæ Episcopatum erectiones adjudicat, instituit, sollicitè mandet, tales causas erectionum, & dismembrationum Ecclesiarum Cathedralium juxta S. Concilii Tridentini & SS. Patrum decreta cognoscendas esse. Legere sufficit relata

à GRATIANO in Dist. 62. & Causa XXV. quest. 1. & 2.

S. Leonis, S. M. Augustini, S. Gregorii M. & aliorum SS. PP. Decreta: Metropolitanos singularem Provinciarum Episcopos jus traditæ sibi antiquitatis dignitatis intemeratum habere decernimus.

Can. 5. Caus. XXV. q. 2.

Abstine me, ut Constituta majorum Consecratoribus meis in qualibet Ecclesia infringam, quia mihi injuriam facio, si fratrum meorum jura perturbabo.

Can. 10. eod.

§. 163. Neque veter tantùm, sed & recens ac continua praxis S. Congregationis Consistorialis est, quodsi etiam constet de causis erectionis, ad sola tamen partis narrata non procedendum ad erectionem Episcopatum & dismembrationem, sed audiendum esse Episcopum, imò quandoque Capitulum, nec non Episcopum viciniorem, fin ille aliquod jus prætereundum possit.

FRANCES de Eccles. Cathedral. c. 6. per totum.

MATTA de causis Consistorial. Sect. 3. & Sect. 10. per tot.

RIGANTINI ad Regul. Cancell. Tom. II. in Reg. XXII. n. 88. seqq.

Cùm itaque hæc sit praxis recentissima Romanae Curiae, non opus est, veterem illam afferatorem Martini V. in Concilio Constantiensi Germaniae factam,

apud HARDUINUM, Tom. VIII. Col. 873.

afferre: Non intendimus exemptionem (etiam Ecclesiarum Cathedralium) de cætero facere, nisi causa cognita, & vocatis, quorum interest.

§. 164. Sed planè vix ullum exemplum extra ditionem temporalem S. P. & Italiam talis dismembrationis & exemptionis afferri potest, quæ fuerit facta motu proprio, ex mera gratia, sine causæ cognitione, cùm aliàs causæ talis cognitioni pluribus quandoque annis, imò integris sæculis fuerit producta, dum Metropolitanis dissentiant.

§. 165. Cujus rei exemplum celebre exhibet Ecclesia Parisiensis, quæ à Senonensi Archiepiscopi dismembrata non fuit, nisi post sæculorum preces; nam licet urbs Parisiensis Regia foret, et amplissima civitas, licet Galliarum Rex ipsemet apud S. P. Gregorium XI. ante IV. Sæcula instaret; ille, teste

STONDANO ad ann. 1337.

ad Regem Francorum scribens se excusavit, dicens: haud se posse instantis Regis petitioni, ut Ecclesia Parisiensis à subjectione eximeretur Senonensis, & usus Pallii Episcopo Parisiensis concederetur, satisfacere. Tandem vix anno 1622. à Gregorio XV. servatis de jure servandis, ac Archiepiscopi Senonensis consensu per satisfactionem datam impetrato, Parisiorum urbs à Senonensi Metropoli exempta fuit.

§. 166. Sed ne utamur exemplis externis, nullus novus in Germania erectus fuit Episcopatus, quin causâ accuratissimè fuisset cognita, auditique Metropolitanus & Episcopi, quorum intererat, iisque consenserint, ac plura observarentur, quæ nunc prorsus omitta sunt.

§. 167. Dum Magdeburgensis Cathedra & simul Metropolis erigeretur, res Imperatoris Otonis M. labore, impetratque Metropolitanis Moguntini ac Diocesanis Halberstadiensis consensu gesta est. Sine consensu Sedis illius Archiepiscopi Magonciensis, cui subjectionem exhibet, commutationem Pavocivæ fieri non posse, sancta Synodus, scilicet Ravennæ anno 968. habita, decrevit.

vid. LEUCKFELDII appendix ad antiquitat. Halberstadiens. diplom. 29. 30. 31. 32. 33.

§. 168. Bambergensis Episcopatus dum dismembrandus esset ab Herbipolensibus, vel flexis genibus Henricus II. Imperator consensum Herbipolensium expetere voluit, in Episcoporum Francofurti conventu.

vid. DITMARUS, L. 6. Chronici Merseburgensis, pag. 323.

§. 169. Ac dum à Metropoli Moguntina Pragensis Episcopatus eximi peteretur, licet Bohemiae & Hungariae Reges, nec non Otto Imperator hoc à S. Sede expeteret, ac locorum distantia id ipsum suadere videretur, dignâ INNOCENTIO III. epistola doctissimus hic Pontifex respondit: Ardum est negotium, & petitiò continet novitatem, proinde mirari te volumus,

H

fi

si non proximus tuas preces duximus conſummandar, cum magna deliberatione res egeat, oſtendenda Nobis eſt prius & urgens neceſſitas, & evidens utilitas præterea commonenda eſt Eccleſia Moguntina, ne, ſi aliter factum fuerit, fratrem Noſtrum Archi-Epiſcopum deſicere videamus.

vid. RAINALDUS ad A. C. 1204. n. 53.

In quæ verba commentatus

THOMASSINUS T. 1. L. 1. c. 45. n. 5.

Radiant hic ſane, inquit, Canonica Regula.

§. 170. Dum recentius mox Nancejenſis in Lotharingia, mox munitiſſima Lucemburgenſis civitas, Ducatus ejus nominis caput, erigenda videretur in Epiſcopatum; interpellatus ſemper & auditus Archi-Epiſcopus Trevirenſis Metropolitanus; quin admiſſa fuit etiam Eccleſiaſtico-rum Electorum S. R. I. reliquorum iſtantiã. Non verò illis objectum: *quod ea res illos non tangat*. Demum uterque Epiſcopatus in partu ſuffocatus fuit.

§. 171. Imò dum jam circa annum 1529. ex nova ratione, eodè quòd Monachi contemptui eſſent Lutheranis, Epiſcopatum & ſæculariſationem Abbatiaſe pererent apud Papam & Cæſarem Fuldenſis, nihil præcipitatum fuit, ſed auditus Epiſcopus Herbitopolitanus, & repulſam paſſa Fulda, & quidem idiſipum per ſuum oratorem, urgente Cæſare Carolo V.

vid. *Summarium Herbitopolitanſe*, n. 37. ſeqq. *Romæ impreſſum 1699. covam R. P. D. TREMOILLE.*

§. 172. Equidem ſuperius narrata Fuldenſium jam retulimus, ſcilicet: Fuldenſis Abbatiam cum ſuo territorio ſeparato diu jam à Metropolitanò ſui Moguntini iuriſdictione exemptam eſſe, adeoque exempto quaſi Epiſcopo D. Abbati Fuldenſi neceſſarium non fuiſſe, vel verbo ſalutare Archi-Epiſcopum Moguntinum, dum Epiſcopatum ambiebat, nec fuiſſe à Curia Romana rem cum Eminentiſſimo hoc Electore communicandam, multò minus eum audiendum, aut viã juris procedendum. Sed præprimis non tantum evidentiſſimè fuit oſtenſum; licet Aſceterium Fuldenſe ejusque Regularis perſonæ, & Abbatiaſis diſciplina regularis exempta fuerint, nunquam tamen Cleri populique ditionis temporalis Fuldenſis ab Archi-Epiſcopi Moguntini Metropolitanico jure exempti vel veſtigium apparere; loqui pro jure Metropolitanico, pro appellacionibus ad Metropolitanicum tribunal, Archiviſtorum monumenta, appellacionum acta & proceſſus adhuc extantes, Abbatum confeſſiones, ſædera publica Capitulorum conſenſu firmata, renovata. Nec in hunc diem modernum Abbatem auſum fuiſſe hoc jus Metropolitanicum in dubium vocare; adeò ut poſſemus ſilere, ſi ſilentium Moguntinum à Fuldenſium parronis omnium jurium Moguntinorum non aperta jactitaretur dereliſctio. Hoc ipſo proinde penitus inſubſiſtens eſſet objectio illa: Clerum & populum Fuldenſem nunquam Metropolim ſubjectum fuiſſe, adeoque ſine viã juris Epiſcopatum exemptum erigi potuiſſe.

§. 173. Deinde quaſtio nobis tantum adhuc eſt, an hæc ipſa Fuldenſium narrata pro veritate notoria habenda, vel an non cognitioni legali ſubjicienda fuiſſent, auditis audiendis; adeoque hoc omiſſo, an prætenſa exempti à Metropolitanico jure Epiſcopatus erectio quoad formalia impugnari non poſſit?

§. 174. His verbis abſit, ut Bullam erectionis noviffimam Epiſcopatus Fuldenſis impugnemus. Illa (quod repetere debemus) pariter tam parùm de exemptione Cleri & populi Fuldenſis à jure Metropolitanico, vel ſaltem de hoc, tam obſcurè loquitur, ut ipſe modernus Reverendiſſimus Dominus Abbas Fuldenſis in literis ſuis ad Eminentiſſimum Electorem Moguntinum fateatur: *ſe ſenſum Summi Pontificis ſuo ſuper Epiſcopatu non intellexiſſe*. (Adj. N. XXXV.) Sed impugnamus Fuldenſium patronos, qui candidè literis Romanis indignitant, imò publicis Germaniæ novellis inferunt, Fuldam in Epiſcopatum exemptum erectum eſſe, hos inquam impugnamus, quaſi per cuniculos nobis inſidiantes.

§. 175. Neutiquam adhuc perſuadere nobis poſſumus, ſapientiſſimi ac rerum Canonicarum expertiſſimi, nec non de Fuldenſis Abbatiaſe debili contra Herbitopolim etiam jure planè conſcii Pontificis mentem fuiſſe, hanc ipſam Abbatiam de plano Metropolitanico juri Moguntino eximere. Si tamen contra ſpem omnem illa mens Summi Pontificis fuiſſet, Fuldenſem Traſtum in Epiſcopatum exemptum erigere, palàm coram Orbe univerſo literas Apoſtolicas ſub- & obreptionis argueremus plana ex ratione, quia non adhibita cauſe cognitio, nec ullo penitus modo auditus Metropolitanus, ſed ad ſola partis impetrantis narrata inſubſiſtencia, hic ipſe Metropolitanus poſſeſſione ac jure privatus foret.

§. 176. Neminem, ne dicam, jure ſuo, ſed nec poſſeſſione privandum eſſe viã facti, ſine cauſe cognitione, inauditum & indefenſum, indiſpenſabilia clamant Jura naturalia & poſitiva. Si vel poſſibilitas juris adit, manutenendum eſſe poſſeſſorem, aſſerunt Pragmatici Romanæ Curiaſe Doctores. Neminem ſua poſſeſſione ſpoliandum, ſed ante omnia, ſi ſpoliatus ſit, reſtituendum, docent Canones & Leges. Moguntia verò in needum contradicta quidem à Fuldenſibus poſſeſſione juris Metropolitanici ſubſiſtit, in poſſeſſione agnita confeſſata ab Abbatibus Fuldenſibus, non in colorata tantum, ſed in munita validiſſimis rerum argumentis; nullum igitur fuiſſet, quidquid inauditò Metropolitanò ejus juribus Metropolitanicis per narrata veritate deſtituta detractum fuiſſet.

§. 177. Scimus, quosdam Canoniſtas Italos mirum in modum facilitare erectionem Abbatiarum nullius, ſoli S. Sedis ſubjectarum unice ac immediatè, in Epiſcopatum, quam in rem plura conglomerat cauſe tunc Advocatus, adeoque pars, non iudex,

PITORIUS, *Diſcept. Eccl. 160. per tot.*

ſed facti vel rei veritatem ſupponunt, ſcilicet, ad eſſe Abbatiam cum Territorio ſeparato, Metropolitanò neutiquam proſus ſubjectam, quod tamen reſpectu Fuldenſis Cleri & Populi, Metropolitanò ſemper ſubjecti, inſubſiſtens eſſe demonſtravimus.

§. 178. Nec tamen hoc etiam caſu cauſe cognitionem excludunt vel ipſi illi Juriſtae, Advocati

Metropolitica, tacite & connivendo, deinde per expressum in transactione 1662. cesserit, tamen cessionem hanc revocare posset, si transactio rescissa foret, neque cessionis modus amplius fervendus esset à Fuldensibus. Si neglectus fuisset Episcopus Herbipolensis, dici poruisset, eum causâ toties cecidisse in S. Rota, & nil ad Herbipolensem hanc rem spectare. At Moguntia nunquam conventa, multo minus iudicata, vel victa fuit super jure Metropolitico. Patet igitur, quàm iustissimè Eminentissimus Archi-Episcopus Moguntinus quasi de contemptu agat, se nec citatum nec auditum hac in re fuisse, jura sua intimè concernente.

§. 183. Magis adhuc crevit querela, quòd Episcopatus Fuldenensis erectio præviam haberit An. 1751. transactionem, jurbus Metropolitice summopere injuriosam, (§. 23.) Moguntia pariter inficiâ ininitam; vel enim Fuldenis Abbatia quoad Clerum & populum Sedi Moguntinae Metropolitice subiecta manet, vel jurbus Metropolitice exempta dicitur. Si primum, saltem dum renovabatur & agebatur transactio de Anno 1662. non oportuisset excludi tertium pacifcentem, Archi-Episcopum Moguntinum, nec omitti in nova transactione, quidquid in veteri de Sede Moguntina dictum fuerat: dum in nova transactione varia loca dismembrabantur, ac eum Fuldenibus commutabantur: dum limites utriusque Diocesces confundebantur: dum planè jus Patronatus Canonice Ecclesie Collegiate insignis Aschaffenburgenfis, Diocesces Moguntinae, transferebatur, quâ in re auctoritas Ordinarii totum & omne facit, juxta DD. Nunquid horum omnium planè debebat esse ignarus Archi-Episcopus? Quo demum juris colore excusare poterunt ambo pacifcentes, quòd Herbipolis undecim Parochias in districtu Carlstadiano, quarum Parochiarum jus Diocesenum hucusque possessum satis olim Romæ deduxerant Herbipolenses, & quarum Parochiarum ratione illis jura reservata erant à S. Rota,

Decis. 20. Novemb. 1709. coram MOLINES §. Consecutio.

& quas Parochias nunc libenter jurisdictioni Herbipolensi, ad eoque Metropolitanæ Moguntinae submittere Fulda, vel saltem submittere volebat, transactionis recentis de Anno 1751. Art. 5. nunc inficiâ Metropolitanam ejus jurbus eripere attentarint, & statuerit: ut ex his Parochiis vel ad Conscriptorium Herbipolense, vel, si libuerit, prætergresso Metropolitanam, nullo interposito medio, ad Nuntiaturam Coloniensem, vel ad ipsam Sedem Apostolicam appellare possit.

§. 184. Nec hic valet, quam aliquoties audivimus, obiectio: Sanctissimum Dominum nostrum hunc articulum, eoquòd contineret odiosissimam novitatem, ac jure desuper conquiri posset Eminentissimus Metropolitanus, annullasse: nam ex responsione sequitur, primò, quòd articulus Herbipolensi Ecclesie utilisissimus cassatus sit, quòd in transactione, prout modo jaceret, primitus non consenserit Capitulum Herbipolense, sed eandem, sicut ex pluribus aliis, sic hac etiam de causa rescindere possit, quæ Herbipolensi Ecclesie consideranda relinquimus; quòd verò Metropolitanum concernit, tunc saltem aliquantula, sed insufficiens tamen ejus consideratio habita fuisset, si undecim illarum Parochiarum, quæ magnam partem parvi Tractus Fuldenfis efficiunt, Appellationes ab Herbipolensi Conscriptorio ad Moguntinum iudicium Metropolitanum fuissent præservatae.

§. 185. Quodsi verò Fuldenfis ditio cum Clero & populo à jure Metropolitico exempta dicitur, evidens planè est, Dominum Herbipolensem Episcopum non tantum tot Parochias exempto Episcopatu cedere, siquæ à Metropoli dismembrare, ac jurbus Metropolitice eximere non potuisset, sed nec unam Capellam; quidquid enim decedit Diocesce suffraganeæ, & transferat ad penitus exemptum, decedit Metropolitanò, ejusque Provincie: & cum permutatio oppidorum, quæ ad duas Diocesces spectant, nihil sit aliud, quàm reciproca illorum dismembratio à propria cujusque Diocesce, eorumque respectivè alteri Ecclesie unio; vocandi sunt, quorum interest, adeò ut S. Congregatio, probante Clemente X. die 22. Junii 1671. nequidem ad confirmationem talis transactionis, inter duos Episcopos comprovinciales factæ, procedere voluerit in Italia, nisi accedente consensu Parochorum & Parochianorum, sin autem hæc in Italia in populo Parochiali, quid in Germania inter Principes?

§. 186. Profectò ipsam Herbiopolis & Fulda transigentes, si suis in Diocesibus, vel quasi, Capellam vel Ecclesiam filialem dismembrent à Parochiali & matrice Ecclesia, non procedent aliter, quàm audito Parocho, aliisque, quorum interest; & quid indignum magis, quàm magnam Diocesces partem dismembrare, integram ditionis Fuldenfis quasi Diocescei juri Metropolitico eximi velle, nec salutato, minus audito Metropolitanò.

§. 187. Neque hunc contemptum, quem passa est Sedes Metropolitica Moguntina, sanat consensus S. Cæsareæ Majestatis præstitus, ut asseritur, in erectionem Episcopatus Fuldenfis; nam nihilominus interpellandus adhuc & præprimis audiendus erat Eminentissimus Metropolitanus Moguntinus. Non consensus, non instantissimæ preces Regum Hungariae, Bohemiae, imò Imperatoris, in dismembrationem Pragenfis Episcopatus à Provincia Moguntina, non Regis Galliarum in Parisiensi Episcopatu dismembrando à Senonensi Metropoli, non Regis Hispaniæ in

Causa Burgenfis Dimembrat. apud MATTA de caus. Conslit. Sess. 10.

sufficiencia se solis habita sunt, ut sine causæ cognitione, levato velo, non auditis Metropolitanis procederetur.

§. 188. Sed ipsemet Augulitissimus Imperator declaravit satis: » nunquam Majestati Suae Cæsareæ in mentem venisset, Episcopatum Fuldensem super aliena tertii prejudicia construendum fore, nec Suam Majestatem alio pacto eidem manus unquam præbere voluisse, quàm » ut nulla omnino innovatio inde deriveret; nec minimam tunc de Pallio quocunque mentionem, » minus adhuc de alienis jurbus convellendis indicium ullum factum fuisset, & si cum Majestate Suae Cæsareæ eodem, quo ipsa egit, candore consilia communicata fuissent, (Hæc S. Cæsareæ

» reat

» reae Majestatis verba commentario non egent) perniciosis, quae nunc suboriuntur, sequelis me-
 » delam facilem asserri, neque Germanicarum Ecclesiarum Hierarchiam sigillationibus ipsi
 » Religioni plurimum exitiosis lacessiri potuisse. Haec omnia profectò maturiori multaque de-
 » liberatione omnino digna fuisse, cum non de sola Metropoli Moguntina, sed de re omnium
 » Germaniae Archi-Episcoporum, proinde ipsam Imperii compagine afficiente, agatur.“

§. 189. Atqui haec ipsa, quae S. Caesarea Majestas per suum Oratorem S. Sedi exposuit,
 nos tantum, & plus nihil dicimus & conquerimur. Innocenter autem & rectè loquiritur, qui tali
 modo laeditur, & cum suo Principe loquitur. Porro dum S. Caesarea Majestas mentem suam
 ram clarè & solenniter manifestat, non opus est adducere, quae Sacri Canones aliàs circa Prin-
 cipum petitiones pro erigendis Episcopatibus, & tamen adhibendam causae cognitionem dispo-
 nunt. Satis quippe Sacra Caesarea Majestatis Oraculo suo comprobavit querelas nostras, & non
 dubitamus, eandem impolterum Majestatis Suae futuram mentem & vocem, quae quondam
 Imperator Justiniani fuit, dicentis: *Nos ratores sumus & vindices vetustatis, non deevit Ecclesiastica
 vindicta, vel Nostra in eos, qui aut ambitiosa superbia, aut subreptiis postulationibus antiquitatem
 temerè docebuntur, quoniam ad divinitatis tendit injuriam, qui SS. Patrum Constituta violare non
 meruit; neque spes nostra vana, sed Imperii Legibus, meritis quae Moguntinis nixa.*

§. 190. Certè dum in unica tantum litigiosa causa fides rationibus allegatis à Metropolitanis
 Moguntini jurisdictione eximere se vellent Herbipolis circa Annum 1698, & S. Sedem immedi-
 atum Judicem expetere, audiri debuit & exaudita fuit, obtentà causae victorià Metro-
 polis Moguntina per decretum

S. CONGREG. CONCIL. 20. Novembr. 1698. in una Herbip. apud ANTONELL de Jure Cler. fol. 21.
 vid. URSAYA, Tom. III. Discept. p. 1. Discept. 9.

§. 191. Nunc verò, dum in perpetuum juri Metropolitanico eximenda erat ditio tota, non
 videbatur salutaris Metropolitanus; timebatur, ne S. Sedi verus rerum status exponeretur,
 eo quo debuisset tempore; timebatur, ne S. Caesarea Majestas re integrà id ipsum, quod caus-
 sà nunc vulneratà declararet, ne, sicut olim omnes S. R. I. Principes Electores in similibus cas-
 us, sic etiam in hac, debito tempore conquererentur, & Episcoporum ac Abbatum desideris resis-
 terent, ne maturis scandala Protestantium, ne mala ac detrimenta Religionis Catholicae praeg-
 sagirentur, ex his novitatibus infausulo partu propullulantia.

§. 192. Profectò dum circa Saeculi elapsi initium, prout memoratum fuit superiùs,
 (§. 170.) erigenda esset in praedictum Eminentissimi Archi-Episcopi Treverensis in Lo-
 tharingia alia Sedes Episcopalis Nanceji, literis 9. Maji 1627. Urbano VIII. scriptis,
 ab omnibus Electoribus Ecclesiasticis Germaniae id ipsum ostensum est S. Sedi, quod
 modo eidem ab iisdem representatur; tunc Eminentissimorum Electorum verba erant:
 » *Quorum (praedecessorum) laudatissimis exemplis atque vestigiis nisi Sanctitas Vestra, hoc*
 » *exu. ceratissimo praesertim tempore, fortiter insisteret, hoc insalubili sequela futurum prospicimus, ut an-*
 » *tiquis Archi-Episcopatum nostrorum jurebus praedictum fiat, vicinarum Diocesium & Regnorum*
 » *discordiae insituae, populi Christiani, quod Haeretici, quod Catholici, scandala innumera, privilegiorum*
 » *& Electorum Ecclesiasticorum perniciet ac ruina, rei Christianae in Provinciis Germaniae totiusque*
 » *Imperii perturbatio deploranda, multaque alia incommoda gravissima & maxima consequantur.*“ Haec
 omnia tunc temporis erant verissima, sunt & hodieum; illo tempore nihil innovatum, exau-
 ditae sunt ab Urbano VIII. horum Principum Electorum preces; ac licet S. Congregatio faveret
 erectioni Episcopatus Nancejani, Urbanus VIII. tamen, Pontifex dignissimus, nequitum votum
 Congregationis probavit, nec partus novus Episcopatus Nancejani unquam lucem vidit.

§. 193. Quodsi reapse Fuldenis populus & Clerus (quod tamen falsissimum est) nulli Me-
 tropolitano subiectus, nec in illo cum Metropoli Moguntina nexu fuisset, quodsi etiam de hoc
 evidenter constitisset, nihilominus tamen, si causae cognitio fuisset adhibita, S. Sedi ea fuissent
 proposita, quibus auditis, profectò erectionis & exemptionis Fuldenis desiderio tam subito
 neutiquam detulisset. Ea semper fuit S. Sedis providentia circa regiones ultramontranas ab Ur-
 be longissimè distantes, ut nunquam ferè ad eximendos Episcopos ab immediata suorum Me-
 tropolitanorum subiectione processerit, ex urgentissima illa ratione, quod attentà magnà distan-
 tià S. Sedes non possit exemptis talibus Episcopatibus congruo tempore vel debità & necessarià
 correctione providere, ac excessus in talibus hinc vicino superiore Fuldecibus emendare, hanc
 ob causam in Germania tantum duo existunt Episcopi exempti. Cui porro nunc bono è sinu
 Moguntinae Metropoli eriperetur Fulda? in quo salva semper subsistit. Dicitum jam fuit, nec
 Fuldenes unquam distiterunt, pluries vix non actum fuisse de Fuldeni Abbatia, ni Mogun-
 tini Metropolitanis tulissent opem. An ergo Ecclesiae bono non conducit, Metropolitanano relin-
 quere, quod per tot Saeculorum lapsus & temporum injurias feliciter servavit? Quam pii etiam
 praeterea obrudi velint, indignum est, Fuldensem ditionem vix 60. Parochiis constantem, juxta
 computum ipsius SCHANNATI, eximi velle à jurisdictione Metropolitanis, cum amplissimi
 Germaniae & potentissimi ac antiquissimi Episcopatus Metropolitanos suos Moguntinum &
 alios reverentur, & Herbipolis ipsa Suffraganea Moguntinae sit & maneat. Agnovit ipsemet
 Sapientissimus S. P. BENEDICTUS XIV.

Constit. XXXII. Tom. II. Bullarii.

incommoda innumera, quae ex ejusmodi exemptionibus, & ex eo potissimum pro-
 germinare solent, quod intra variarum Diocesium fines, & in ipsis veluti earum visce-
 ribus, aliqui inferiores Praelati, gaudentes qualitate Nullius & Territorii separati, in Ecclesias &
 loca atque personas tam Ecclesiasticas quam Laicas activam obtinent jurisdictionem, ac non semel co-
 gitavit, etiam cum consilio Curiae Romanae Praelatorum, hujusmodi peculiaves jurisdictiones, pro-
 tervum atque locorum conditionibus & opportunitatibus, aut imminutas ad aliam formam, & ad con-
 guen-

gruentes terminos redigere, aut omnino extinctas atque sublatas Episcoporum localium ordinariae potestati & auctoritati adungere & incorporare. Quā proin ratione mens tanti Pontificis esse potuit, talem Ecclesiam à Metropoli de plano dismembrare? Sed hic ipsa de re non agimus: nec excitamus antiquissimos Ecclesiae Canones, ac primi quidem Generalis Concilii Niceni, ejusque Canonem VI. celeberrimum in haec verba: „Antiqui mores obtineant . . . : illud autem omnino manifestum est, quod, si quis praeter Sententiam Metropolitanam factus sit Episcopus, hunc magna Synodus statuit non oportere esse Episcopum;“ sed tantum conquerimur, de plano Fuldenibus Exemptionem asseri, & nequidem audiri velle Metropolitanum Moguntinum.

§. 194. Profectò ejus semper dignitatis habita fuit Sedes Metropolitana Moguntina, ut in negotiis eandem concernentibus praevius literis salutarata fuerit. Haec Sedes cum Ecclesia Christiana in Germania nata, plurimorum Episcoporum & Martyrum sanguine rigata, jam Moguntia, cum adhuc Fulda eremus esset, ab Abbacia Fuldeni, quam fundaverat, nunc demum debitam matri obedientiam denegari patiatur, ut ne velloqui ausit? Moguntia, quae gloriosum titulum *S. R. Ecclesiae specialis verae filiae*, non ex mera gratia, nec emendicato falsis narratis motu proprio acquisivit, sed ab ortu suo, & specialiter ab ortu Imperii Occidentalis promeruit; & verustissimo aeri suae Metropolitananae Basilicae incisum gerit; Moguntia, quae difficillimis temporibus Schismatum Apostolicae Sedi tam fideliter adhæsit, ac praesertim recenti Concilii Basileensis tempore, tam fidelem operam Sanctae Sedi etiam cum suo dispendio navavit; Moguntia, quae à nati Lutheri tempore pro servanda fide Catholica in Imperii Comitibus, in Pacificationum congressibus, in Electorum Principumque conventibus, in Imperatoris ac Principum aulis, immensis sumptibus & laboribus, nihil non pro fide Catholica egit, quae circa negotia, dominium etiam temporale S. Sedis in Italia concernentia, suo modulo eidem S. Sedi optulari non desit: Haec, inquam, Moguntia modo nec digna habeatur, ut, dum de juribus suis intervertendis agitur, vel interrogetur etiam; sed & contrario praeter amissos vi majore bellicae Saeculo elapso duos Episcopos Suffraganeos, Verdensem scilicet & Halberstadensem, nunc ulterius se inscia ac inaudita per sub- & obreptitiam gratiam ditionem Fuldensem, suae Diocesis à tribus terrae ventis conterminam, à se fundatam videat, & obmutescat tamen!

§. 195. Non obmutescit, nec filere potuit, ne amplius contra Moguntiam ex silentio argumenta deducantur. Hic Orbi Catholico, cui per sua narrata larvam obtrudere volunt Adversarii, veram rerum faciem monstrat, interim verò iustissimae causae suae confidens sperat, fore, ut nemo nisi malus improbet necessariam defensionem, & contrario cum notoria sit juris Metropolitanici Moguntini in Fuldensem Clerum & populum possessio, & ab Abbatibus Fuldenibus desuper iterata confessio, (§. 38. seq.) quilibet aequus rerum arbiter judicabit: Moguntinam possessionem non deiciendam, sed in ea manutendam, & cum non minus pateant inconvenientiae & laesiones ex Pallii Herbipolensis concessione promanantes, (100. seq.) ac incongruum planè videatur, illud tali occasione ad majus praesudicium Metropolitanæ concedi, (§. 138. seq.) hinc etiam hæc in re nihil prorsus innovandum esse. Verbo: statuendum id ipsum, quod his super rebus edixit JUSTINIANUS Imperator, licet aliis novitatum amans:

in Novella XXXII. Cap. 2. §. 1.

Quae verò ad Sacerdotia spectant, ea, ut diximus, volumus in pristina manere forma, negotio ipso neque circa jus Metropolitanicum, neque circa ordinationes vel mutationes, vel novationem suscipiente, sed prius ordinatis, nunc quoque ex nostra ordinatione auctoritatem obtinentibus & prioribus, item Metropolitanis in suo permanentibus Ordine, ut, quantum ad ipsa,

NIHIL PENITUS INNOVETUR.



A D J U N C T A
EX ARCHIVIO ELECTORALI MOGUNTINO
DOCUMENTA.

N. I.

COPIA Libelli supplicis Herbipolensis, ad Commissarios Metropolitanos Moguntinos, & designatos Visitatores Provinciae, pro cognoscenda Causa jurisdictionis in Tractu Fuldenſi, de An. 1662.

Reverendissimi, Amplissimi Domini Archi-Episcopi Moguntini Commissarii, respectivè Suffraganeæ, nec non Sigillifer ejusdem Archidieceſis, Consiliiarii Ecclesiastici &c.

EX parte Reverendissimi Vicarii Generalis Herbipolensis totiusque Consilii Ecclesiastici, Dominationibus Vestris exponitur, quomodo immemorabili tempore *jura Ordinariatus, in certâ parte Principatus Fuldenſis*, fuerint conservata, licet per Abbates & Principes Fuldenſes variis modis illicitis impedita, unde & multæ conferentiæ amicabiles sint habitæ, licet infructuose; quia verò magno præjudicio Religionis Catholice & Ordinariatus Herbipolensis res ea fuit dilata, nec videatur spes superesse amicabilis transactionis, hinc Dominationibus Vestris supplicatur, ut prædictum Vicarium Generalem & Consilium Ecclesiasticum in sua possessione manteneant, dictoque Abbati & Principi Fuldenſi, & quibusvis impediensibus districtè imbeant, ne quovis pre-textu Ordinariatus Herbipolensis præjudicium creent, aut in exercitio ejusdem Ordinariatus turbent, salvo &c.

(L. S.) JOANNES MELCHIOR,

Ep. Domitop. Suffrag. Herbip.

II.

COPIA Mandati Archi-Episcopalis Moguntini, Commissariis & Visitatoribus Tractibus Fuldenſis intus nominatis à Metropolitanò dati, d. d. 14. Martii 1662.

JOANNES PHILIPPUS DEI Gratia, S. Sedis Moguntinæ Archi-Episcopus &c.

REverendo & Honorabili Nobis in Christo sincerè dilectis, devotis & fidelibus, Domino Petro, Episcopo Myſiensi, Nostro in Pontificalibus Vicario Dieceſis Nostræ Moguntinæ, & Adolpho Godefrido Volufio, Ss. Theologiæ Doctore, Nostro in Spiritualibus Consiliario & Sigillifero, Salutem in Domino sempiternam. Quemadmodum in regimine Nostro Archi-Episcopali nihil hucusque habuimus antiquius, quàm ut non modò intra Dieceſis, sed etiam totius Nostræ Provinciæ Moguntinæ terminos, Ecclesiarum pax & concordia conservaretur, & lites, quantum fieri posset, imminerentur; ita omni studio adlaboravimus, ut hinc inde exorte controversiæ amicabili compositione terminarentur. *Eadem planè mens Nobis fuit, quando ex parte Herbipolensis Dieceſis Nobis tanquam Metropolitanò iteratis vicibus querelæ fuere insinuate*, qualiter Dominus Abbas Fuldenſis jus illius Episcopale in certis sui Principatus finibus sibi vindicare intendat, & quòd, non obstante aliquoties oblata pacificâ transactione, harum aliquam hætenus admittere recusaverit; quæ Nos commoverunt, ut vos, de quorum prudentia & dexteritate plurimum in Domino confidimus, ad prædictum Dominum Abbatem, tanquam Mediatores, vice & autoritate Nostrâ Archi-Episcopali Moguntinâ amandandos duxerimus, ut Suam Dilectionem imprimis certiore reddatis, non esse illatenus Nostræ mentis, juribus Exemptionis, ac aliis privilegiis Ecclesiasticis vel temporalibus, quibus Principale Monasterium Fuldenſe, aut alia ejusdem districtus loca gaudere dignoscitur, vel in minimo aliquid detrudere, sed hoc tantum præſenti Nostrâ Legatione tentare, ut rationes & modi pacificandi antèſartum Monasterium cum Ecclesia Herbipolensi sincerè & solidè à vobis proponantur, & omni meliori modo suavioribus mediis in antecessum promoveantur; in casu verò denegatæ ex parte sæpe dicti Domini Abbatis transactionis pacificæ, Eidem ex parte Nostrâ in *qualitate Archi-Episcopali Moguntini denunciandi Visitacionem Archi-Episcopalem*, eamque, quoad fieri poterit, actualiter & indilate exercendi, nec non acceptandi querelam ex parte Ordinariatus Herbipolensis, citandi Dominum Abbatem Fuldenſem, & quosvis interesse habentes, procedendi etiam in forma juris

ordinaria, vel extraordinaria, usque ad finem causæ, eamque pro conclusa acceptandi, & finaliter per sententiam autoritate Nostrâ Archi-Episcopali terminandi, in hoc iussibus Nostris satisfacturi. &c.

JOANNES PHILIPPUS, A. E. M. &c.

III.

COPIA Concordiæ inter Eminentissimum Principem Joannem Philippum, Archi-Episcopum Moguntinum, uti & Episcopum Herbipolensem, nec non Reverendissimum D. Joachimum, Abbatem Fuldensis, in die 23. Martii 1662.

NOS DEI gratia Joannes Philippus, Sanctæ Sedis Moguntinæ Archi-Episcopus, Sacri Romani Imperii per Germaniam Archi-Cancellarius & Princeps Elector, quæ Episcopus Herbipolensis, & Franciæ Orientalis Dux &c. Et Nos Joachimus, Abbas Fuldenfis, Sacri Romani Imperii Princeps, Romanorum Imperatricis Archi-Cancellarius, per Germaniam & Galliam Primas &c. Notum facimus & pro Nobis, Nostris Ecclesiis Herbipolensibus, & Fuldenfis, eorumque successores, tenore præsentium, omnibus palam declaramus: Postquam inde à pluribus annis inter Honorabiles Prædecessores Nostrorum, Nos, & Nostras Ecclesias multifariæ differentiæ & contentiones, & in specie quidem circa præsentiam à Nobis Episcopo Herbipolensi in diversâ loca & parochias dictæ Fuldenfis Ecclesiæ superioritatem Ecclesiasticam & jurisdictionem Episcopalem, exortæ sunt, ex quo schismata, & inordinationes, in rebus tam Ecclesiasticis quam Sæcularibus, in notabile utriusque Ecclesiæ & boni publici præjudicium non vanè augurari potuimus, quod tandem Nos Episcopus Herbipolensis, & Nos Abbas Fuldenfis, suavis & fidei interpositione Eminentissimi Principis & Domini, Domini Joannis Philippi, S. Sedis Moguntinæ Archi-Episcopi, S. Romani Imperii per Germaniam Archi-Cancellarii & Electoris, Episcopi Herbipolensis, & Franciæ Orientalis Ducis, quæ Archi-Episcopi & Electoris Moguntini, Nostris imprimis dilecti & summè venerandi Domini & Amici, ex affectione & propensionem vicinitatis, præviâ per Nostrorum ad id demandatos utraque ex parte Consiliarios, & respectivè Legatos, deliberatione, præmissis autem cum scientia & consensu Reverendorum Nostrorum Episcopi Herbipolensis dilectorum devotorum Præpositi, Decani & Capituli Nostræ Ecclesiæ Cathedralis Herbipolensis: uti etiam Reverendorum, Nobilium Nostrorum Abbas Fuldenfis dilectorum devotorum Decani & Capituli Ecclesiæ Fuldenfis, in incrementum & conservationem bonæ vicinitatis & mutux consensionis, nec non tempora periculosa rerumque circumstantias accuratius perpendentes, perfectaque summâ exinde necessitate arctiori inter Nos unionis & in Nostrâ, præsertim Abbatis Fuldenfis, Ecclesiæ bonum tendentis concordie, litem omnem charitatis studio, tenore præsentium, invicem composuerimus, prout etiam eo, quo sequitur, modo componimus.

Primo quidem, cum ratione Episcopalis & Ecclesiasticæ jurisdictionis (quam Nobis Episcopo Herbipolensi, & venerabilibus Nostris prædecessoribus, in diversâ Fuldenfis Sive Dilectionis Ecclesiæ loca, Cænobia & parochias competere hæcenus præteridimus) differentia nonnullæ oborte essent, dum Sua Dilectio Fuldenfis supra dictam jurisdictionem Episcopalem à tempore immemoriali exercitam, & ad se traductam fuisse constantissimè tueri voluit; ita convenit inter Nos & promissimus Nos Episcopus Herbipolensis, quatenus apud Dilectionem Suam Fuldensem, ejusque successores & Ecclesiam, jurisdictionem Ecclesiasticam in spiritualibus hucusque præsentiam nullatenus posthac urgere velimus, sed eandem pro nunc & perpetuis temporibus integraliter relinquimus liberè & benevolè penes Dilectionem Suam, ejusdem Successores & Ecclesiam Fuldensem, ut Ecclesia Fuldenfis sit maneatque *eatenus* nullius Diocesis, habeatque ejusdem Antistes in Clerum & populum jurisdictionem ordinariam privativè, qualis Prælati Episcopo inferioribus, & defecto Reverendissimo Fuldenfi, sive de jure, sive ex consuetudine competit, hæneque jurisdictionem exerceat, ut hæcenus exercita est, tam in civilibus & matrimonialibus laicorum, quam in beneficialibus & criminalibus Clericorum, (quos constitvere & destituere, sicut & Clerum in omnibus tam curatis quam non curatis beneficiis instituire & destituere, visitare, Synodum congregare, & alia omnia facere, quæ ab hac jurisdictione quasi Episcopali dependent, ipsis semper integrum sit) sine ullo appellandi jure ad Nos Episcopum Herbipolensem, salvo tamen jure Metropolitanano, & remedio appellationis ad Metropolitanum, juxta ordinem ab Ecclesia Catholica, cunctisque diocesis hujus provincie Moguntinæ laudabiliter receptum, & in viridi observantia constitutum, salvâ item libertate pro iis, quæ sunt Ordinis, quæque ex defectu gradus Reverendissimo Fuldenfi competere nequeunt, non tantum Regulares, sed & Clericos seculares, sui Principatus mittendi sive ad Metropolitanam, sive ad Nos Episcopum Herbipolensem, pro Ordinibus sacris suscipiendis, salvâ item libertate quemcumque accerferendi Catholicum Anrititem pro Sacramento Confirmationis, consecrandis Ecclesiis, Altaribus &c. idque Nostrâ, Nostrorum successorum & diocesis interpellatione, contradictione & impedimento, quomodolibet nuncupentur, penitus remotis. Nos tamen Abbas & Princeps Fuldenfis in virtute præsentium per expressum palam declaramus, quatenus jurisdictioni quasi Episcopali ab Archi-Episcopo & Electore Moguntino, uti etiam ab Episcopo Herbipolensi Nobis relicta non diutius, quam dum Ecclesia & Principatus Noster Fuldenfis juxta fundationem sub Catholicorum manibus perfliterit, vigera & in suo robore permanere debeat. Ubi verò per vim majorum

jorem, vel aliam quamcunque viam, (quod, uti speramus, avertet DEi clementia) in alienas, sive Catholicorum sive Aatholicorum manus devenerit, volumus & constituimus, ut prædicto casu hæc transactio neque *Archi-Episcopo Moguntino, neque* Episcopo Herbipolensi cedat in præjudicium, nec illi hæc teneantur, sed Jus suum Episcopale plenarie tunc manutenendi & liberè exercendi potestatem habeant; quemadmodum etiam Nos Joannes Philippus, quæ Archi-Episcopus Moguntinus, & Nos Joannes Philippus, quæ Episcopus Herbipolensis, hoc insperato casu Nobis jura Nostra & potestatem per expressum reservamus, & hanc cessionem solum eò usque exclusivè ratam habemus; & declaramus.

Secundo. E contrario, quia præsentis Concordiæ finis unicus est & intentio, ut *Nostrâ utriusque Archi-Episcopi Electoris Moguntini & Episcopi Herbipolensis* amicâ & vicinali cooperatione & assistentiâ, Nostra Abbatis Fuldenfis Ecclesia eò meliùs adversùs hostiles & violentas machinationes defendatur & protegatur; hinc Nostrî, Abbatis Fuldenfis, Successores pro tempore existentes tenore præsentium obligentur, ut, quamprimum aliquis à Nobili Capitulo in locum Abbatis Principis susceptus fuerit, id ipsum semper *Nobis Elefiori Moguntino*, ut Mediatori, & *absque eo provincia Moguntina Metropolitanâ*, tum etiam Nobis Episcopo Herbipolensi per litteras notificare, atque insuper confirmationem remissi juris quasi Episcopalis, & actuale (si necessitas exigat) mantentionem ab eisdem petere teneatur.

Tertiò. Quo factò etiam *Nos Archi-Episcopus, Princeps Elector Moguntinus, & Nos Episcopus Herbipolensis* pro Nobis, Successoribus & Diocæsis Nostris tenore præsentium constituimus & pellicemur, quatenus vigore hujus Concordiæ Nos ad ita petitam à Sua Dilectione Fuldenfi confirmationem jurisdictionis quasi Episcopalis eidem concessæ, absque ullis quidem impensis vel Taxæ ejusdem pensionis impertiendam, nec non ad præstandam re ipsâ mantentionem casu eveniente pariter obtriati & obligati esse debeamus & velimus.

Quartò. Ut autem in petitione respectivè confirmationis, & responforia declaratione, omnibus scrupulis & controversiis occurratur, conventum est inter Nos omnes, quatenus illæ sequentis tenoris esse, & constanter manere debeant, & quidem ex parte Nostrâ Abbatis Fuldenfis *ad utranque Suam Dilectionem, Moguntinam & Herbipolensem*, (mutatis mutandis) ut sequitur:

Præviâ paratâ officiorum Nostrorum oblatione &c. Dilectionem Vestram pro veteri propensæ vicinîtatis confidentia celare non debemus: quatenus Nos post decessum Nostrî N.N. Venerabilis Anrecessoris p. m. concordibus suffragiis & electione Nobilis Nostrî Capituli hujatis in Abbatem & Principem Fuldensem non ita pridem, & quidem die N. electi fuerimus, simisque defacto in tranquilla Nostræ Abbatie & Principatus Fuldenfis possessione constituti. Cùm itaque atreati recolamus, quali Concordiâ Venerabilis Nostræ Prædecessor, Abbas N. Anno N. cum Vestræ Dilectionis Prædecessore, utpote Mediatore, uti etiam cum Sua Dilectione Herbipolensi celebratâ, eatenus se obligaverit, ut quivis Princeps & Abbas Fuldenfis mox ab electione confirmationem jurisdictionis Ecclesiasticæ eâ in Concordiâ Nostræ Ecclesiæ relicta, uti etiam mantentionem, ubi necessitas flagitaverit, per litteras petat, & vicissim Vestra Dilectio Nobis similiter ad eam per responforias sine reculatione impertiendam, securitatèque respectivè præstandam obstricta esse debeat & velit. Eapropter à Dilectione Vestra Nos officiosè flagitamus, ut ad has suprà memoratæ Concordiæ consonas petitorias animus suum pariter eatenus declarare dignetur, quatenus in prædicta Concordia continetur, & Pacificionem intentioni congruit. Et permanemus ad officia Dilectionis Vestræ Nos & ad servitia proprii & paratissimi. Datum &c.

Responforiæ autem tum à Nobis Archi-Episcopo & Electore Moguntino, tum etiam à Nobis Episcopo Herbipolensi & Francia Orientalis Duce, ad Suam Dilectionem Fuldæ, erunt (mutatis mutandis) vicissim tenoris sequentis:

Præviâ &c. Traditæ sunt Nobis litteræ perhumanæ Dilectionis Vestræ, ex quibus perlegimus, quatenus Dilectio Sua unanimi consensu Nobilis Capituli in Abbate & Principem Fuldensem electa fuerit, sitque in actuali & pacifica possessione constituta, quidque vigore Concordiæ Anno N. in ita Nobis Sua Dilectio in animum revocare voluit. Uti ergo Nos Dilectioni Vestræ de obtenta hæc principali dignitate, & administratione Ecclesiæ Fuldenfis, omnem à DEO benedictionem & gratias & auxilia apprecamur; ita pariter ex præscripto præmemorata Concordiæ non solum cessam tum temporis Dilectionis Vestræ Prædecessori, Successoribus & Ecclesiæ jurisdictionem Ecclesiasticam in præsens plenariè denuo confirmamus & ratificamus, sed etiam promptos & paratos Nos declaramus, ubi Dilectionem Vestram, ejusdem Successores & Ecclesiam præter spem & opinionem à quocunque demum, & speciatim à Catholico vel Aatholico vicino aut extero, circa supràdictum jus Ecclesiasticum aut alia sua jura & jurisdictiones infestari aut turbari contingeret, Nos eidem omnem propinquam assistentiam, operam & mantentionem (prout eo casu à Dilectione Vestra requisiti fuerimus, & reliquæ circumstantiæ tulerint) nunquam negaturos. Quandoquidem Nos Dilectioni Vestræ &c.

Secundum hæc omnia asserendo promittimus, atque etiam attestamus, Nos Joannes Philippus, quæ *Archi-Episcopus Moguntinus* & Mediator, tum etiam *Nos Joannes Philippus, quæ Episcopus Herbipolensis & Francia Orientalis Dux &c.* & Nos Joachimus, Abbas Fuldenfis &c. respectivè Elector & Principes, pro Nobis, *Nostris in Archi- & Diocæsis* & Ecclesiis, Moguntina, Herbipolensis & Fuldenfis, Successoribus, interpositis Nostris Electorali & Principali Dignitatibus, fide & fidelitate, quod contenta in hac Concordia puncta omnia & singula firmiter inviolata servare, neque unquam iis contraire, vel contrari permittere velimus, vel per Nos, vel per Nostros, quacunque viâ excogitabili, quocunque demum nomine compellenda veniat, sicut etiam præter nunc adducta hujus transactionis puncta, omnes & singuli olim sortalis habiti

Tractatus & Conventiones, tenore præsentium, penitus abolentur, iisque per expressum perpetuò renuntiat, ac omnes annullantur.

In cujus rei fidem, constantem & firmam observantiam, Nos sæpius memoratus *Joannes Philippus, quæ Avebi-Episcopus & Mediator* &c. tum etiam Nos *Joannes Philippus, quæ Episcopus Herbipolensis & Franciæ Orientalis Dux* &c. & Nos *Joachimus, Abbas Fuldenfis* &c. hanc Concordiam manu propria subscripsimus. Et Nos *Joannes ab Heppenheim, conductus de Saal, Decanus, & univèrsùm Capitulum Ecclesiæ Metropolitanæ Moguntinæ*, uti etiam Nos *Joannes Hartmannus de Rosenbach, Decanus, & Capitulum univèrsùm Ecclesiæ Cathedralis Herbipolensis*, & Nos *Matthias Benedictus de Rindorf, Decanus, & Capitulum univèrsùm Ecclesiæ Fuldenfis*, profiteremur & notum facimus per præsentès literas pro Nobis & Successoribus Nostri, quatenus hæc Concordia Nobis scientibus & consentientibus facta fuerit, uti etiam in eam tenore præsentium consentimus fideliter, fraude & omni dolo remotis.

In cujus rei veram notitiam, ad Eminentissimi & Reverendissimorum Dominorum Nostrorum Electoris & Principum sigilla, etiam consueta Capitulorum Nostrorum sigilla his literis apposuimus. Actum, die vigesimâ tertiâ Martii, Anno 1662.

J. PHILIPPUS, A.M.E.H.

JOACHIMUS, Abbas.

mpp.

mpp.

(L. S.)

(L. S.)

(L. S.)

(L. S.)

(L. S.)

Arch. Ep. Mog.
& Ep. Herb.

Abbatis
Fuldenf.

Cap. Metrop.
Mog.

Cap. Cath.
Herbip.

Cap. Abbat.
Fuld.

IV.

Extractus Instructionis vel Mandati Ferdinandi II. Imperatoris, pro Legato Casareo ad Capitulum Fuldense, Sede vacante, de dato Ratisbonæ, 26. Decembris 1622.

FERDINANDUS &c.

Instructio & Mandatum pro Nostro & Imperii Dilecto fideli, Joanni Jacobo Kurtzen de Senfftenau, Nostro Consiliario Imperiali Aulico & Camerario, quid vice Nostra apud Nostros honorabiles Dilectos devotos Decanum & Capitulum Ecclesiæ Fuldenfis proponere, agere & exequi debeat &c. &c.

In fine. Et postquam Reverendus Joannes Schweickardus, Archi-Episcopus Moguntinus, Sacri Romani Imperii per Germaniam Archi-Cancellarius, dilectus Nepos Noster & Elector, utpote prædictæ Ecclesiæ Fuldenfis Metropolitanus, Dilectionis Suae Legatum Fuldam pariter ablegavit; hinc Legatus Noster in omnibus amicè cum eo communicabit, & iis, ut præferunt, ad finem deductis, ad aulam Nostram Casaream se denuo recipiet, humillimam de super relationem facturum. In quo clementissimam Nostram exequetur voluntatem. Datum in Nostri & Sacri Imperii civitate Ratisbonæ, die 26. Decembris, Anno 1622.

V.

Extractus Instrumenti Notarialis appellationis Fuldenfis ad Curiam Metropolitanam Moguntinam, in causa matrimoniali & destorationis Margarethæ Stendorff de Steinau acricis, contra Jacobum Krafft ibidem, de Anno 1613, die 22. Januarii.

Notum sit omnibus atque perspectum Et cum in Consistorio Ecclesiastico Fuldae à DD. Vicario & Assessoribus die 16. Januarii currentis Anni 1613. sententia definitiva pronuntiata sit sequentis tenoris: In causa matrimoniali, destorationis & adscriptionis prolis, Margarethæ Stendorff, de Steinau, Acricis ex una, contra Jacobum Krafft, de eodem loco, Reum ex altera partibus, Judex & Assessores Ecclesiasticæ Curia Fuldenfis Christi nomine invocato pronunciant, decernunt ac declarant, Reum Acrici in matrimonium adjudicandum esse, prout Acrici adjudicant, mandantes præterea ipsis partibus, ut hujusmodi matrimonium in facie Ecclesiæ solemnizent, ac muruo cohabitent, seque conjugalibus affectionibus muruo pertraherent, in nomine Patris & Filii & Spiritus Sancti, Amen. In fidem hæc Archi-Diaconatus Sigillo roboravit, lecta & publicata 16. Januarii 1613. Cum verò ego Jacobus Krafft per hanc sententiam definitivam latinè conceptam & pronunciatam mihi explicatam me valde læsum & gravatum invenerim, & si causam non urgerem ulterius, major mihi læsio & præjudicium timenda forent; eapropter hæc in optimâ ac meliori juris forma in causa hæc matrimoniali controversâ cum omnibus & singulis annexis punctis & articulis ad Ecclesiasticam Curiam Sedis Moguntinæ appello & provoco, & causam hanc laudabilissimi Eminentissimi Electoris Consistorii Ecclesiastici protectioni & cognitioni subijcio, Judicium tamen à quibus honore in omnibus salvo

Et quia Ego Severinus de Fossa, dictus Wechter, Imperiali autoritate Notarius, & Judicii Aulici Fuldenfis Procurator, porrectæ & lectæ supra insertæ schedulæ appellationis, factæ requisitioni, orali propositioni & interpolatæ appellationi personaliter præfens, & una cum rogatis testibus interfui, hæc, quæ acta sunt, quam primum notavi, fideliter protocollo inferui, & in publicam instrumenti formam redegei, & per alium, quia negotiis aliis eram occupatus, ex proprio protocollo describi curavi, cum Originali collationavi, & de verbo ad verbum consonantia inveni. In quorum testimonium propria manu meâ, pronomine & cognomine subscripsi.

scripti, & consueto Notariatus sigillo muniti, in fidem omnium & singulorum præmissorum ex officio fideliter requisitus & rogatus

(L. S.) SEVERINUS DE FOSSA, dictus WECHTER,

Not. publ. in fidem mppr. subscrip.

VI.

Extractus Protocolli Consistorii Fuldensis, in quo desertur appellationi prædictæ ad iudicium Metropolitanum Moguntinum.

Actum Jovis 7. Martii, Anno 1613.

Martinus Krafft, Pater Jacobi Krafft, exhibuit Reverendo Domino Vicario in præsentia Notarii Instrumetum appellationis; quod, cum Reverendis Dominis Iudicibus Sanctæ Sedis Moguntinæ pro extractione processuum appellationis dubio procul sit exhibitum, supervacaneum existimavi, ad longam describere.

Actum 17. Martii, Anno 1613.

Dominus Wicelius, Notarius publicus, in præsentia duorum testium, exhibuit Reverendo D. Vicario, Joanni Ernesto, inhibitiones cum compulsozialibus & citatione admodum Reverendorum Clarissimorumque Virorum Dominorum Sanctæ Moguntinæ Sedis Iudicum.

Admodum Reverendus D. Vicarius antè dictus mihi infra scripro Notario gratisè mandavit, ut acta & actitata in causâ præsentî describerem, ipsisque partibus, (salvo tamen competenti meo salario) vigore prædictarum literarum, traderem. Quod feci, ipsique Domino meo gratioso postmodum hæc acta, in veritatis testimonium Archidiaconatus sigillo corroboranda, humiliter tradidi. Actum & datum Fuldæ, Veneris, decimâ nonâ Aprilis, Anno 1613.

Ad Mandatum & iussum Rev. Domini Vicarii, Iudicis & Commissarii,

HENRICUS HITZINGK,

*præsentis causæ & causarum Ecclesiasticæ Curie Fuldensis
Scriba Juratus & Notarius.*

VII.

Processus Appellationum & citatio iudicii Metropolitanici, in causa præcedente.

Judices Sanctæ Moguntinæ Sedis Universis & singulis Ecclesiarum Rectoribus, Plebanis, Vice-Plebanis, Cappellanis, Altaristis ac Notariis publicis quibuscunque per civitatem ac Diocesim Fuldensem, ac aliâs Provinciam Moguntinam ubilibet constitutis, & vigore præsentium requisitis, Salutem in Domino, & nostris ejusmodi Metropolitanici firmiter obedire mandatis. Vobis mandamus, quatenus Margaretham Stendorff, de Steinaw, appellatam & principalem, citetis peremptoriè, quam nos etiam præsentium tenore sic citamus, ut vigesimâ quartâ die præsentium executionem ei factam immediatè sequente, (quorum illi octo pro primo, octo pro secundo, & reliquos octo pro tertio ac peremptorio termino, canonicâ monitione præmissâ, præfigimus ac assignamus) juridica si fuerit, alioquin primâ die juridicâ ex tunc proximè futurâ compareat coram nobis Moguntinæ in Iudicio, manè horâ & loco consueto, ad dicendum & excipiendum, quidquid Verbo vel in scriptis contra jura pro devolutione causæ facientia, ac coram nobis repetita, nec non procedendum & procedi videndum & audiendum in causâ appellationis, quam honestus Jacobus Krafft, de eodem Steinaw, ut appellans ex una, contra & adversus dictam Margaretham Stendorff, de & super agnitione prolis & matrimonio, aliisque rebus in actis latius designatis, & illarum occasione appellatam ex altera partibus, coram nobis prosecquitur nostro in Iudicio; alioquin nos contra ipsam, prout de jure, procedemus, ipsius absentia five contumacia non obstantibus, ipsâ etiam de cætero duntaxat in tabula majoris Ecclesiæ Moguntinæ, prout moris est, citatâ sive vocatâ; de quo certificetur, prout eandem certificamus & citamus per præsentem. Datum Moguntinæ, sub Sigilli nostri appensione, Anno Domini Millelesimo sexcentesimo decimo tertio, die Mensis Novembris decimâ tertîâ.

ANTONIUS LABECHER,

Notarius.

VIII.

Littere reverentiales vel Apostoli Iudicium Fuldensium ad Iudices Metropolitanicos Moguntinæ cum intercessionalibus pro appellata paupere, ut in forma pauperum processus instruat.

Præviâ nostrâ officiorum oblatione: Admodum Reverendi, Magnifici, Clarissimi, inprimis Venerandi Domini & boni Amici.

Decimâ septimâ Mensis Martii nuper elapsi per Joannem Wicelium, Notarium publicum, Processus appellationum à vobis emanati, in causâ Jacobi Krafft contra Margaretham Stendorff,

K 2

ex

ex Steinaw ad Hunam, nobis insinuati sunt, quos etiam cum speciali Veneratione accepimus, & in demississimum Suae Eminentiæ Electoratis honorem Notario Nostro petitorum Actorum expeditionem quamprimùm mandavimus. Quia verò Actrix Margaretha in iis est constituta circumstantiis, ut propter notoriam pauperatam Moguntiae comparere ipsi impossibile sit, nos etiam, ut ex Actis appareat, eâ de causa de plano processimus, eò quòd casus ipse sit clarissimus; Eapropter amicè rogamus, quatenus ex causis allatis Actrici Procuratorem ex officio constituere, & curare non graventur, ut protinus in causa procedatur, & cuilibet parti jus & iustitia administrentur; qui ad reciproca casu eveniente parati sumus, divinæ nos protectioni commendantes. Datum Fuldæ, die 22. Martii 1613.

Officio
Vicarius & Affectores Consistorii
Ecclesiastici Fuldenfis.

IX.

Testimonium paupertatis à Consistorio Fuldenfis datum ad iudicium Metropolitanum, in causa appellationis Jacobi Krafft contra Margaretham Stendorff.

Vicarius Reverendissimi in Christo Patris Illustrissimique Principis ac Domini, Domini Joannis Friderici, Ecclesiæ Fuldenfis Abbatis, Divæ Augustæ Archi-Cancellarii, per Germaniam & Galliam Primatis, in Spiritualibus generalis, Joannes Ernesti, Sacrosanctæ Theologiæ Doctor, Præpositus & Canonicus Collegiæ Ecclesiæ in Heunfeld &c. Universis & singulis præsentibus literas testimoniales visuris fidem facimus & testamur, Margaretham Stendorff, de Steinaw ad Hunam, veræ fidei Catholicæ cultricem, adeoque pauperem esse, ut nec sumptus processus appellationis, inter prædictam Margaretham & Jacobum Krafft coram Admodum Reverendis, Magnificis, Clarissimis Consultissimisque Dominis Sanctæ Moguntinæ & Metropolitanæ Sedis Iudicibus vertentis, facere, nec ad prædictam Metropolitanam Sedem se conferre possit. In quorum fidem hæc sigilli nostri majoris impressione corroborari fecimus. Datum Fuldæ VII. Maji Anno MDCXIV.

Ad Mandatum Rev. Domini Vicarii in Spiritualibus,

(L.S.)

HENRICUS HITZINGK.

*Lippecherodenfis, pro tempore Consistorii Ecclesiastici
Fuldenfis Notarius.*

X.

Extractus Protocolli Consist. Fuldenfis de anno 1617. ejusdem Sententia, in causa Hanfonis Krafft contra Engel-Schenk & Hanfonem Hayeren, appellatio & Decretum resutatorium iudicium Fuldenfis, cum Actorum tamen extraditione.

Actum 15. Martii 1617.

In causa Hanfonis Krafft de Steinhaus, impetrantis ex una, contra Engel-Schenk & Hanfonem Hayeren, respectivè de Steinaw & Sreinhaus, impetratos ex altera partibus, puncto Legis Difsamari, factâ die decimâ septimâ Februarii utrinque submissione, per Iudices & Affectores Consistorii Ecclesiastici Fuldenfis decretum est, processus Legis Difsamari ex causis moventibus cassandos esse, prout hæc cassantur, salvo tamen Fiscali contra Krafft, constitutâ ratione insinulati adulterii ab eodem cautione, per omnia actione, expensis compenfatâ, lecta & publicata 15. Martii Anno 1617.

Ziglerus nomine Hanfonis Krafft indicabat, principalem suum per laram modò Sententiam maximè gravatum esse, ideo se, honore DD. Judicantium salvo, ad superius tribunal provocare & appellare, petebat instantèr, instantiùs & instantissimè, interpositæ appellationi deferri, & apostolos reverenter decerni.

Geidemus nomine Engel-Schenck & Hanfonis Hayeren agit gratias, petit copiam, appellationi autem non deferri.

Rudolphus Wittenbergk Fiscalis indicabat, appellationem in causa correctionis non esse admittendam, & cum appellans ad certum iudicem non provocaverit, rogat, resutatorios decerni.

Dominus Iudex inhæret lato Decreto.

Ziglerus inhæret suæ interpositæ appellationi.

Actum Jovis 13. Aprilis 1617.

Hanso Krafft insinuavit Iudicio Ecclesiastico citationem & compulsorias pro edendis actis à Sancta Moguntina Sede emanatas, eapropter à Notario Iudicii Ecclesiastici ipsi datum est documentum factæ requisitionis, & dein etiam die 25. Aprilis acta integra & completæ extradita sunt.

Ita est.
HENRICUS HITZINGK.

Notar. Consist. Fuldenfis.

XI.

XI.

Citatio & Compulsoriales in causa appellationis Fuldensis Hanfonis Krafft contra Engel Schenck & Hanfonem Hayeri, ad Judicium Ecclesiasticum Fuldense.

Judices Sanctæ Moguntinæ Sedis, universis ac singulis Ecclesiarum Rectoribus, Plebanis, Vice-Plebanis, Capellanis, Altaristis ac Notariis publicis quibuscunque, per civitatem Fuldensem & Diocesim Moguntinam constitutis, & vigore præsentium requisitis, salutem in Domino, & nostris hujusmodi ordinariis firmiter obedire Mandatis.

Noveritis, quòd in causa appellationis pro parte honesti Hanfonis Krafften de Steinhausen à quadam definitiva sententia per Venerabilem Officialem Curiæ Fuldensis, in causa, quæ coram eo inter præfatum Hanfonem Krafft, impetramentem ex una, & honestum Engel Schencken & Hanfonem Hayeri, citatos, de & super insimulato adulterio, aliisque rebus in actis latius designatis, & illarum occasione partibus ex altera, in prima vertebatur instantia, pro dictis citatis, & contra præfatum Hanfonem Krafften, impetramentem, injustè, ut asseritur, lata, ad nos dictamque Sedem Moguntinam loci Metropolitanicam interposita, prout de hujusmodi appellatione, quantum pro præsentium suscipiebat obtentu, legitimè extitit facta fides, fuimus pro parte dicti Joannis Krafften, appellantis principalis, instantè requisiti, quatenus sibi citationem legitimam ad partes in solita forma decernere dignemur. Nos attendentes, ejusmodi requisitionem fore justam, volentesque in causa hujusmodi ritè procedere, & partibus iustitiam, uti tenemur, ministrare expeditam; idcirco autoritate nostrâ Metropolitanicâ vobis omnibus & singulis supra dictis sub debito obedientiæ mandamus, quatenus mox visis atque receptis illico præsentibus accedatis, quòd & ubi propterea fuerit accedendum, & præfatos Engel Schencken & Hanfonem Hayeren, appellatos ex adverso principales, ac alios quoscuque interesse habere prætendentes, citetis peremptoriè, quos nos etiam præsentium tenore sic citamus, ut tricesimâ die præsentium executionem eis factam immediatè sequente, juridica si fuerit, alioquin primâ die juridicâ ex tunc proximè futura, compareant coram nobis Moguntinâ in iudicio, manè horâ & loco consuetis, per se aut Procuratores suos legitimos ad hanc causam sufficienter instructos, unâ cum omnibus & singulis actis & actis, quibus in hujusmodi causa uti voluerint, dicti Hanfoni Krafften, appellanti principali, aut ejus Procuratori legitimo, de & super omnibus & singulis in hujusmodi appellatione contentis de iustitia responsuri, inque causa hujusmodi ad omnes & singulos actus & terminos judiciales observari solitos ad usque sententiam definitivam processuri, & procedi visuri, atque recepturi, quod justum fuerit, & ordo dictaverit rationis. Certificantes insuper dictos citatos five citandos, quòd si in hujusmodi citationis termino comparuerint, siue non, nos nihilominus ad partis comparentis, & causam hujusmodi prosequi curantis instantiam, ad præmissa & ulteriora, prout de jure poterimus, procedemus, ipsorum absentia siue contumaciâ non obstantibus, ipsis etiam de cætero duntaxat in tabulis Ecclesiæ Moguntinæ, ut moris est, vocatis siue citatis. Cùm autem, sicut accepimus, dictus D. Officialis Curiæ Episcopalis Fuldensis & ejus Notarius in eorum reservaculis detineant acta & actitata, partes inter prædictas coram eis facta & habita, ac pro hujusmodi causæ cognitione admodum necessaria sunt, siue quibus de hujusmodi causæ meritis ad plenum constare non possit; Ne igitur ob hujusmodi actorum occultationem alicujus partium iustitia deperire valeat, vobis omnibus & singulis supra dictis modo prædicto, ac sub excommunicationis pœna mandamus, quatenus eundem D. Officialem ejusque Notarium, & in hujusmodi causa coram eo scribam juratum, sub excommunicationis pœna, quam, nisi fecerint ea, quæ eis in hac parte præcipimus, similiter ferimus in his scriptis, diligenter moneatis & requiratis, quos nos etiam præsentium tenore sic monemus & requirimus, ut infra duodecim dies præsentium executionem eis factam immediatè sequentes omnia & singula acta & actitata, coram eo partes inter præfatas habita & facta, integrè & complètè, in authentica forma, clausa & sigillata, præfato Hanfoni Krafften, appellanti principali, aut ejus Procuratori legitimo, nobis ulterius deferenda, absque ulla oppositioe edant, tradant & assignent, & nostris hujusmodi compulsorialibus literis effectualiter pareant, salario cujuscunque competenti salvo. Quod si se rebelles & inobedientes reddiderint, nos dicto monitionis termino lapsò, dum requisiti fuerimus, ad declarationem dictæ excommunicationis sententia, ac alias ad ulteriora, prout de jure, procedemus, ipsorum absentia siue contumaciâ non obstantibus, ipsis etiam de cætero nonnisi in tabulis Ecclesiæ Moguntinæ, ut moris est, vocatis siue citatis, de quo certificentur per præfatos. Datum Moguntinæ, sub sigilli nostri appensione, Anno Domini millesimo sexcentesimo decimo septimo, die mensis Aprilis quintâ.

Ad Mandatum prælatorum Dominorum Sanctæ Moguntinæ

Sedis Judicium,

ANTONIUS LABECHER,

Notarius.

XII.

Apostoli siue Literæ reverentiales DD. Judicium Fuldensium ad emanatas compulsoriales à Judicio Metropolitanico Moguntino.

Prævia officiorum nostrorum oblatione, & quidquid aliâs boni & grati valemus, Admodum Reverendi, Magnifici, Clarissimi, inprimis Venerandi Domini & boni Amici.

L

Postea.

Posteaquam in causa Hanſonis Kraffen contra Engel Schencken & Hanſonem Hayereri compulſoriales Admodum Reverendarum Dominatioſum Veſtrarum literæ pro edendis actis ritè nobis inſinuatæ ſunt, in earum ſequelam dictorum actorum expeditionem Noſtro Notario eutandam quamprimùm mandavimus, prout illa hiſce clauſa & ſigillata tranſmittimus, vehementer rogantes, ut utrique parti, quod juſtum eſt, decernere, & ejusmodi delicta, quæ communiter graſſari incipiunt, debitis afficere pœnis dignentur; & ſumus præter commendationem in divinam proteccionem ad ſervitia parati. Datum Fuldæ, die 23 Aprilis, Anno 1617.

Admodum Reverendarum &c.

paraviſſimi

Conſitoriales & Conſilarii Eccleſiaſtici Fuldenſes.

Omitimus hic, plura alia appellationum Fuldenſ. ad Judicium Metropolitanum Moguntinum acta excerpte, exempli cauſâ: appellationis Fuldenſis, Henrici Birckenbach, appellantis, contra Dorotheam Denckbevin, appellatam, de Anno 1626. &c. &c.

XIII.

Deciſio S. Rotæ coram Emerix, Decano, Herbipolenſis reſciſſionis Concordiæ, Lunæ 4. Febr. 1692.

Domini reſponderunt, locum eſſe reſciſſioni Concordiæ, per quam Anno 1662. bo. me. Joannes Philippus, Archi-Epiſcopus Moguntinus, tanquam Epiſcopus Herbipolenſis, declaravit, Abbatiam Fuldenſem nullius Diœceſis, ac ceſſit Abbati & ejus pro tempore ſucceſſoribus juridiſtionem ordinariam privativam in eadem Abbatia & illius Clerum & populum, cum facultate cognofcendi cauſas civiles, matrimoniales, criminales, beneficiales & alias Eccleſiaſticas quaſcunque, nec non inſtituendi, ac deſtituendi, viſitandi, ſynodum congregandi, & generaliter explendi omnia alia ad juridiſtionem quaſi Epiſcopalem ſpectantia, nullo proutius jure penes ſe retento ſeu reſervato; moti ex eo, quod in concordia non adſuit Beneplacitum Apoſtolicum & juſta cauſa, quæ copulativè requiruntur ad hoc, ut ſuſtineatur concordia inita ſuper bonis & juribus Eccleſiæ, cap. 1. de reb. Eccleſ. non alien. in 6. Clem. 1. eod. tit. gloſſ. in cap. Contingit, de tranſact. Federic. de ſen. Conf. 94. per tot. Rot. deciſ. 1. 4. dec. 314. n. 8. & 9. par. 11. rec. & dec. 10. n. 4. & 5. cor. cl. me. Card. Cerro. Aliàs enim ceſſante Sedis Apoſtolicæ Beneplacito Concordia cenſetur inita cum perſonis magis, quam cum Eccleſiis, neque ligat ſucceſſores, cap. Veniens, de tranſact. Gratian. diſcept. 674. n. 1. & ſeqq. Rot. dec. 290. n. 16. & 17. cor. Bich. & dec. 662. n. 8. & ſeqq. cor. cl. me. Card. Cer.

Non adſuit, inquam, in Concordiâ Beneplacitum Apoſtolicum, quoniam expreſſum non exhibetur, & præſumptum allegari nequit, ex eo, quod à die celebratæ Concordiæ, uſque ad diem motæ litis, non effluxit ſaltem tempus 30. annorum, quod una cum obſervantia neceſſaria eſt ad illud inducendum, adden. ad Gregor. dec. 354. n. 10. & 18. Rot. dec. 382. n. 54. cor. Bich. & in Neapolitan. Canonum & quindenniorum 9. Junii 1681. §. Si quidem, cor. bo. me. Ronalmino. Nec ſimiliter juſta cauſa, quia nulla ſubſiſtit neceſſitas aut evidens utilitas Eccleſiæ, quæ ſunt juſtæ cauſæ tranſgrediendi ſuper illius juribus, Covarr. var. viſol. &c. lib. 2. cap. 17. n. 2. Rebuff. de alien. re. Eccleſ. n. 9. Rot. dec. 445. n. 3. dec. 1254. n. 12. & dec. n. 9. cor. Coccino.

Neque neceſſitas aut evidens Eccleſiæ utilitas deſumi valet ex narratis in Concordiâ contentis, quod ſcilicet inter Epiſcopum & Abbatem excitatæ eſſent contritiones, ac lites, quodque Abbas ab immemorabili tempore exiſteret in quaſi poſſeſſione exercendi Epiſcopalem juridiſtionem. Quia de his non conſtat, niſi ex confeſſione Epiſcopi, quæ non attenditur in præjudicium Eccleſiæ, & ſucceſſorum, Angel. conf. 245. n. 8. verſ. Et tunc cum iſta Confeſſio, Rot. dec. 290. n. 20. par. 4. recent. tom. 2. dec. 490. n. 5. & 7. cor. Merlin. & dec. 328. n. 18. cor. Bich. & quatenus etiam aliquo modo conſtaret, adhuc illa præbere quidem poterant cauſam tranſactioni, non autem omnimodæ dimiſſioni juridiſtionis Epiſcopalis favore Abbatis: Nam de natura tranſactionis eſt, ut aliquid hinc inde detur vel remittatur, l. Tranſactio, C. de tranſact. mo. dern. Fovolvien. de tranſact. qu. 100. n. 2. & 3. Rot. dec. 88. n. 5. & dec. 187. n. 7. coram Rojas.

Tantò magis, quoniam imò (quod attinet ad punctum Epiſcopalis juridiſtionis) docerur pro parte moderni Reverendiſſimi Epiſcopi, Abbatiam Fuldenſem ſtram eſſe intra limites Diœceſis Herbipolenſis, ac iſtius Epiſcopos pro tempore in eadem Abbatia, nec non in illius Clerum & populum eſſe plures actus ordinariæ juridiſtionis, ut de ſituatione liquet ex enunciatis editis à pluribus ſcriptoribus aliſque perſonis, ex depoſitionibus teſtium, ac deſcriptione Monafterii Fuldenſis in Diœceſi Herbipolenſi, exiſtente in libris Cancellariæ Apoſtolicæ, quæ, quando præſertim, ut hic, non concurrit alius Epiſcopus, bene probant ſituationem, ut plene omnibus ponderatis dictum fuit in Leodien. juridiſtionis, 23. Januarii 1679. cor. me. & in Briſinen. juridiſtionis, 5. Julii 1688. §. Situatio, & pluribus ſeqq. coram R. P. D. meo Caprara, ac de uſu, ſivè exercitio ordinariæ juridiſtionis ex inſtitutionibus ad beneficia, confirmationibus, & erectionibus Beneficiorum, ordinationibus Clericorum, exactioſibus jurium Epiſcopalium, cognitionibus cauſarum matrimonialium, aliſque latè deductis in Summ. Epiſcopi ex num. 8. uſque in fin. unde etiam inſubſiſtens & erronea deregitur narrativa juris & exercitii Epiſcopalis juridiſtionis penes Abbatem. Ex ita &c.

XIV.

XIV.

COPIA Litterarum Reverendissimi Abbatis & Principis Fuldenfis, Placidi, ad Eminentissimum Archi-Episcopum & Electorem Moguntinum, Anselmum Franciscum, de anno 1689, die 31. Augusti.

PRAEVI officiorum Nostrorum oblatione, & quidquid aliàs boni valemus. Reverendissime Princeps, Domine perquam Honorande. Dilectionem Vestram in difficulti rerum modernarum statu, gravissimè Imperii alisque caeteroquin negotiis ditentam, Nostris Nostraeque Ecclesiae Nobis commissa, quibus contra fas omne implicatur, circumstantiis sollicitare auli vix fuisset, nisi Vestrae Dilectionis Orbi, Nobis autem praepremis nota equanimitas, uti & proprium Dilectionis Vestrae & Ecclesiae Archi-Episcopalis sibi conceditae commodum & interesse animum Nobis adderet, continuas, quibus ab Episcopo Herbipolensi Ecclesia Nostra usque huc pressa est, persecutiones pluribus exponendi. Absque eo horum satis est, qua ratione alessatus Princeps & Episcopus Herbipolensis ex causis minimè relevantibus contra jus & iustitiam discordias quarum inter Dilectionis Vestrae in Archi- & Episcopatibus Moguntino & Herbipolensi, & secundum in Ecclesia mea Fuldensi praedecessores, piissimae recordationis, ratione juris Episcopalis in diversa ditionis Nostrae loca ab Episcopo Herbipolensi tum temporis praerenti exortas, & per Concordiam de Anno 1662. cum consensu Capitulum Metropolitanum Moguntini, Cathedralis Herbipolensis & Abbatialis Fuldenfis, amice sopitas, refuscitare, Concordiam ita erectam, à tot Dominis Praedecessoribus suis confirmatam, & usque huc semper libatam, cassare, & annullare nihil non meditari, adeoque in Curia Romana contra fas Nos in jus vocare non veretur.

Quandoquidem igitur calamitosis hisce temporibus, ubi Catholici potissimum undique premuntur, vel maximè Nostrum id affligat animum, & optaremus potius, ut in pace & majori cum omnibus eminentioris & inferioris Status vicinis consensione animorum vivere liceret, Nobis que penitus persuadeamus, Dilectionem Vestram ad id absque eo pronam, omnemque eum in finem operam libenter collaturam, & dissidia ejusmodi penitus abhorreere.

Hinc eà freti fiducia Dilectionem Vestram pro amicitiae & vicinatis jure requisitam & rogatam volumus, quatenus Dilectionem Suam, Episcopo Herbipolensem, à praetensione dicti juris Episcopalis, & eapropter prosequenda allegatae supra Concordiae annullatione serio dehortari, aut, si id effectu careret, apud Suam Sanctitatem tanta negotium hoc energia commendare dignetur, ut alessata Sua Sanctitas ad dehortandum ab injustis conatibus Episcopo Herbipolensem, vel penitus desistendum, eò efficacius permoveatur; quodsi etiam suo desisteretur opato eventum, cum absque eo Dilectionis Vestrae, & Ecclesiae sibi conceditae, Concordiam de Anno 1662. in suo robore conservari, ut plurimum inerit, eò majori fiducia erigimus, non concessitiam Dilectionem Vestram, ut dicta Concordia omnino tollatur, sed potius auxiliatrices Nobis manus porrecturam, causam Nobiscum communem inturam, aut saltem apud Sedem Pontificiam vel denominatam Commissionem per Agentem suum ibidem interventuram, & pro conservatione dictae Concordiae unitis viribus allaboraturam. Idquod Nobis, & commissis Nobis Ecclesiae singulari accidet solatio, Nòsque aliàs demereri non intermitteremus, qui ad grata caeteroquin exhibenda officia absque eo parati semper & studiosi permanemus. Datum in civitate Nostra Fuldae, die 31. Augusti 1689.

Dei Gratia Placidus, Abbas Fuldenfis, S. R. Imp. Princeps, Roman. Imperatricis Archi-Cancellarius, per Germaniam & Galliam Primas.

Officiossimus

PLACIDUS.

Inscriptio.

Eminentissimo Principi, Domino Anselmo Francisco, Sanctae Sedis Moguntinae Archi-Episcopo, Sacri Romani Imperii per Germaniam Archi-Cancellario & Electori, Domino Nostrò summè Venerando.

Erfordiae.

XV.

COPIA responsoriarum Eminentissimi Elect. Mog. Anselmi Francisci, ad Reverendissimum Placidum, Abbatem Fuldaensem.

PRECEPIMUS ex perhumanis Dilectionis Vestrae literis de 31. Augusti, mox elapsi, quatenus Dilectio Sua, Episcopus Herbipolensis, Concordiam Anno 1662. quarum inter Praedecessorem Nostram, tam quàm Archi-Episcopum Moguntinum, quam quàm Episcopum Herbipolensem, & Ecclesiam Fuldensem, ratione juris Episcopalis erectam, ab omnibus Capitulis ratificatam, usque adeo impugnare & evertere intendat, & quatenus Dilectio Vestra propter bonum commune Nostram assistentiam, & ut Romae cause communi assistamus, implorare voluerit. Nos in medio relinquimus, utrùm causae principales & motiva Herbipoli, & potissima, ob quam dicta Concordia erecta est, intentio, prout expedit, penetratur, & annon per haec molientes Nos in medio relinquimus, utrùm causae principales & motiva Herbipoli, & potissima, ob quam dicta Concordia erecta est, intentio, prout expedit, penetratur, & annon per haec molientes

stantes fumus sententiâ, necesse esse, ut hi conatus plurimum periculosi omni modo retundantur. Quem in finem, & pro tuitione Concordiæ, licet omni modo Nostræ implere partes, & ad Dilectionem Suam Herbpolensem dare literas proni essemus; Dilectioni tamen Vestræ opipod notum est, exulceratis hisce rerum circumstantiis nec Consiliarios Nostros, nec Acta necessaria Nobis ad manus esse, per consequens Nos etiam impediti, quominus pro rei exigentia manus admoveamus. Non dubitamus, quin Dilectio Vestra Nos pro hac vice liberari habeat excusatos, & sibi persuadeat, recuperatâ brevi, ut speramus, Moguntia, Civitate Nostrâ residentiâ, & redintegratâ Consiliariorum Nostrorum & Archiviû usû, causam pro circumstantiarum necessitate ad animum revocatos, & pro tuitione dictæ Concordiæ consilia ulteriora cum Dilectione Vestra communicatos; dum interim non credimus, Sede Apostolicâ nunc vacante quidpiam Romæ in præjudicium vel velle vel posse intentari. Idquod Dilectionem Vestram officiosè non celantes, permanemus &c. Datum Erfordiæ, 3. Septembris 1689.

XVI.

COPIA Literarum Reverendissimi Placidi, Abbatis Fuldensis, ad Eminentissimum Anselmum Franciscum, Electorem Moguntinum, d. d. 28. Octobr. 1689.

PRævia Officiorum oblatione &c. Quemadmodum Dilectio Vestra Electoralis pro conservatione & Archi-Episcopatum propriorum non minus, quam Ecclesiæ Nostræ jurium tuitione contra Dilectionem Suam, Episcopum Herbpolensem, ratione juris Episcopalis vel quasi, ab eo Nostris in ditionibus præsentis, omnem ubique ferre opem prono se animo declaravit; ita Dilectionem Vestram celare non possumus, quatenus Dilectio Sua, Episcopus Herbpolenensis, in Curia Romana literas remissoriales, & Commissionem compulsorialem in personam Dilectionis Vestræ Electoralis Suffraganei Moguntinensis obtinuerit, & decimâ octavâ hujus à Clerico Herbpolenis, junctâ à dicto Suffraganeo emanatâ citatione ad comparandum intra 30. dies Francof. in curia Archi-Diaconali, in finem, examinandi utriusque partis jurâ, ex improviso & cum non exigua Nostra admiratione Nobis insinuari voluerit. Quare Dilectionem Vestram Electoralem officiosè requirimus, quatenus Suffraganeum Suum monere dignetur, ut præpmissis Archi-Episcopalia, tum etiam Nostræ Ecclesiæ jura & interesse eò magis cordi habeat, cum Dilectionis Vestræ Electoralis exinde dependeat auctoritas; siquidem per Dilectionis Vestræ Prædecessoris, piissimæ memoriæ, & Ecclesiæ Metropolitanæ Decani & Capitularium interpositionem, hæc ex parte Herbpolenis formata, nunquam verò concessa juris Episcopalis vel quasi præsentis penitus sopita, utriusque tam Herbpolenis, quam Nostræ Ecclesiæ Capitularium consensu extincta fuit. Contenta literarum remissorialium cum annexis Nostris in Consilio penitiùs expendemus, & quamprimum id, quod rei necessitas exigerit, omni studio observabimus. Dilectionis Vestræ Electoralis pronam in Nos semper benevolentiam, promptamque resolutionem sperantes, ad omnia officia paratissimi permanemus, Datum in Nostra civitate Fulde, 28. Oct. 1689.

Dei gratiâ Placidus, Abbas Fuldensis, S. R. I. Princeps, Divæ Augustæ Archi-Cancellarius, per Germaniam & Galliam Primas-

Dilectionis Vestræ Electoralis

Officiosissimus

PLACIDUS.

XVII.

Responsoria Eminentissimi Archi-Episcopi, Principis Electoris Moguntini, Anselmi Francisci, ad Literas præcedentes.

Acepimus ea, quæ Dilectio Vestra super præsentis à Dilectione Sua, Episcopo Herbpolenis, in ditione Fuldensî jure Episcopali, & eapropter impetratâ in personam Nostrî Suffraganei Moguntini Commissione Apostolicâ, officiosè Nobis voluit communicare. Cum igitur Nobis desuper nihil hucusque innoverit, nec etiamnum perspicere valeamus, quò ejusmodi tendat Commissio, quisve sit ejus finis & intentio; Nos minime omitemus, ad Nostrum modò dictum Suffraganeum pro causâ exigentia rescribere, ac aliâs per eundem non minus, quam Consilium Nostrum ea observari facere, quæ negotii necessitas & circumstantiæ, nec non utriusque utilitas & interesse postulabunt. Dilectioni Vestræ ad exhibenda amicitiae officia proni permanemus. Datum Augustæ Vindelicorum, 5. Novembris 1689.

ANSELMUS FRANCISCUS.

A. E. M.

XVIII.

COPIA Rescripti Electoralis ad D. Mathiam Starck, Episcopum Coronensem in Partibus, Suffraganeum Moguntinæ.

Quid Dilectio Sua, Abbas Fuldensis, super impetrata per Dilectionem Suam, Episcopum Herbpolensem, contra eundem in Curia Romana Commissione in personam Vestram ad Nos scripserit, quidquid insuper Nos rogare voluerit, ex adjunctâ copia plenius intelligetis. Cum

mus fiduciam, ita Vestram desuper gratam Nobis futuram declarationem, unâ cum eventu secundo præstolamur, quibus aliâ ad amicitiam, & omne bonum præstandum prout parati & studiosi permanemus. Datum Fuldæ, 18. Novemb. 1639.

Admodùm Reverendorum

Bene affectionatus

ANSELMUS FRANCISQ. PLACIDUS.

XXI.

COPIA Literarum Reverendissimi Abbatis Fuldenfis, Placidi, ad Eminentissimum Electorem Moguntinum Hartardum, pro confirmatione Concordiæ de anno 1662. & cessæ jurisdictionis Ecclesiasticæ primæ Instantiæ, ante decisionem S. Rotæ de Anno 1692.

PRæviâ &c. Dilectionem Vestram Electoralem pro vere vicininitatis confidentia officiosè celare non debemus, quatenus Nos post obitum Eminentissimi & Serenissimi Principis, Domini Bernardi Gustavi, S. R. E. Cardinalis, quâ Abbatis Fuldenfis, Venerabilis Nostri prædecessoris p. m. unanimi Voto & Suffragio Nobilis Nostri Capituli hic in Abbate & Principem Fuldensem nuper, & quidem 4. Januarii electi fuimus, simûsque actu in tranquilla Nostræ Abbatie & Principatus Fuldenfis possessione constituti. Cùm itaque attenti recolamus, quali Concordiâ Venerabilis Noster Prædecessor, Abbas Joachim, Anno 1662. die 23. Martii, cum Dilectionis Vestræ Electoralis Domino Prædecessore, utpote Mediatore, nec non quâ Episcopo rum temporis Herbipolensi, celebratâ, eatenus se obligaverit, ut quisvis Princeps & Abbas Fuldenfis mox ab electione confirmationem jurisdictionis Ecclesiasticæ, uti etiam manutentioniam, ubi necessitas postulerit, per literas petat, & vicissim Vestra Dilectio Electoralis Nobis similiter ad hujusmodi pro responforias sine recusatone impetrandam, securitatemque respectivè præstandam obstricta esse debeat & velit; & propter à Dilectione Vestra Electorali Nos officiosè flagitamus, ut ad has supra memoratæ Concordiæ consonas petitorias animum Suum pariter eatenus declarare dignetur, quatenus in præacta Concordia continetur, & Pacificentium intentioni congruit. Et permanemus ad officia Dilectionis Vestræ Electoralis semper promptissimi. Datum in civitate Nostra Fuldæ, die 4. Februarii 1678.

DEi grati Placidus, electus Abbas Fuldenfis, Divæ Augustæ Archicancellarius, per Germaniam & Galliam Primas.

Dilectionis Vestræ Electoralis

Officiosissimus

PLACIDUS, Electus Abbas Fuld.

XXII.

COPIA responsoriarum Eminentissimi D. Damiani Hartardi, Archi - Episcopi & Electoris Moguntini, ad Reverendissimum Placidum, neo - electum Abbatem & Principem Fuldensem.

PRæviâ &c. Traditæ sunt Nobis literæ Dilectionis Vestræ sub 4. Februarii mensis elapsi, ex quibus perlegimus, quatenus Dilectio Sua unanimi consensu Nobilis Capituli in Abbatem & Principem Fuldensem die 4. Januarii electa fuerit, siquæ defacto in actuali & pacifica possessione constituta, & quid vigore Concordiæ, Anno 1662. intræ, Nobis Sua Dilectio in animum revocare voluit. Sicut igitur Nos Dilectioni Vestræ de obrenta hac Principali Dignitate, & administratione Ecclesiæ Fuldenfis, omnem benedictionem, gratias & auxilia à DEO apprecamur; ita pariter ex præscripto præmemoratæ Concordiæ, non solum jurisdictionem Ecclesiasticam, tunc temporis Dilectionis Vestræ Prædecessoribus & Ecclesiæ concessam, in præsens plenariè denuo confirmamus & ratihabemus, sed etiam promptos & paratos Nos declaramus, ubi Dilectionem Vestram, ejusdem Successores & Ecclesiam, præter spem & optionem, à quocunque demum, & speciatim à Catholico aut Acatolico vicino, vel extero, circa supra dictum jus Ecclesiasticum, aut alia Sua jura & jurisdictiones infestari, aut turbari contingeret, Nos Eidem omnem propinquam assistentiam, auxilium & manutentioniam (prout eo casu à Dilectione Vestra requisiti fuimus, & reliquæ circumstantiæ tulerint) nunquam negaturos. Permanemus &c. Datum Moguntiæ, 17. Martii 1678.

XXIII.

XXXIII.

COPIA *Litterarum Reverendissimi Adalberti, Abbatis Fuldenfis, ad Eminentissimum Elector. Mogunt. Lotharium Franciscum, post rescissam in Rota Concordiam Herbipol.*

Praevia &c. Dilectionem Vestram Electoralem pro veteri propensae vicinioris confidentiae officiosè celare non debemus, quatenus Nos post obitum Reverendissimi Principis & Domini, Domini Placidi, Abbatis Ecclesiae Fuldenfis, S. R. I. Principis, Divae Augustae Archi-Cancellarii, per Germaniam & Galliam Primatis, Venerabilis Nostri Praedecessoris p. m. unanimi voto & suffragio Nobilis Nostri Capituli hic in Abbatem & Principem Fuldensem hesternâ die, primâ labentis, electi fuerimus, sumisque actu in tranquilla Nostre Abbatis & Principis Fuldenfis possessione constituti. Cùm itaque attenti recolamus, quali Concordia Venerabilis Noster Praedecessor, Abbas Joachim, Anno 1662. die 23. Martii, cum Dilectionis, Vestrae Electoralis Domino Praedecessore, utpote Mediatore, uti etiam cum Sua Dilectione, Episcopo Herbipolensi, celebratâ, eatenus se obligaverit, ut quivis Princeps & Abbas Fuldenis, mox ab electione confirmationem jurisdictionis Ecclesiasticae Nostre Ecclesiae in illo recessu concessae, uti etiam manentiam, ubi necessitas flagitaverit, per literas petat, & vicissim Vestra Dilectionis Electoralis Nobis similiter ad hujusmodi per responsorias sine recusatone impertendam, securitatèque respectivè praestandam obstricta esse debeat & velit; eapropter à Dilectione Vestra Electorali Nos officiosè flagitamus, ut ad has supra memoratae Concordiae consonas petitorias animum Stum pariter declarare dignetur, quatenus in praetacta Concordia continetur, & Paciscentium intentioni congruit. Et permanemus ad officia Dilectionis Vestrae Electoralis semper paratissimi. Datum in Nostra civitate Fuldae, die 2. Julii Anno 1700.

DEi gratiâ Adalbertus, Abbas Fuldenfis, S. R. I. Princeps, Diva Augustae Archi-Cancellarius, per Germaniam & Galliam Primas.

Dilectionis Vestrae Electoralis

Officiatissimus

ADALBERTUS, electus Abbas.

XXIV.

COPIA *responsoriarum Eminentissimi Lotharii Francisci, Electoris Moguntini, ad Reverendissimum Adalbertum, electum Abbatem Fuldensem.*

Praevia &c. Traditae sunt Nobis literae Dilectionis Vestrae sub die secunda labentis, ex quibus perlegimus, quatenus Dilectio Vestra unanimi consensu Nobilis Capitali in Abbatem & Principem Fuldensem electa fuerit, sitque defacto in actuali & pacifica possessione constituta, & quid vigore Concordiae, Anno 1662. inita, Nobis Sua Dilectio in animum revocare voluit. Sicut igitur Nos Dilectioni Vestrae de obtenta hac dignitate Principali, & administratione Ecclesiae Fuldenfis omnem benedictionem, gratias & auxilia à DEo apprecamur; ita pariter ex praescripto praememoratae Concordiae, non solum jurisdictionem Ecclesiasticam, tunc temporis Dilectionis Vestrae Praedecessoribus p. m. eorum Successoribus & Ecclesiae concessam, in praesens plenariè denuò confirmamus & ratihabemus, sed etiam promptos & paratos Nos declaramus, ubi Dilectionem Vestram, ejusdem Successores & Ecclesiam, praeter spem & opinionem, à quocunque demum, & speciatim à Catholico ad Acatolicum vicino, vel extero, circa supra dictum suam Ecclesiasticum, aut alia Sua jura & jurisdictiones infestari, aut turbari contingeret, Nos Eidem omnem propinquam assistentiam, auxilium & manentiam (prout eo casu à Dilectione Vestra requisiti fuerimus, & reliquae circumstantiae tulerint) nunquam negaturos. Permanemus &c. Datum in Thermis Serpentinis, die 8. Julii 1700.

XXV.

Extractus Epistolae Eminentissimi Electoris Moguntini ad Eminentissimum D. Cardinalem, Alexandrum Albani, d. d. 6. Februarii 1753.

Decларare cogor, & hisce declaro: nunquam in hunc usque diem mihi in mentem venisse, literulam ullam ad quemcunque Statum Imperii A. C. quisquis ille demum sit, vel ad Principem Hasslo-Castellanum in hocce negotio dirigere, aut jam direxisse. Quapropter E. V. rogo, in omnibus locis, in dō, si fieri potest, Sanctitati Suae meo nomine devotissimè declarare: quod assertum à Legato Herbipolensi Ratisbonae in publicis Imperii Comitibus sparsum falsissimum sit &c.

XXVI.

COPIA *Litterarum moderni Reverendissimi Principis Fuldensis ad Eminentissimum Principem Electorem Moguntinum, de dato Fuldae, 8. Januarii 1753.*

Parata Nostra obsequia &c. Placuit Suae Sanctitati, Ecclesiam Principalem Nostrae administrationi concedit cum assensu Sacrae Caesareae Majestatis moru proprio erigere in Episcopatum Regularem, Nosque in Consistorio 27. Mensis Novembris proxime elapsi primum declarare Fuldensem Episcopum. Quemadmodum ergo ejusmodi factum ceu opus divinae providentiae Nos veneramus, ita in antea Nobis persuademus, notificationem hanc à Dilectione Vestra Electorali benigne & amice suscipiendam; & cum absque eo Dilectio Vestra Electoralis frequenter jucunda Nobis indicia praebuerit, quibus ad gratitudinem summopere obligatos, & de summe aestimanda Sua erga Nos benevolentia convictos Nos esse feliciter gaudemus, ita & confidenter speramus, futurum, ut Dilectio Vestra Electoralis dignetur, Nobis & Ecclesiae Nostrae Cathedrali ejusmodi honoris & dignitatis incrementum non invidere, dum interim Dilectionem Vestram Electoralem potentissimae divinae protectioni, Nos autem benignissimae in futurum propensionis humiliter commendamus, & ad omnia utcuque possibilia officia paratissimi cum vera & perfectissima veneratione permanemus. Fuldae, 8. Januarii 1753.

DEI gratia Amandus, Episcopus & Abbas Fuldensis, S. R. I. Princeps, Divae Augustae Archi-Cancellarius, per Germaniam & Galliam Primas.

Dilectionis Vestrae Electoralis

Officiosissimus

AMANDUS.

Postscriptum praecedentibus Literis adjunctum, sub dato 15. Januarii 1753.

Eciam Eminentissime Elector, inprimis colende Domine!

MOx ab obsequiofarum litterarum Nostrarum notificariorum conclusione insperato edocemur, quatenus Dilectionem Vestram Electoralem facta à Sanctitate Sua dispositio & declaratio sollicitam reddat, idque Sanctissimo jamdum proponere consultum judicaverit. Quandoquidem autem actiones Nostras eatenus moderari semper allaboravimus, ne Dilectioni Vestrae passus Nostris vel in minimo ingrati accidant; eò majori fiducia omne illud, quod ullo modo offendere possit, evitandi, unà cum Sua Dilectione Episcopo & Principe Heribipolensi, super obtinenda notae Concordiae de Anno 1722. Pontificia confirmatione, humillimam istam petitionem jam tum temporis inter Dominos contrahentes approbatam processimus, quo minus Dilectionis Vestrae Electoralis gloriosissimus Praedecessor, Lotharius Franciscus, p. m. dictae Concordiae, & ejus confirmationis Pontificiae contradixit. Quandoquidem autem genuinae rei circumstantiae, & Summi Pontificis intentio Nobis etiamnum incognita sunt, & eapropter certam adhuc notitiam expectamus, cum bona Dilectionis Vestrae Electoralis, ut speramus, venia fieri, si eò usque ulteriora referremus, duraturae Nos propensionis obsequiose commendantes, & perseverantes, ut in lit. Fuldae, 15. Jan. 1753.

AMANDUS mpp.



Ng 1110,4⁰

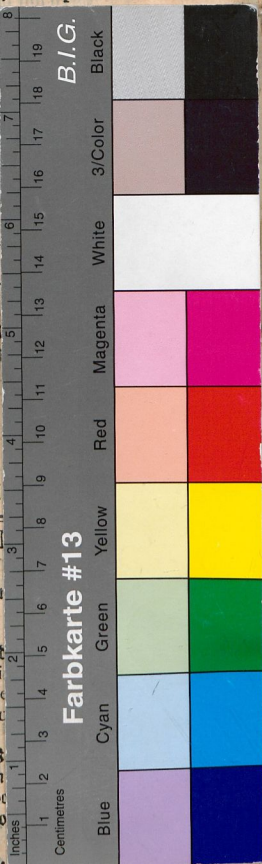
ULB Halle

3

004 112 229



Her Replicarum



SERIES
FACTI ET JURIS

CIRCA
ERECTIONEM
NOVI EPISCOPATUS FULDENSIS

ET
CONCESSIONEM
PALLII HERBIPOLENSIS

AC
LAESA
SEDIS METROPOLITICÆ MOGUNTINÆ
CELSISSIMORUM GERMANIÆ ARCHI-EPISCOPO-
RUM ET EPISCOPORUM

JURA.

SECUNDUM EXEMPLAR EXCUSUM

MOGUNTIAE,
EX TYPOGRAPHIA ELECTORALI AULICA ACADEMICA,
A. dō 15 CC LIII.

denbrief.

998
Vd. 59. (15)

15